

SÖKAREN

PRIS 12:00 inkl. moms

NR 5

1984 ÅRGÅNG 21

Dansterapi

Foto: Per Frisk.

Från den yttre till den inre rymden

Edgar Mitchell berättar

En topp-upplevelse

I februari 1971 deltog Edgar D. Mitchell, Sc.D., i en expedition till månen som medlem av besättningen på rymdfarkosten Apollo 14. Djupa inre upplevelser under den resan fick en avgörande betydelse för hans syn på människan på jorden.

Han såg vår planet sväva ute i den väldiga rymden — en anblick så fantastisk att han nästan tappade andan.

— Den var så otroligt vacker, säger han, en blå och vit juvel mot bakgrund av en rymd, svart som sammet.

Dr Mitchell erfor en nästan påtaglig känsla av det gudomligas närvaro. Han visste nu att livet i universum inte uppkommit genom tillfälligheters sällsamma spel.

— Denna vetskap kom till mig direkt, inte som följd av logiskt resonande. Det var en personlig medvetenhet — men dess sanning framstod för mig som lika verklig som objektiva vetenskapliga data. Det stod nu alldeles klart för mig att universum har mening och syfte.

— Jag såg denna lilla kula i rymden, inte större än min tumme, och tänkte på att den var vår *hem i universum*.

Det var en *peak experience*, en topp-upplevelse.

Ängest

Men så började Edgar Mitchell tänka på människorna på den där fina planeten och hur de lever sitt liv. Då kände

han nära nog ångest. Hur skall det gå för dem? De utkämpar krig med varandra, de mördar, ljugar och bedrar, de strider om makt och ställning, de förstör sin livsmiljö, uttömmar naturens resurser. Och de tycks vara totalt omedvetna om sitt ansvar för livet på jorden.

Han tänkte också på den mycket utbredda fattigdomen, på ohälsan och allt annat elände som drabbar många på grund av andras förtryck, grundat i egoism.

Problemen var förfärande. Ja, det fanns en omedelbar fara för civilisationens utplåning — genom kärnvapenkrig eller förgiftning av atmosfären, av marken, av vattnet.

— Jag frågade mig hur vi hamnat i denna situation — och om vi kunde komma ur den. Kunde vi leda utvecklingen rätt?

Medvetandet

Dessa tankar och reflexioner ledde dr Mitchell till — medvetandet. Han förstod att det var i det mänskliga medvetandet som problemen uppstod och att det var där de kunde lösas.

Det stod helt klart för honom att människan måste *ändra sig*, om hon ville överleva.

Vad det gällde, var att arbeta för ett uppvaknande till ett nytt och högre medvetande med insikt om de problem som människan skapat, insikt om det personliga ansvaret och om mänsklighetens enhet och alltings enhet.

Att åstadkomma en sådan medvetandeförändring är mycket svårt. Vilken väg kan leda dit?

Dr Mitchell säger:

— Först när människan känner sin fundamentala enhet med naturen och dess liv, kan de gamla sätten att tänka och handla ersättas av nya sätt och problemen lösas. Enheten kan upplevas när människan går från en självsyn med det egna jaget i centrum till en syn på sig själv som en universell mänsklig. Utvecklingen måste gå från jag-medvetande till kosmiskt medvetande.

Kosmiskt medvetande är ett tillstånd där man ständigt upplever att man är ett med universum och där detta påverkar hela ens tillvaro, allt man tänker, allt man gör och alla ens relationer.

— Om sådana förändringar i medvetandet inte sker, säger Edgar Mitchell, då är människans existens på jorden allvarligt hotad.

Medvetandeforskning

Som en följd av sin syn på mänskligheten, dess problem och möjliga räddning började dr Mitchell engagera sig i medvetandeforskning. Han grundade *The Institute of Noetic Sciences* (Institutet för noetiska vetenskaper) i Palo Alto, Kalifornien, och är dess president. (Ordet noetisk kommer från grekiskans *nous*, som betyder sinne/medvetande). Denna forsknings mål är bl a att förstå vad medvetandet är, förstå

hur kropp och själ är förbundna med varandra och frigöra människans dolda inre förmågor.

En del av den forskning som dr Mitchell tar del i och stöder är parapsykologisk forskning. Han har blivit övertygad om att de paranormala fenomenen är verkliga och att parapsykologin är en vetenskap på en hög nivå.

— Medvetandeforskning, säger han, är det yttersta gränsområdet i människans försök att förstå sig själv och verklighetens natur. Det är inom detta område vi kan hoppas finna de svar vi behöver.

I detta studium av medvetandet förnas den moderna vetenskapens objektiva metoder med subjektiva, icke-rationella, intuitiva metoder från både öst och väst. Det står nämligen klart, understryker dr Mitchell, att enbart förnuftet inte räcker till för att uppnå en fullständig förståelse av oss själva. Vetenskapens upptäckter sker inte heller alltid som en följd av perfekt logik, utan många gånger genom intuition, aningar och impulser på ett sätt som inte helt kan förklaras.

Medvetandets påverkan på materien är något som dr Mitchell är speciellt intresserad av, till exempel vid healing. Han ställer frågor som: Hur påverkar vår attityd vår hälsa? Hur påverkar våra känslor vår hälsa? Vi vet att det sker en verkan på organismen från medvetandet, men den officiella medicinen bryr sig inte mycket om detta.

Edgar Mitchell är också intresserad av att överbrygga klyftan mellan det fysiska och det metafysiska. Han tror inte som den franske filosofen Descartes att materia och ande är två av varandra oberoende delar av verkligheten, vilka inte kan förenas. Han tror istället att man måste se människan som en helhet av kropp och ande, likaså se universum som en helhet.

Mitchell menar att ande och materia är oskiljaktiga, olika sidor av den totala verkligheten, vilka inverkar på varandra. De vanliga läroorna om verkligheten, vilka dominerar samhället idag och är de samhälleliga institutionernas fundament, koncentrerar sig antingen på verkligheten som materiell eller på verkligheten som andlig, så att de två aspekterna av verkligheten inte på ett riktigt sätt förenas.

— Man kan säga att medvetande är ett grundläggande material i univer-

sum och att tankar har "frusits" till materia, att materia är tät tankesubstans, säger Edgar Mitchell.

Men materien kan inte avfärdas som en illusion, även om vårt trossystem skapar illusioner om dess natur.

— Den österländska tanken att materien egentligen inte finns stöds förstås av det faktum att när vi kommer in i materiens innersta kärna, så finner vi ingenting annat än energi. Vi finner ingen fast substans alls. Ur den aspekten har materien en illusorisk karaktär. Men i vårt eget liv är materia ingen illusion, utan en mycket påtaglig verklighet. Den är manifesterad verklighet — fast vi med våra tankar modifierar den, förändrar den. Morgondagens manifesterade värld är mycket beroende av våra tankar och handlingar idag. Så medvetande och materia samverkar.

Dr Mitchell menar att vi kanske skapar våra omgivningar med tanken.

Har vi då i själva verket skapat träden, sjöarna, bergen osv omkring oss?

— Förmodligen fanns de före oss, svarar han, så deras del av den manifesterade verkligheten föregår oss.

Skulle vi kunna förändra vår värld om vi var överens om att den såg ut på ett annat sätt, till exempel att träden var röda?

— Det vore nog svårt, men teoretiskt är det säkert sant. Vi förstår inte tillräckligt mycket ännu av hur medvetande och materia påverkar varandra för att kunna förändra världen på det sättet.

Universums ursprung

Vad kan vi säga om universums början? Dr Mitchell:

— Teorin om den stora smällen utgör nog inte någon fullständig beskrivning av världens tillblivelse. Och det är enorma filosofiska problem förknippade med idén att en gudomlighet har skapat universum, i synnerhet idén att en antropomorfisk, människoliknande, gudom har gjort det. Men en lösning på dilemmat kan vara att räkna med en intelligens av något slag, en intelligent faktor som en del av universums grund. Det synsättet tycks vara fullt acceptabelt. Och jag tror att det är efter de linjerna vi måste tänka.

— Men vi har ännu inte sammanfört våra olika tankesystem, österlandets

och västerlandets, det materialistiska och det spiritualistiska tänkesättet, vetenskapen och religionen. Vi har fortfarande delat upp världen, och det är nog inte bra.

Kristendomens framtid

Hur är det med kristendomen idag, är den ett passerat stadium i utvecklingen?

— Man kan skilja mellan esoteriskt och exoteriskt tänkande. I det esoteriska tänkandet är det fråga om ett inre sökande efter subjektiva erfarenheter, sådana som gnostiker i alla tider haft. Det är fråga om ens egna erfarenheter av det gudomliga. Det exoteriska tänkandet är den folkliga, eller institutionella, formen av en religion. Där försöker man förstå någon annans erfarenheter av den gudomliga verkligheten. Det syns mig vara en mycket betydelsefull skillnad, om det rör sig om ens egen personliga upplevelse eller om man lyssnar till någon annans upplevelse och försöker inrätta sitt liv i enlighet med den. Religion i den senare meningen börjar förstås bryta samman. Ty vi måste själva komma underfund med vad sann andlighet innebär.

Kristendomen har inte spelat ut sin roll?

— Nej, kristendomen kommer säkert att fortleva, men den måste förnya sig andligt för att kunna överleva. Vi kan inte leva med idéer från antiken, och om våra religiösa institutioner fortsätter att hålla fast vid gammalmodiga idéer som inte är relevanta i den moderna tiden, kommer de att försvinna. De måste finna nya uttryck för det religiösa tänkandet.

Behöver människan frälsas?

— Den institutionella religionen säger att människan är dålig, full av synd och att hon behöver frälsas av någon utomstående makt, nämligen Gud. Men i den esoteriska formen av religion erkännes att Gud finns inom oss, att det gudomliga är i oss själva, att vi har en gudomlig gnista inom oss. Enligt den esoteriska religionen behöver vi ingen utomstående makt som frälser oss, eftersom vi har allt vi behöver inom oss själva. Den gudomliga gnistan hjälper oss att leva fullt, helt och lyckligt med gudalika egenskaper.

SM

En kulturs upplösning

Av Björn Roxendal

I Kärlek

En av sociologins stora, P. Sorokin, be-tecknade "kärlek" som den vitala in-grediensen i samhällslivet. Ett sådant forskningsresultat framstår naturligt-vis som kontroversiellt i vår tid med sitt dominerande hårda forskningsideal. I en tvåbetygsuppsats i samhällskun-skap skriver Karl-Erik Edris att Soro-kin "utgör ett intressant exempel på en vetenskapsman som tämligen väl lyc-kats frigöra sig från det vetenskapliga etablissemangets konformitet och pre-sentera forskningsrön som präglas av kreativ originalitet. Även om Sorokin kom att för sina vetenskapliga kolleger framstå som en 'ensamvarg', hindrade detta inte att hans vetenskapliga insat-ser, alldeles oavsett deras kontrover-sialitet, kom att så uppskattas att Soro-kin räknas som en av sociologins stora."

"Sorokin ser den kreativa, altruis-tiska kärleken som en ytterst central faktor för den mänskliga kulturens fortlevnad, och han ser partier i Jesu bergspredikan samt Paulus första brev till korintierna, kapitel 13, som oöver-träffade beskrivningar av denna sub-lima kärlek. Sorokin har sedan genom

Pitirim A. Sorokin.

olika studier försökt fastställa 'kär-leksenergins' effekter och har bl a kommit till följande slutsatser:

1. Kärlek förhindrar såväl indivi-duella konflikter som gruppkon-flikter.
2. Kärlek kan transformera fientliga relationer till vänskapliga.
3. Kärlek föder kärlek, och hat föder hat.
4. Kärlek kan påverka internatio-nella politiska förhållanden och militära internationella kon-flikter.
5. Kärlek är en livgivande kraft som är nödvändig för fysisk, mental och moralisk hälsa.
6. Altruistiska personer lever längre än egoistiska.
7. Barn som får klara sig utan kärlek blir socialt och moraliskt störda.
8. Kärlek är ett kraftfullt motmedel mot hat, rädsla och neuroser.
9. Ett minimum av kärlek är nödvän-digt för varje samhälles fortsatta existens.
10. En ökad produktion, ackumula-tion och distribution av 'kärleks-energi' och en därmed förknippad utveckling mot osjälviskhet hos individer, grupper, institutioner och kulturer i sin helhet är nödvän-dig, om nya krig och svåra grupp-konflikter skall kunna förhindras.

Så Sorokins uppmaning till sina medmänniskor blir ungefär som följer: sök komma till insikt om karaktären på den kulturella kris vi genomgår, samti-digt som du genom att utveckla dina kreativa, osjälviska och kärleksfulla sid-or kan bidra till att en ny fas i den kul-turella utvecklingen inleds." (Så långt Karl-Erik Edris.)

Tillämpat på undervisningsområdet innebär detta att relationen mellan lärare och elever måste bestå av kärlek för att skolan ska kunna fullgöra sin uppgift att fostra eleverna till fria, har-moniska och ansvarskännande indivi-der. Postman och Weingartner presen-terar i "Lära för att överleva" en lista med förslag för en revolutionering av "en förlegad undervisning". Ett av för-slagen är:

"Kräv att varje lärare skall lämna något slags bevis för att han eller hon

har haft ett kärleksförhållande med åt-minstone en annan mänsklig varelse.

Vilka typer av bevis måste lärare för närvarande lämna för att de skall anses vara kvalificerade för sina uppgifter? En förteckning över 'kurser'. Vilket av dessa förslag förefaller er mest bisarrt? Vilket förslag tycks från elevens syn-punkt vara mest praktiskt? Kom ihåg att det är mycket svårt för en person att lära sig något av en annan. Kom också ihåg att sådan inläring sannolikt inte alls är möjlig om det inte finns ett för-hållande mellan 'lärare' och elev som liknar ett kärleksförhållande."

Kärleken är den sam-manhållande kraften

Det är endast genom att älska livet till-räckligt, både alla levande varelser och all levande materia, som vi kan se verk-ligheten som den är, med objektiv klar-syn. Vetenskap utan kärlek är verklig-hetsförfalskning, eftersom verklig-heten är uppbyggd av och med kärlek och hålls samman och genomsyras av kärlek: "love is the cohesive power of the universe" (kärlek är universums sammanhållande kraft). (Prophet, Climb the Highest Mountain).

Kärlekens praktiska betydelse kan heller inte överskattas. "Älska din nästa som dig själv" är fortfarande en tumregel som ger anvisning till lös-an-det av alla problem — individuella och kollektiva.

Om en undersökning som bekräftar Gyllene Regeln fanns en notisartikel i Sökaren nr 3-4, 1983:

"En psykolog i San Diego, USA, har fått fram vad han kallar 'slående empi-riskt stöd' för den Gyllene Regeln. Hans undersökning kan upprepas av vem som helst — alltid med liknande resultat.

Bernard Rimland ber människor skriva ned namnen på de 10 personer de känner bäst. Efter varje namn om-beds de sätta antingen ett L. om per-sonen är lycklig, eller ett I. om per-sonen inte är lycklig. Därefter får de sätta ett S. om personen är självisk, el-ler ett O. om han/hon är osjälvisk.

Rimland definierar självisk som 'en

"Med rock, sex, skräck och död går helvetets horder till offensiv"

stadig tendens att ägna sin tid och sina resurser åt att främja de egna intres-sena och den egna välgången — en ovilja att göra sig besvär för andra'. Av 1.988 personer som deltagit i hans ex-periment, har mycket få ansett någon vara lycklig och självisk på samma gång.

'Resultatet visar en intressant pa-radox', säger Rimland. 'Själviska män-niskor är, per definition, sådana som arbetar för att skapa lycka åt sig själva. Ändå torde, åtminstone enligt andras bedömning, dessa själviska människor vara mindre lyckliga än de som ägnar sig åt att göra andra lyckliga.'

Rimlands slutsats: 'Gör mot andra vad du vill att andra skall göra mot dig!' " (Källa: Brain/Mind Bulletin 24 januari 1983.)

II Döds-kult eller livskultur

Drogmissbruk, ökat våld och ökad brottslighet, fria och högfrekventa aborter, sex- och prylkultur, punk, rock och dyrkan av dödsymboler i form av sataniskt målade och utstyrda idoler är idag karakteristiska inslag i samhället och uttryck för människors alienation, eller främlingsskap i tillvaron.

Med rock, sex, skräck och död går helvetets horder till offensiv mot ungdomen. "Plasmatics konserter är ett våldsamt experimenterande till ack-ompanjemang av ett rytmiskt helvete-sljud på högsta decibelnivå där mot-tot verkar vara demolering och de-struktion. Plasmatics på scen garante-rar en häftig undergångsshow där ing-enting skonas. Publiken vet inte om den skall skrika, skratta eller gråta och lämnar konserterna med en konstig känsla av överklighet." (Ur Okej nr 3/4, 1980.)

Det gruppen är ute efter är "bland-ningen av skräck och sex som ger så häftiga vibrationer". Plasmatics kallas ett band som spränger "ALLA grän-ser". En av gitarristerna sopar sig själv i huvudet så att blodet sprutar över den turkosfärgade dräkten. Gitarrerna blir till mos under motorsågens våld-samma hackande, bilar sprängs på sce-nen osv. En kritikers kommentar efter en av konserterna: "Här kände man hur hela 70-talet gick åt helvete i en kaskad av sprängd metall och glas, blod, bröst, arschlen och rock'n roll."

Perverst, vansinnigt, osmakligt. Ja-visst. Och bandet är enligt Okej "på enorm frammarsch i USA". Att vi inte ligger långt efter i Sverige kan den som

börjar studera vår ungdomskultur snabbt försäkra sig om. Den är nämli-gen i huvudsak internationell (för indu-striländerna). Ett axplock av namn på rockgrupper och titlar på låtar: Krimi-nella gitarrer, Blödarna, Silverdöds-skolan, Brända barn, Lustans Lakejer, Docent Död, Richard Hell, Attentat, Slobobans undergång, Arabens Anus, Effektiva vapen, Enhänta bödlar, Ex-perimentell Avrättning, Bomb the day-nursery (Bomba daghemmet), Sym-pathy with the devil (Sympati för djävulen), Tuff Lust, Självmordsbarn.

Budskapet är klart: Döda och dö! I texterna broderas budskapet ut: Knarka, förstör, misshandla! Allt till-sammans med gärna pervers och ho-mosexuell sex. "We gonna smash their brains in" (vi ska slå in hjärnan på dem), "Tänk att få sätta på flickorna på TV2" (Gyllene Tider), "I stick my knife right down your throat, baby, and it hurts, (jag sticker kniven rakt genom halsen på dig, liten, och gör dig illa) (Rolling Stones).

Kulturupplösning

Att studera ungdomskulturen idag är att studera en kulturs upplösning i ett långt framskridet stadium.

När droger, sex, våld, anarki och an-timoral glorifieras och görs till en hel generations ideal, då ser framtiden mörk ut. Det vi uppnått kan inte försva-ras av människor vars medvetande programmerats av livsfientliga attity-der. David A. Noebel, som bl a skrivit "Rhythm, Riots and Revoultion", har kommit till samma slutsats: "(rockmu-siken är) ett perfekt exempel på den västerländska civilisationens ned-gång. En utomstående skulle bara be-höva tio minuter för att se att vår litte-

ratur, konst och musik inte är något annat än exempel på en nedgående ci-vilisation.

Vi håller på att göra hjältar av dem som leder vår ungdom rätt till slakthu-set." (Ur Noebel, Rock'n Roll: A Pre-revolutionary Form of Cultural Sub-version.)

Att studera de människor som bildar ideal för ungdomen är att studera kul-turella utvecklingstrender. Idag är rockstjärnorna superidoler i särklass. De är kult- och kulturledare, avgudade och hysteriskt dyrkade av fans som kan räknas i miljoner. Rolling Stones manager har berättat att "popmusik är sex, och man måste slå dom (tonåring-arna) i ansiktet med det". En annan grupp, Jefferson Airplane, uttrycker samma idé: "Scenen är vår säng och publiken är vår hora. Vi underhåller inte, vi har samlag." Naturligtvis över-flödar utbudet av titlar av typen "The more you do it" (ju oftare man gör det), "It's all right to make love on the first night" (det är okej att älska första nat-ten), "Let's do it in the road" (låt oss göra det på vägen), "Let's spend the night together" (låt oss tillbringa nat-ten tillsammans).

Är det så konstigt att familjen som samhällets byggsten håller på att kros-sas? Eller att själlösa och flyktiga sam-lagsförbindelser blir en naturlig um-gängesform?

D.A. Noebel sammanfattar rockens effekter så här:

"Rocken har gjort våra unga kvin-nor till sexmaskiner, (det finns för öv-rigt en kvinnlig grupp som heter 'Love machine', alltså kärleksmaskinen, min anm.) våra unga män till skitballar och har utplånat finheten i det personliga uppträdandet.

Den har sänkt ned kärlek, sex och äktenskap och höjt upp lust och lider-lighet. Den har gjort narr av moralen och uppmuntrat bisexualitet och ho-mosexualitet.

Och medan den angripit Gud, Jesus Kristus, Bibeln och kristendomen, har den uttryckt sympati för djävulen...

Den har gjort barnen främmande för sina föräldrar och vidgat generations-klyftan. Den har förringat patriotis-men och predikat våldsam revolution. Den har fläckt vår nations kultur och gynnad och stött drogkulturen. Den har blivit våra tonåringars främsta miss-bruk."

Från drogpropaganda till samlag med lik

Listan på rock-stjärnor som dött efter överdoser av heroin eller andra droger

är redan flera hundra namn lång och växer stadigt. Vad som är ännu värre är förstås att deras exempel har lett många tusen av deras lyssnare till att dela deras öde. Ett av startskotten till drogkulturens explosionsartade utbredning kom med Beatles "Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band". Tidsskriften Time gav det en femsidig kommentar i september 1967 och kom fram till att albumet var "indränkt i droger". Två exempel är låtarna Lucy in the Sky with Diamonds", som skildrar en LSD-tripp, och "I Get High With a Little Help from my Friends", som slår ett slag för en haschbaserad flumgemenskap. Från 60- till 70-talet har vi en utveckling från lössläpplighet till perversitet. I Alice Coopers "Cold Ethyl" skildras ett samlag med "Ethyl", ett lik som tas fram ur kylrummet för att tillfredsställa författarjagets perversa behov.

Föreningen av sex, våld och död är ett typiskt drag hos 70- och 80-talets ungdoms-anti-kultur.

Samme Alice Cooper älskar på scenen med en tre meter lång orm. Han hugger sönder en babydocka med en yxa och kastar resterna från massakern till den vilt skränande hopen nedanför scenen.

Djävulsdyrkan

Alice Cooper är en av rockens största. Han har själv avslöjat hemligheten med sin framgång och berättat att han kontaktades av en demon som lovade honom världslig framgång och berömmelse om han överlämnade sin kropp och själ. The Rolling Stones, världens

mest kända rockband, har tydligt visat sin önskan att framstå som satanismens överstepräster. På ett album har de tagit med en "live"-inspelning av en voodoo-ceremoni. En av låtarna heter "Goathead soup" (Gethuvudssoppa). På framsidan av albumet "Sabbath, bloody sabbath" visas en naken djävulsmässa. Andra låtar gruppen gjort är "The Satanic Majesty Requests" (Majestätet Satan begär) och den ovan nämnda "Sympathy with the Devil" (Sympati för djävulen). När den sistnämnda låten spelas brukar det hända saker, som efter en rockkonsert i USA, när publiken angreps av det ökända motorcykelgänget "Hell's Angels" (Helvetesänglarna) med flera döda och många allvarligt skadade som resultat. "Något liknande händer varje gång jag spelar den låten", förklarar Mick Jagger. (Prophet, The Science of Rhythm.)

En naturlig reaktion på det nästan ofattbara material jag lägger fram om döds-kulturer är: "Men det är väl ändå överdrivet. Så farligt kan det inte vara." Till dem som reagerar så och till alla andra som är måna om att mänskligheten ska leva och utvecklas, vill jag komma med ett förslag. Gå in i en skivaffär och titta på omslagen till de stora rockidolernas skivor! Läs texterna, lyssna på musiken! Döm själva!

Så ungefär har jag gjort, och även om jag tagit upp hemska saker här, kan och vill jag inte förmedla den bottenlösa avgrundens vedervärdiga atmosfär till läsaren, med den hatets kraft som är dess kännetecken och som slår emot den som kommer i direktkontakt med dess manifestationer.

Rock dödar växter

Att rocken predikar död och inte liv förstår t o m krukväxterna. Mrs. Dorothy Retellack, Denver, Kolorado, upptäckte att genom att spela rockmusik av Led Zeppelin och Vanilla Fudge för sina växter kunde hon döda dem på fyra veckor. Hon ställde frågan: "Om rockmusiken har en ogynnsam verkan på växter, är då rockmusiken, som de unga lyssnar till så länge och så ofta, delvis ansvarig för deras underliga, kaotiska beteende?" (D.A. Noebel.)

Det har också gjorts jämförelser mellan verkan av olika slags musik på växter, varvid man funnit att viss klassisk musik, t ex Vivaldi, gett en ökad tillväxt. (Se bl a "Växternas hemliga liv" av Tompkins och Bird!)

Det är också värt att notera vad dr

John Diamond, läkare i New York, funnit angående rockmusikens effekter, nämligen att vissa slags rock leder till "ökad stress och upphetsning, minskad prestationsförmåga och muskelstyrka, hyperaktivitet och kan spela en roll när det gäller ungdomsbrottslighet". (Noebel.) I andra undersökningar har man funnit att en viss rytm ("stopped anapestic") i mycket hög grad försämrar den mänskliga organismens fysiska funktioner. Rytmen kan beskrivas som kort-kort-lång, paus, kort-kort-lång, paus, vilket är hjärtrytmens direkta motsats. Av de flera hundra personer som testades med avseende på muskelstyrka, registrerades en omedelbar förlust av 2/3 av den normala styrkan hos 90 procent, när de fick höra denna rytm. Ett flertal grupper, däribland Rolling Stones, använder "stopped anapestic" i stor utsträckning.

Musiken formar karaktärer och kulturer

Musiken påverkar och styr kulturutvecklingen. Redan Platon skrev i "Republiken":

"Att införa en ny typ av musik (som även omfattade poesi och dans) kan bringa hela Staten i fara och måste undvikas, eftersom man aldrig kan ändra musikstilar utan att samtidigt påverka de viktigaste politiska institutionerna." (Scott, Musikens makt.)

Aristoteles var inne på samma tema: "...känslor av alla slag frammanas av melodi och rytm... musiken har sålunda förmågan att dana karaktären — en arbetar kanske i riktning mot melankoli, en annan mot kvinnlighet; en

uppmuntrar lössläpplighet, en annan självkontroll; en tredje entusiasm, och så vidare." (Scott.)

I "Musikens makt" redovisar Cyril Scott utförligt hur musiken präglat den mänskliga karaktären och kulturen genom tiderna. Så har Händels musik verkat konserverande på samhället genom sin konventionalitet, Bachs stimulerat intellektet och väckt en smak för filosofi genom sin avancerade matematiskt exakta komposition och Beethovens verkat känslöfrigorande och förberett vägen för psykoanalysen. Mendelssohn har inspirerat till medkänsla, Chopin underlättat kvinnans emancipation, Wagners musik undervisat lyssnarna i meditation och Straussarna underblåst frihetsslängans eld hos individer och folk.

Scott ser musiken som en avgörande faktor i de antika kulturerna. Den indiska musikens subtila fjärdedelston och milda instrumentering uppmuntrade till meditation och andliga intressen. Den egyptiska musikens tredjedelston var en starkt bidragande faktor vid uppkomsten av den okulta vetenskapen. Den grekiska musikens halvtön bidrog till uppkomsten av grekernas dyrkan av den fysiska skönheten. Tyvärr saknades hos både den egyptiska och den grekiska musiken den vishetsalstrande fjärdedelstonen, och följden av detta blev katastrofal, anser Scott.

Döds-kulturer och orsaker

När vi börjar bli varse omfattningen av kulturupplösningen genom rock och det som därtill hör, måste vi fråga oss: Varför har denna livsföraktande ungdomskultur utvecklats på temat "kaos, uppror, förstörelse, sex, droger, våld och död"? Svaret är inte så lätt att hitta, men några antydningar finner vi i texter och uttalanden från rockens representanter själva. Först Johnny Rotten (Johnny Rutten, artistnamn):

"Jag är en anti-Krist jag är en anarkist vet ej vad jag vill ha men jag kan ta det, bra vill döda dem som går förbi och i landet göra anarki."

Låten heter "Anarchy in the U.K.", dvs anarki i England.

Förnekandet av lagar och regler är ett favorittema som upprepas i oräkneliga varianter av rockkultisterna. Som i en text av Jimmy Morrison:

Jag vill se litet nakenhet
Ta din vän och älska honom
Det finns inga lagar
Det finns inga regler.

Ordning eller lagbundenhet är livets första lag, lagarnas lag, för utan det kan inget fungerande system utformas. Förnekandet av lagar är ett direktangrepp mot livets innersta grundval, den basstruktur som gör skapande och utveckling möjliga.

Uppror mot ordning och lag är ett karakteristiskt tema i rockkulturen.

Jerry Rubin har i sin bok "Do it", publicerad av Simon and Schuster, skrivit att "vi ser rock'n'roll och droger som en del av en kommunistisk komplot för att ta över Amerika". Han säger också: "Vi har kombinerat ungdom, musik, sex, droger och uppror med förräderi, och det är en kombination som är svår att slå." Till paperbackupplagan fogade utgivarna kommentaren att "Do it" var vår moderna eras "kommunistiska manifest". John Lennon har sagt att han skrev "Working Class Hero" för revolutionen, och Mike Jagger har skrivit "Street Fighting Man" i vilken han säger att "tiden är nu inne att slåss på gatorna, tiden är inne för en våldsam revolution".

Moraliskt kaos leder till politisk anarki, som i sin tur leder till det totalitära samhället.

En tänkbar invändning mot min framställning är att den kan anses brista i objektivitet. Men jag tror att den enda verkliga och meningsfulla objektiviteten kan uppnås av den engagerade och deltagande personen som tar ställning för livet och deltar i kampen för livets försvar! Människan och mänskligt liv

kan inte förstås rätt utan inlevelse och medkänsla.

Litteratur

The Coming Revolution — A Magazine for Higher Consciousness. Spring 1981, The Summit Lighthouse, Malibu, California.

Edris, K-E: *Dåtid, nutid och framtid.* Tvåbetygsuppsats i samhällskunskap, Stockholms Universitet 1975.

Fearon, M.: *Musikens makt.* Örebro Kommun socialförvaltnings personaltidning "Bidraget" 4/82.

Noebel, D.A.: *Rock'n'roll; A Prerevolutionary Form of Cultural Subversion.* A C C Press, Tulsa.

Postman och Weingartner: *Lära för att överleva.* Aldus 1975.

Prophet, M. and E.: *Climb the Highest Mountain, Book 1.* The Summit Lighthouse, Colorado Springs 1972.

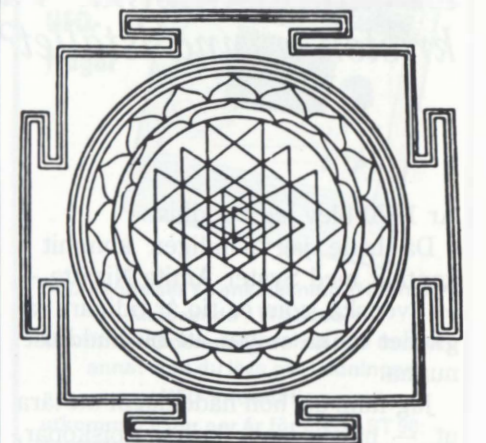
Prophet, E.C.: *Mother's Manifesto on the Manipulators of Capitalism and Communism.* Summit Lighthouse 1981.

Prophet, E.C.: *The Science of Rhythm for the Mastery of the Sacred Energies of Life.* Kassettalbum, Summit Lighthouse, Malibu California 1980.

Scott, C.: *Musikens Makt.* Larsons 1974.

Tompkins, P., Bird, C.: *The Secret Life of Plants.* Penguin 1973. (Svensk utgåva: *Växternas hemliga liv*, Lindqvist 1976.)

Anm. Artikeln är ett utdrag ur en uppsats i samhällskunskap, Stockholms universitet 1983: *Att vara eller inte vara.* I övrigt behandlas uppsatsen bl a "det medvetna hetsperspektivet" och överensstämmelser mellan detta och den moderna fysikens vidgade horisonter, medvetande och materia, Viktor Schaubergers och den nya tidsålderns teknik samt makteliten och dess försök att upprätta en världsdiktatur. Uppsatsen kan köpas av Björn Roxendal, Poppelvägen 34, 184 00 Åkersberga, tel 0764-226 35.

Detta yantra representerar skapelseljudet AUM.

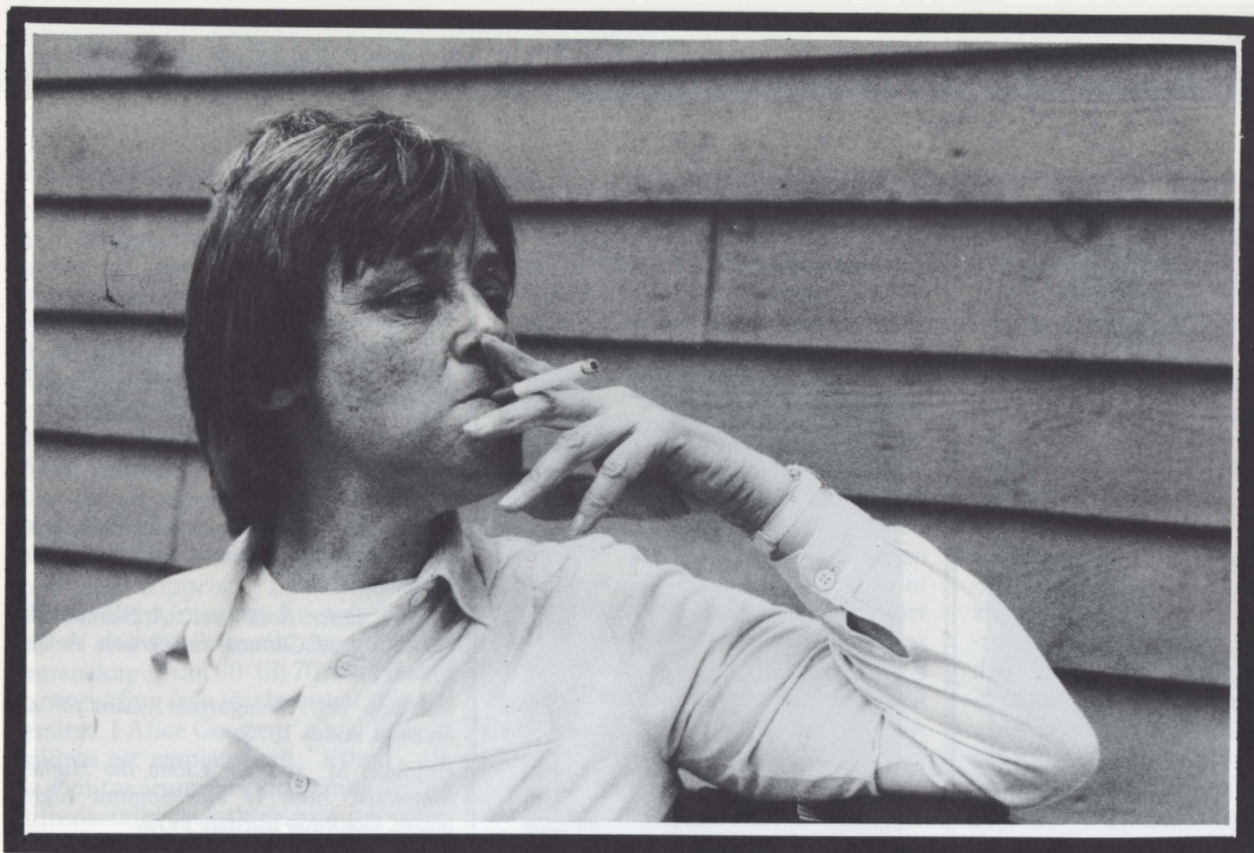

Foto Maj-Britt Ödlund/Bildlagret

Annakarin Svedberg:

Varför bli buddhist i ett kristet land?

Annakarin Svedberg blev buddhist sedan hon mött en buddhistninna. Vad hade hänt om hon mött en kristen nunna istället? Hade hon blivit kristen då?

År 1970 blev jag buddhist.

Då hade jag nämligen kommit i kontakt med Syster Amita Nisatta — en svenska, som ca tio år tidigare tagit det unika steget att bli buddhistninna.

Jag fann att hon hade något att lära ut — något, som kristna biskopar, präster och filosofer svårt gått bet på, och jag upplevde det dessutom som

att hon lärde ut detta så att säga underifrån — dvs från livets själva förutsättning och grund — till skillnad från vad den kristna och, i mitt tycke, överdogmatiska kyrkan gjorde beträffande sina läror.

Sittande på golvet med korslagda ben undervisade hon långt mer från människa till människa, från hjärta till hjärta än vad de kristna prästerna

förmådde från sina predikstolar. Helt och hållet anknöt hon till den asiatiska traditionen.

Ändå — eller helt enkelt just därför — blev hon ofta angripen av kristna dogmatiker. Var de rädda? — Ja, naturligtvis!

Varför väljer någon att bli buddhist i ett s.k. kristet land? Frågan ställs inte

bara till mig, utan till många andra, som också valt en annan religion, bl a Syster Amita. Vi förklarar så gott vi kan, men det är inte alltid som våra förklaringar kan uppfattas av den som har frågat. Oftast beror detta på frågarens egen okunnighet.

Jag tror inte att jag vid någon tidpunkt i mitt liv skulle ha kunnat välja kristendomen som religion. Jag säger "välja" — trots att jag ju är född i ett land med kristna traditioner. Vad prentiösa kristna gärna glömmar, är ju detta: Vi är födda här, omgivna av den kristna atmosfären redan från vaggan.

Vi kanske vet vad vi gör?

Som svensk har jag givetvis mångårig erfarenhet av att leva i ett protestantiskt land. Dessutom har jag i långa perioder vistats i katolska och ortodoxa länder — Spanien, Italien, Grekland. Jag vistades i kloster, besökte kyrkor, samtalande med munkar och nunnor — förutom alla de samtal med protestantiska kristna jag haft här i Sverige. Förutom alla böcker och artiklar jag läst av dem. Förutom alla predikningar jag lyssnat till. Förutom besöket på retreatgården i Rättvik för tolv-tretton år sedan.

Inget möte med kristna har alltså inspirerat mig att anta deras religion. Jag tror, att jag är ganska representativ därvidlag. Verkligt övertygade kristna är det ont om i landet.

Vad är det då som gör att den kristna kyrkan inte övertygar, ens i sitt eget land? Och vad är det som gör att den, trots detta, företräder oss religiöst — officiellt? Dvs vad är det som gör att den ännu har så pass stark politisk och ekonomisk makt fast den är religiöst urholkad?

Svaret ligger på sätt och vis i frågan. Religion kan aldrig upprätthållas med maktmedel och rika tillgångar — med sådana medel kan den bara skapa rädsla. Och rädsla skapar hyckleri. Dvs en religiös människa i Sverige har svårt att få kontakt med sitt sanna religiösa väsen inom ramarna för vår officiella religion.

Den svenska kyrkan betraktar jag som ett patriarkalt maktmedel, som utövar andligt förtryck. Den är, psykologiskt sett, mycket farlig, eftersom den uppmuntrar förställning och förtränger verklig religiositet. Jag vill

inte påstå, att buddhismen och hinduismen i sina hemländer skulle vara utan desa falskheter. Ändå tycker jag mig ha kunnat konstatera under flera resor i asiatiska länder, att dessa religioner äger en långt större naturlig öppenhet och tolerans än den kristna religionen. Deras företrädare yttrar sig i alla fall sällan där med samma okunniga iver om kristendomen. Snarare tvärtom.

Må den kristna människan ha sin kristendom — men varför kan inte deras gud förhindra dem att utsätta andra religioner för deras beskäftigheter, deras överlägsenhetskänslor inför det de misslyckats med att sätta sig in i?

En människas religion är en allmänplats på djupet — i motsats till många andra anser jag att den aldrig är en privatsak. De kristna överbyggnaderna, symbolerna, berättelserna kunde jag aldrig välja — de förefaller mig djupt främmande, missbrukade eller förvrängda. Legenderna om den korsfäste sonen till Maria är egendomlig — den har drag av våldtäkt, kvinnomisshandling och patriarkala överlappningar. Som religiös legend förefaller den mig onödig. Som påtvingat religiöst begrepp blir den farlig.

Ändå skulle jag aldrig angripa den på det här sättet, om kristna inte tagit för dålig ovana att jaga andra religioners utövere.

I grunden anser jag att varje officiell religion är ett hot mot verklig religionsfrihet, mot tanke- och känslöfrihet. Detta inkluderar buddhismen. Även den har patriarkala drag som är mig djupt främmande. Och den har ett obegagligt sätt att sno undan verklighetens nöd och vända genom att peka på Nirvana. Och där finns kvinnoförnekelse och skolastiskt översitteri. Buddhismen är också splittrande och sekteristisk, liksom kristendomen.

Men nog föredrar jag den rofyllda Buddha-bilden som fokus för min religiösa känsla framför korset.

Efter flera år som buddhist har jag blivit kritisk till vissa inslag i buddhismen — och jag har slopat mitt buddhistiska namn. Hur ser min framtidsväg ut? Jag kan tala om att den i varje fall inte går till "fadershuset" — dvs

den kristna kyrkan. Snarare leder den bort från samtliga fadershus — det buddhistiska inräknat.

Det är mig nämligen lika omöjligt att i längden förlika mig med buddhismens patriarkala legend som det är att förlika mig med kristendomens egendomliga korsfästelsemystik.

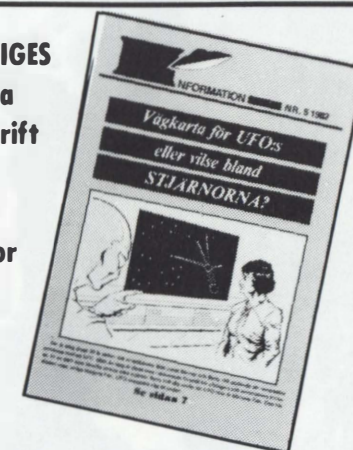
Vad jag däremot kan förlika mig med inom buddhismen är den direkta meditativa undersökningen — då den ges av kompetenta lärare. Där har buddhismen visat sig ha en insikt och en människokunskap som jag menar att kristendomen saknar. Den vet tillräckligt mycket om de dynamiska förloppen i människans utveckling för att förefalla mig meningsfull.

Men jag måste rensa bort dess dogmer för att se denna meningsfullhet.

Kanske en del kristna måste göra likartade procedurer för att deras kristendom skall få någon innebörd för dem. Vad många icke-religiösa människor inte kan förstå är varför man i så fall inte tar totalt avstånd. Jag tar totalt avstånd från kristendomen. Jag tar avstånd från buddhismens religiösa mansgriseri. Men jag tar inte avstånd från dess symboler och metodik — i synnerhet där dessa vänder sig till mig som kvinna — vilket de ofta gör inom de sekter där det kvinnliga elementet inte blivit helt förstört.

Anm. Annakarin Svedberg är författare.

**SVERIGES
äldsta
tidskrift
för
UFO-
frågor**

UFO-händelser • Tankeläsning • Hypnos •
Klarseende • Woodoo •
Utanför kroppen-upplevelser och mycket
annat kan du läsa om i tidningen
UFO-information
utkommer 6 ggr per år för ENDAST 90: —.
UFO-information, Box 16, 596 00 SKÄNNINGE
postgiro 8 43 25-0

Till redaktionen för tidskriften Sökaren från Tolly Burkan

Jag har just läst en översättning av en artikel Ni nyligen publicerat av Örjan Björkhem om min kurs i att övervinna rädsla genom eldsvandring. Jag skall börja med att säga att syftet med kursen var att undervisa i och främja mänsklig utveckling. Tydligt har Örjan Björkhem inte förstått detta, och genom sin artikel kan han ha misslett en hel del av Era läsare. Min fru Peggy och jag ser som vår uppgift att utforska människans förmågor, och vi samarbetar ständigt med läkare, vetenskapsmän, forskare och lekmän såväl i Förenta staterna som i andra länder. Vårt arbete är väl bestyrkt, och av alla de tusentals människor vi arbetat tillsammans med är Örjan Björkhem den första som sagt något negativt om vårt arbete och vårt syfte.

Örjan Björkhem ifrågasätter uttryckligen vad som verkligen hände den där kvällen när flera svenskar gick oskadda på glödande kol. Björkhem gjorde improviserade undersökningar med en hemmagjord apparat vilken han menar korrekt mätte temperaturen på kolen. Han tror säkert ärligt på den metod han använde; men vi har arbetat tillsammans med kvalificerade läkare och vetenskapsmän, vilka an-

vänt sofistikerade och tekniskt mycket avancerade instrument som ger mycket mer exakta resultat. Björkhems metod var inte alls tillförlitlig och kan endast betraktas som amatörmässig. Hans teori att kolen inte var heta nog för att ge brännskador är helt felaktig. Faktum är att en svensk läkare som deltog i en av våra kurser brände sig inte så litet på kol som inte var hetare än dem som Björkhem berättar att han mätt. Ni kan se på den medicinska information jag bifogar för ytterligare referenser!

Mina undersökningar av eldsvandring är väl dokumenterade i Förenta staterna och integriteten i vårt arbete ifrågasätts inte bland yrkesfolk. Uppenbarligen har Örjan Björkhems avsikt varit att försöka bestrida vad som hände i maj förra året i en av Stockholms förorter. Därför kommer inga bevis att övertyga honom om att han misstagit sig i sin bedömning av vad som skedde.

Jag uppskattar Er vilja att publicera informativa artiklar för den svenska läsekretsen, och jag tror säkert att Ni trodde på vad Björkhem skrev för Er. Men tyvärr är han endast en lekman och det måste klargöras att han har en

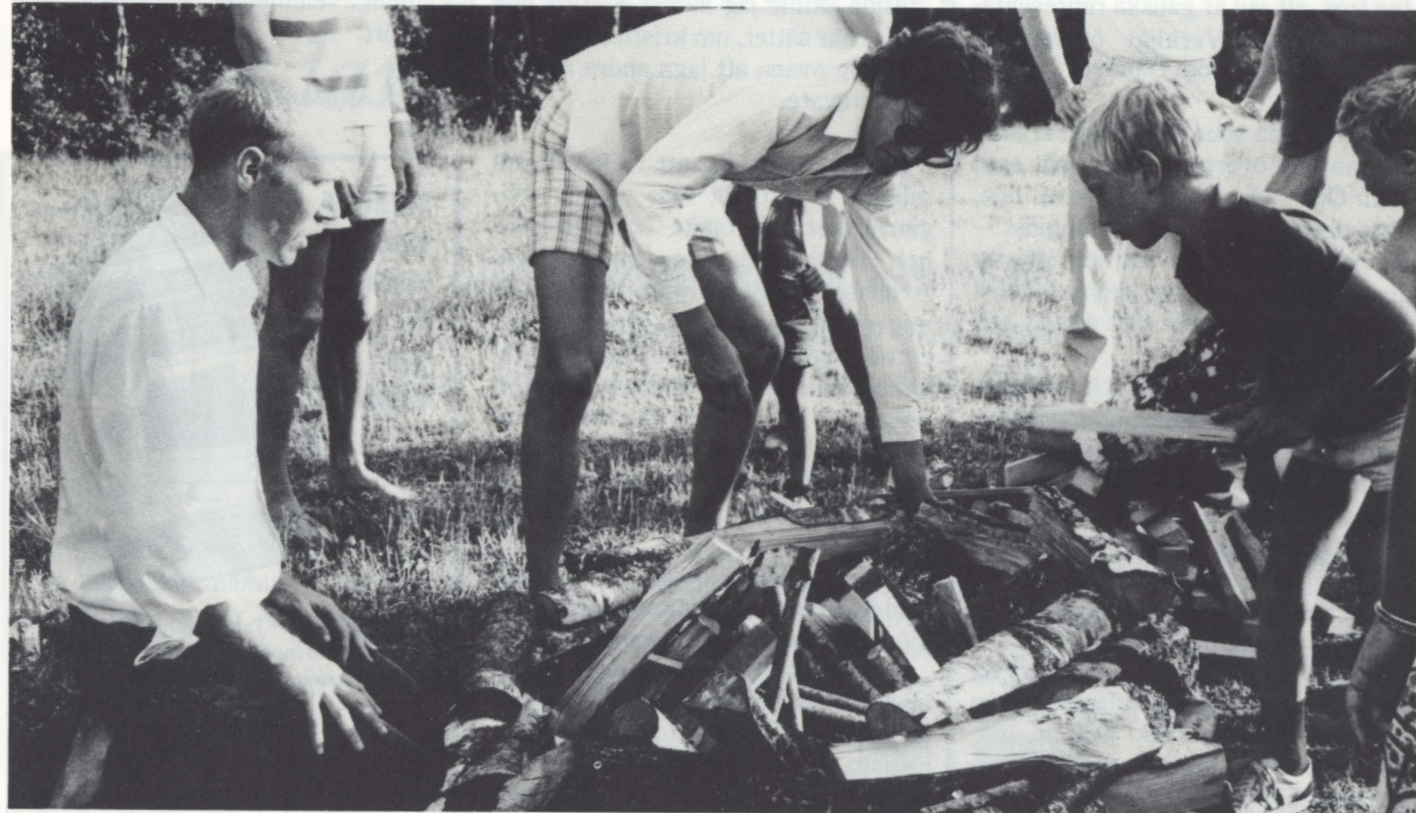
amatörforskares perspektiv. I sitt försök att bestrida vad hängivna vetenskapsmän och yrkesforskare kommit fram till, kan han ha misslett Era läsare och hindrat dem från att få insikter som kunde ha gjort att många öppnats för nya och vidgande horisonter.

Dessutom, och detta är mycket viktigt, vårt syfte med vår kurs var att lära ut metoder för att övervinna rädsla. Eldsvandringen användes endast som ett sätt att stimulera rädsla så att människor kunde pröva dessa metoder själva. Det faktum att vanliga svenskar kunde övervinna sin instinktiva mänskliga fruktan för eld förbises fullständigt i Örjan Björkhems artikel och visar att han helt missförstod syftet med kursen.

Jag hoppas att Ni vill publicera detta, så att de människor som faktiskt övervann sin rädsla den där kvällen inte känner sig lurade. De skall ha erkänsla för att de gjort vad de flesta anser omöjligt, och gratuleras till detta. Jag hoppas att andra inspireras av deras exempel.

Tolly Burkan

Övers. SM

Tolly Burkan förbereder en eldsvandring i Sverige. Foto: Bo Wiberg.

Har Tolly Burkan lurat sig själv också?

Det gläder mig mycket att Tolly Burkan har reagerat på det jag skrev om hans "eldsvandringar", och jag vill gärna ge ett litet genmäle.

Här skall jag inte ta upp frågan om vem av oss som är lekman eller "amatörforskare", det tror jag är bättre att läsaren får avgöra. Det kan emellertid nämnas att jag, innan jag konstruerade min "hemmagjord" apparat, konsulterade experter på elektrisk mätteknik och på brännskador.

Tolly Burkan menar att jag påstått att hans kol inte var heta nog för att ge brännskador, och hade jag sagt det, så hade han haft all rätt att kalla mig amatörforskare. Någoting sådant har jag givetvis aldrig sagt, vilket går lätt att konstatera i den ursprungliga artikeln. Man kan nämligen få brännskador redan vid temperaturer kring 60 grader Celsius — ett spädbarn kan få det vid ännu lägre temperaturer — och det är utan tvekan så att Tollys kol var flera hundra grader varma.

Men "farligheten" beror inte bara på temperaturen hos kolen. Någon av Tollys kvalificerade experter borde ha nämnt för honom att en eventuell brännskada beror på två saker: temperaturen hos det varma föremålet och *kontakttiden*. Är tiden mycket kort, så blir det ingen brännskada, hur varmt det sedan än är. Det kanske enklaste sättet att förklara det är att jämföra med när man tillagar en kotlett på en träkolsbädd. Trots att det rör sig om en värme på flera hundra grader så tar det ändå cirka tio minuter innan kotletten fått sådana "brännskador" att den kan anses färdig.

Det jag nämnde i min artikel och visade genom mina mätningar var att så som Tolly Burkan arrangerar sina "eldsvandringar", blir kontakttiden så oerhört kort att temperaturen i foten aldrig hinner bli så hög att någon brännskada *kan* uppträda. För detta krävs det att man står stilla en stund eller går fler än tre steg på den glödande kolbädden.

Tolly är uppenbart medveten om detta, och därför har han ännu en försvarslinje: Det han verkligen vill göra är att lära människor övervinna sin rädsla. Och det är ju fint, och personligen har jag haft tillfälle se att detta fungerar.

Men det fungerar naturligtvis bara på grund av att Tollys publik *verkligen*

tror att de gör någonting farligt!

Man kan ha olika åsikter om i vilken grad ändamålen helgar medlen. Som forskare tycker jag emellertid det är intressant att dessa imponerande effekter har uppnåtts med hjälp av enkla taskspelartrick.

När jag skrev min artikel hade jag uppfattningen att Tolly Burkan var så kvalificerad att han var medveten om dessa enkla fysiska fenomen och därför visste vad han gjorde. Jag förstår nu att jag hade fel, men det gör inte att jag reagerar mindre starkt på den här sortens jippopsykologi.

Det är ju inte bara så att man bör kräva någonting av människor som vill "utveckla" sina medmänniskor för grova pengar. Det är också så att det

Tolly gör är så pass genomskinligt att han därigenom också kommer att förlöjliga det äkta fenomenet eldsvandring, för ett sådant finns, och därigenom kommer att förlöjliga många människors religiösa övertygelse.

Det här är en viktig fråga. Naturligtvis är det ledsamt om de människor som lärt sig att "övervinna sin rädsla", nu känner sig lurade.

Ändå är det viktigt att påpeka att de faktiskt blev lurade. Att Tolly Burkan nu klart visar att han inte heller själv har genomskådat det enkla trick som han försörjer sig på, gör ju inte saken roligare.

Örjan Björkhem

Tolly Burkan — en ärlig själ? Foto: Bo Wiberg.

En tillbakablick — och så snabbt framåt

Av Rick Fields

Jag ligger på rygg i ett vardagsrum i en förort i New England, och jag refererar en historia om droger på åttiotalet. Jag finner att jag slungas fram genom korridorer av rymd — det är i varje fall det enda sätt jag kan komma på att beskriva upplevelsen.

— Jag är borta, säger jag med en kraftansträngning till en vän som sitter på golvet bredvid mig. Anteckna det!

— Jag har svårt att få fram orden, och jag hör dem först en liten stund efter det att jag har uttalat dem. Orden ekar kosmiskt längs korridorer av rymd.

— Världen... är... hjärtat, säger jag med ett par läppar som känns som gummi.

Musiken går över från New Age-trans till Scarlatti.

— Tack... gode... Gud... för... Scarlatti! säger jag.

Jag tittar upp mot en av vägledarna, som inte har tagit drogen och som står på två fötter. Jag tycker att det är en av de mest fantastiska balansakter som jag någonsin sett.

Efter ungefär en timme, när effekterna av "Special-K" börjar avta, saktar evigheten ned till tid. Korridorerna av rymd sjunker ihop som ett dragspel, till vardagens verklighet, vad nu det är för någonting.

Jag reser mig, ostadig och oerfaren som ett nyfött föl, och tittar ned på den oändligt avlägsna mattan, där en ung kvinna ligger på rygg, med slutna ögon och med munnen formad till ett leende. Jag mår... mycket bra.

Jag tar det första steget och börjar komma tillbaka till det som tycks vara min kropp. Jag ser mig omkring i rummet.

— En tillbakablick och sedan snabbt framåt, tänker jag för mig själv. Då sätter vi igång igen!

Denna historia, bland andra, är bara den senaste varianten av en gammal historia, enligt somliga uråldrig: hur vi

förändras, utvidgas, dras ihop, förvrids, klarnar och utforskar våra sinnen med hjälp av psykoaktiva ämnen, både organiska och syntetiska. Etnobotaniker — de som studerar förhållandet mellan människor och växter — tror att heliga växter började användas redan i tidig förhistorisk tid. R. Gordon Wasson, den första forskare som smakade på de mexicanska indianernas heliga svamp 1955, tror att en religion som grundades på svampens sakrament har utövats i minst fyratusen år. Han hävdar också, mycket övertygande, att "soma", gudadrycken som nämns i de vediska hymnerna, var en svamp, och att de gamla grekernas eleusinska mysterier baserade sig på visioner som de invigda fick genom ett heligt ämne, ergot — ur vilket den kemiska föreningen LSD senare härledes.

LSD är naturligtvis det mest kända — eller nu för tiden kanske mest ökända — av de psykedeliska ämnena. Det producerades för första gången syntetiskt av doktor Albert Hofmann vid läkemedelsföretaget Sandoz i Basel i Schweiz. Albert Hofmann var också den förste som upplevde effekterna av LSD. Fredagen den 16 april 1943 råkade han absorbera en mycket liten dos genom huden.

— Jag tvingades avbryta mitt arbete i laboratoriet mitt på eftermiddagen och gå hem, drar han sig till minnes i sin självbiografi "LSD — My Problem Child".

När han hade kommit hem lade han sig, och under två timmar upplevde han "en oavbruten ström av fantastiska bilder, osedvanliga former med ett intensivt kalejdoskopiskt färgspel".

Tre dagar senare intog Albert Hofmann vad han bedömde som en säker experimentdos — 0,25 milligram — och rapporterade, i sina laborationsanteckningar:

— Begynnelse yrsel, oro, visuella

förvrängningar, förflamningssymptom, skratllust.

Då han inte kunde skriva längre, bad han sin laboratorieassistent följa honom hem. Eftersom det här hände under kriget cyklade de. Albert Hofmann fick ett intryck av att han trampade i rasande fart utan att han kom någonstans — trots att hans assistent senare försäkrade honom att de i själva verket hade rullat fram riktigt snabbt. Så snart Albert Hofmann kom hem lade han sig, och inledde någonting som senare skulle komma att kallas en LSD-tripp. Han kände att han höll på att bli galen, han dog, han kom tillbaka, han kände "lycka och tacksamhet", han njöt av världens fantastiska färger, former och ljud, och när han vaknade morgonen därpå gick han ut i sin trädgård, "där solen nu lyste efter ett vårregn, där allt blänkte och gnistrade i det friska dagsljuset. Världen var som nyskapad".

Psykedeliska forskningar — sonderingsåren

Under femtiotalet och början av sextiotalet användes psykedeliska droger — ordet "psykedelisk" myntades av psykiatrikern Humphrey Osmond 1954, och betyder ungefär "sinnesavslöjande" — i stor utsträckning inom psykiatri, även om det skedde på ett experimentellt plan. Om psykedeliska droger intogs i små doser på exempelvis 25–100 mikrogram (att jämföra med den typiska "gatudosen" på 500 mikrogram), så tycktes de ha stort värde. Som doktor Albert A. Kurland, som använde dem på en klinik i London på femtiotalet, rapporterar:

— LSD-terapin hade tre stora fördelar: patienten förblev medveten, motståndet övervanns och undermedvetet material kom i dagen.

”... uppenbarade 'den nakna tillvarons härlighet och värde' ”

Många tidiga forskare trodde också att psykedeliska droger kunde ge patienten en "mild psykos", som man sedan kunde studera för att få ledtrådar till orsaken till sådana sjukdomar som schizofreni. I vilket fall som helst var intresset för LSD-terapi mycket stort, för att inte säga högt, inom psykiatrikerkåren under dessa tidiga år, och vid mitten av sextiotalet hade mer än tusen uppsatser publicerats om detta ämne.

1960 anslöt sig den unge psykologen Timothy Leary till de psykedeliska forskarnas led. Timothy Leary hade just börjat undervisa på "Social Relations Department" på Harvard, när han provade på mexicanarnas heliga svamp en sommar i Cuernavaca.

— Som alla andra som ätit av svampen, skriver han i sin nyligen publicerade självbiografi "Flashbacks", var jag en annan människa när jag kom tillbaka.

Den hösten inledde han och hans kollega Richard Alpert Harvards psykedeliska forskningsprojekt. Timothy Leary och hans grupp använde först psilocybin (som Albert Hofmann hade framställt syntetiskt ur den heliga svampen) och studerade hur många framstående konstnärer och tänkare reagerade på psykedeliska droger. De ledde också ett fängelseprojekt, som såg ut att hjälpa fångarna att inse att de hade, som Timothy Leary uttryckte det, "lekt tjuv och polis" hela livet. Trots att deras studier inte ledde fram till några avgörande slutsatser (forskningarna avbröts när Timothy Leary och Richard Alpert avskedades från Harvard 1963), så var de inledande resultaten imponerande: deltagarnas återfallsfrekvens låg avsevärt under genomsnittet.

Under samma period övervakade den ledande religionspsykologen Walter Houston Clark det berömda "långfredagsexperimentet" på Boston Universitys Marsh Chapel. Femton teologistudenter fick psilocybin och femton ett helt verkningsslöst medel innan gudstjänsten började. Teoretiskt sett var det inte meningen att någon skulle veta vem som hade fått vad, men det blev av allt att döma snart uppenbart för alla och envar. När doktoranden Walter Pahnke testade deltagarna med doktor W.T. Staces kriterier för mystiska upplevelser, rapporterade alla som fått psykedeliska medel intensiva religiösa erfarenheter.

Efter hand som medlemmarna av Harvards psykedeliska forskningsprojekt blev allt mer entusiastiska, och efter hand som de började locka många av de mest begåvade doktoranderna

till sin avdelning, växte motståndet. Den grundläggande anklagelsen gick ut på att Timothy Leary och hans kolleger hade svikit den vetenskapliga objektivitetens krav. De tycktes njuta litet för mycket av att experimentera med sig själva, och deras vana att ta drogerna tillsammans med sina söksökspersoner var långt ifrån ägnat att lugna nervösa administratörer. Timothy Leary för sin del insisterade på att det var oetiskt att ge någon en drog som man inte var villig att ta själv. Det dilemma som den vetenskapliga världen ställdes inför sammanfattades snyggt av R. Gordon Wasson. I ett specialnummer av Harvard Review om "drogerna och psyket" 1963 skrev han:

— Vi är alla uppdelade i två kategorier: de som har ätit av svampen och som diskvalificeras av sina subjektiva upplevelser, och de som inte har gjort det och som diskvalificeras av sin totala okunnighet om ämnet.

Den 28 maj 1963, sedan en artikelserie i Harvard Crimson hade väckt uppmärksamhet och föranlett pressbevakning i hela landet, avskedades Richard Alpert för att han hade brutit mot sitt åtagande att inte ge droger åt studenter på grundexamensnivå. Timothy Leary, som redan hade bestämt sig för att fortsätta sina kontroversiella forskningar oberoende av universitetet, avskedades också — för att ha "lämnat Cambridge och sina föreläsningar utan tillstånd". Oavsett hur mycket som kan ha legat i anklagelserna, var universitetets åtgärd uppenbarligen bara första steget i en långvarig kampanj i syfte att tygla och misskreditera bruket av psykedeliska droger.

En ledare i samma nummer av Harvard Crimson, som i sina rubriker talade om att Richard Alpert och Timothy Leary hade blivit avskedade, sade varnande:

— Det skulle vara olyckligt om avskedandena ledde till ett undertryckande av de legitima forskningarna i hallucinogena föreningars verkningar. Sådana droger som meskalin, psilocybin och LSD kan ha ett påtagligt värde i det vetenskapliga studiet av psyket och i behandlingen av psykiska sjukdomar.

Olyckligt, ja kanske det — men det var precis vad som hände. Tjugo år efter det att Timothy Leary och Richard Alpert lämnade Harvard för att ge sitt budskap åt världen, är "undertryckandet av de legitima forskningarna" praktiskt taget fullständigt. Även om ett glest underjordiskt nät av terapeuter fortfarande använder psykedeliska

droger, och även om användningen på gatan inte alls har minskat, så finns det bara en handfull forskare som ännu officiellt håller på att undersöka dessa ämnen, som Aldous Huxley lovordade och sade uppenbarade "den nakna tillvarons härlighet, oändliga värde och meningsfullhet".

Leary och Alpert — huvudenas möte

Cambridge, Massachusetts, den 14 april 1983: Timothy Leary och Richard Alpert är tillbaka på Harvard för ett "tjugoårsjubileum". Nästan tvåtusen människor — fullsatt — trängs på Harvards Sanders Theatre en regnig söndagsmorgon för att höra dem minnas. Trots att det hela har hittats på av en ung doktorand, Joe Kasof, så är studenterna uppenbarligen i minoritet i publiken, som till största delen består av veteraner från det psykedeliska sextiotalet som själva jubilerar.

"Flygplatsmusik" (Richard Alperths uttryck) av New Age-typ strömmar ut från högtalarna. Timothy Leary — senig och silverhårig, med typiskt Hollywoodutseende i chokladbruna byxor, vita skor och en sportskjorta som är öppen i halsen — sitter på en snurrstol med benen rakt ut. Mitt emot honom sitter Richard Alpert, som numera varken har hår eller skägg, på sin stol med korslagda ben, blundar och utstrålar "inner space".

De båda männen presenteras av professor David McClelland, en lång och mager gentleman med vitt pipskägg. För tjugo år sedan var han chef för Social Relations Department vid Harvard. Det var han som anställde Richard Alpert och Timothy Leary, och det var han som avskedade dem när situationen inte längre gick att kontrollera.

— Tim och Dick, säger David McClelland, som har förblivit god vän med båda två under årens lopp, tillhörde ett gäng mycket spännande unga psykiatriker. Vi skulle ändra på allt. Vi skulle ändra på psykolgin och göra den verkligt levande och progressiv. Vi skulle hoppa ut ur alla gamla hjulspår och lära känna nya världar... Jag anser fortfarande att sextiotalet var en storslagen tid. Jag menar att vi drömde storslagna drömmar.

Här har David McClelland publiken med sig. Applåderna är örönbäddande.

— Det var en underbar tid, fortsätter han, och jag hoppas att vi skall kunna fira den igen i dag. Jag tycker att den behöver firas igen — för vi har råkat ut för en del bakslag.

Nu slår Richard Alpert — som under pseudonymen Ram Dass skrev sextio-

hans guru, Maharaji, provade en massiv dos LSD, till synes utan någon verkan, och hur han sedan sade åt Ram Dass att indierna känt till denna ”medicin” för tusentals år sedan, men mist kunskapen om den.

— Han sade att den kan vara an-

forskningsresandeklubb som är lojal mot sina jubileeer.

Nu är det Timothy Learys tur att tala, och han vinner publikens bevägenhet som en gammal hårdad pratshowgäst.

— Jag har varit utvandrare, invandrare, nybyggare vid Stilla Havets avlägsna stränder — jag har varit kalifornier, säger han och får det att låta som om Kalifornien vore världens mest exotiska ställe. Att komma till Boston är som att vara på mammas gata igen...

Timothy Leary säger att när han gått omkring i Cambridge de senaste dagarna, så har han plötsligt börjat inse att ”här fanns en osedvanlig tradition, en tradition av transcendentalt tänkande, en tradition av makalös inre hedom, en tradition som sade ”ta in det, vrid upp det” — en tradition som Timothy Leary säger började med Ralph Waldo Emerson.

Timothy Leary påminner publiken om att innan Emerson kom till Harvard Divinity School 1838 hade han tillbringat en tid i Europa — ”där han hängde ihop med sådana ökända knarkare som Coleridge och Wordsworth, som vidgade sina sinnen med sådana ämnen som haschisch och opium och som tände på sådana märkliga och upplysande böcker som Bhagavadgita. Emerson sade: Sök inte Gud i tempel, inte heller i husen eller predikstolarna! Se inåt! Finn det gudomliga i er själva! Hoppa av, lita på er själva — ’do your own thing!’”

— Och jag tror, säger Timothy Leary och pekar ut mot Harvard Yard, jag tror att under trettio års tid fick han inte komma tillbaka till denna heliga mark. Vi fick komma tillbaka efter bara tjugo, säger han till publikens förtjusning. Alltid ett litet tecken på att utvecklingen går snabbare nu för tiden.

Nu har Timothy Leary fått upp gasen. Han talar om en annan Harvardprofessor, William James, den amerikanska psykologins fader och författare till ”The Varieties of Religious Experience” (1902).

— En bok, säger Timothy Leary glatt, som har fördärvat många sinnen, och en bok där William James beskriver lustgasens härlighet på en färggrannare prosa än den mest berusade irländare.

Vid sidan av denna långa huvudtradition av excentriska, sufignostiska Harvardexperiment, fortsätter Timothy Leary, fanns en annan gren av drogforskningar.

Det verkar som om under Timothy Learys tid vid Harvard ett av de stora

ljusen vid Social Relations Department var Harry Murray, som under Andra Världskriget grundade OSS, en föregångare till CIA. Timothy Leary rapporterar att Harry Murray var mycket intresserad av droger som förändrade psyket — ”liksom de flesta intelligenta människor” — och att han tidigt ställde upp som frivillig i experimenten med psylocybin. Det var först nyligen som Timothy Leary upptäckte, genom Freedom of Information Act, att CIA faktiskt hade utfört psykedeliska forskningar vid Harvard och vid andra universitet och sjukhus under minst tio år innan han själv lade fram idén. Omtaliga psykedeliska trippare — till exempel Ken Kesey och Allen Ginsberg — fick sin första smak av kosmiskt medvetande genom CIA-finansierade forskningsprogram.

— Hundratals Harvardstudenter hade gjort sina trippar efter att ha svarat på annonser i Crimson, säger Timothy Leary, så jag måste erkänna att när jag kom hit var jag rena gröngölingen.

Nu ser Timothy Leary tillbaka till 1960 — det året då kampen om presidentposten stod mellan John F. Kennedy och Richard Nixon.

— På den tiden verkade det nästan fantastiskt enkelt, säger han. Vi delade de där drogerna som noviser, som amatörer som tveksamt ryckte fram på ett fält där det inte fanns några vägvisare eller snitslade banor. Det fanns helt enkelt inte något språk som kunde beskriva förändrade medvetandetillstånd eller extaser eller skräckvisioner. Psykiatrikerna sade att våra upplevelser inte var ”psykomimetiska”, men det sade oss inte särskilt mycket. Vi var tillräckligt klyftiga — den rättvisan skall jag göra oss — för att veta hur litet vi visste.

För att ta reda på det de inte visste tog de, och gav åt hundratals personer, psylocybin och senare LSD. De gav drogerna åt doktorander, lägre universitetslärare och äldre professorer.

— I själva verket, ler Timothy Leary, fick alla som verkligen ville hänga med.

Han fortsätter:

— Det verkade så enkelt och så underbart att rycka in i en fantastisk framtid, och veta att vi befann oss vid en eller annan gräns... Vi dokumenterade alltsammans noga, och vi tog fram många viktiga psykofarmakologiska teorier. Problemet var naturligtvis...

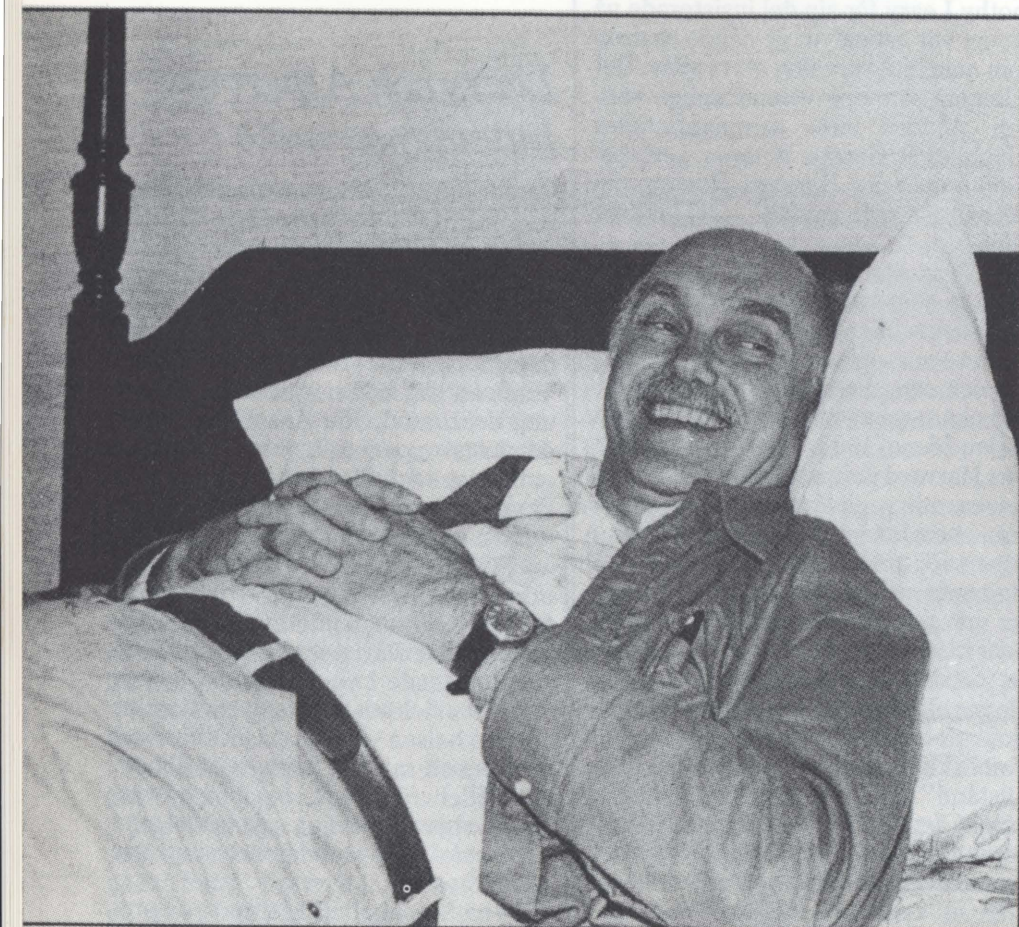
Nu låter han inte så litet trånsjuk.

—... och att vi faktiskt var bra mycket före vår tid, antar jag.

Richard Alpert vill inte hålla med honom om den saken.

— Å, jag vet inte det, säger han och rör sig knappt ur sin meditationsställning. Jag tror att allt hände på precis det sätt som var meningen.

lust. Jag inneslöt i ett moln av njutning och intuitiv växelverkan med publiken, i harmoni, och jag har ingen aning om vad jag sade. Jag liksom visste att allt var som det skulle. När man ligger med en kvinna, så minns man inte ”tja, jag gjorde det, och sedan gjorde jag

Rebecca Bernen

Richard Alpert, alias Ram Dass, betraktar LSD som en helig drog.

talsbestsellern ”Be Here Now” — upp ögonen och drar en lans för nuet.

— Jag tycker att sextiotalet var storlaget, säger han, men jag tycker också att åttiotalet är helt otroligt.

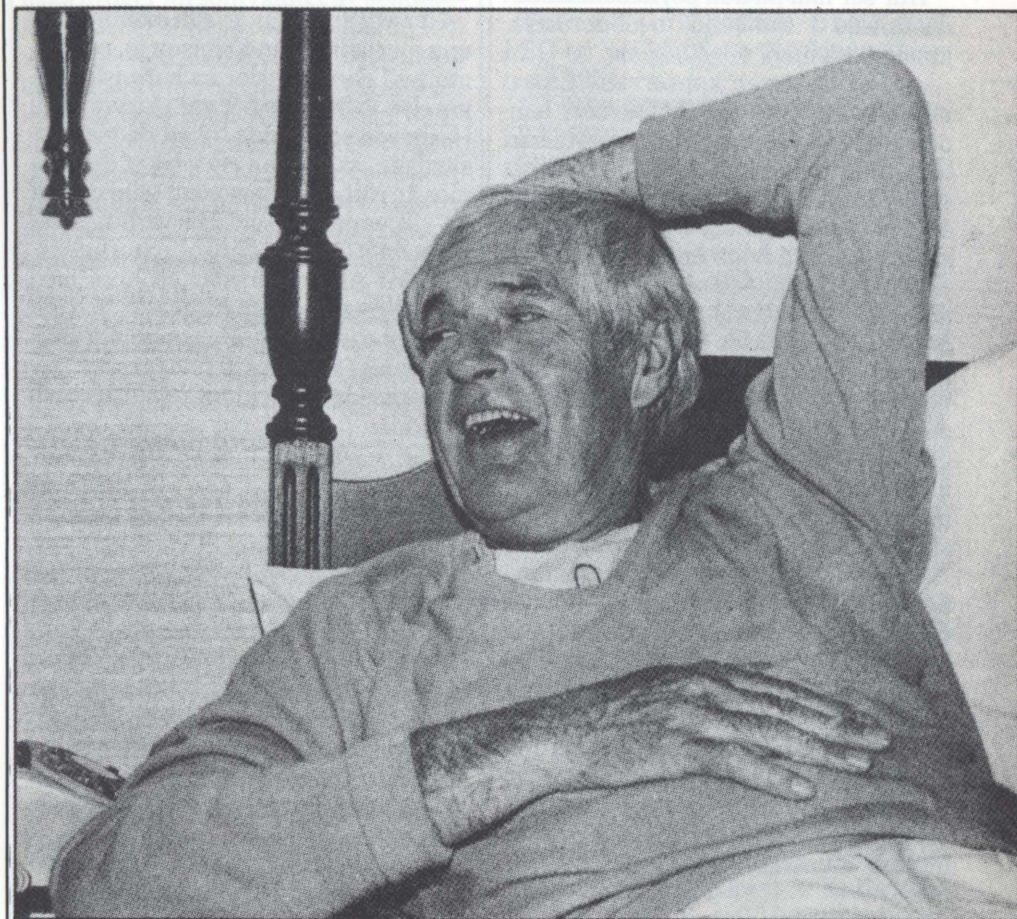
Sedan läser han, som inledning, det sista avsnittet i Albert Hofmanns ”LSD — My Problem Child”:

— Jag ser LSDs sanna betydelse i dess möjlighet att ge väsentlig hjälp åt meditation som syftar till en mystisk upplevelse av en djupare, omfattande verklighet. Ett sådant bruk överensstämmer helt med LSDs innersta art och fungerande karaktär som helig drog.

Som nästan alla här känner till för Richard Alpert till Indien under Timothy Learys fängelse- och landsflyktstid, och nu upprepar Richard Alpert än en gång berättelsen om hur

vändbar, säger Richard Alpert. Den kan låta en få en darshan av Kristus. Det betyder att man kan komma in i och vara den levande andens närhet, men man kan inte stanna där. Man kan bara stanna ungefär två timmar. Sedan måste man därifrån igen. ”Det skulle vara bättre”, sade han, ”att bli Kristi levande ande än att bara besöka den, men det klarar din medicin inte av. Den är inte sann samadhi.”

Vare sig den är sann samadhi eller inte så räknar Richard Alpert med att det aldrig har gått två år i sträck utan att han tagit en LSD-tripp — ”för jag antar alltid att jag kommer att flyga upp från en annan avskjutningsramp den här gången. Allt som hänt de senaste två åren kommer att ge mig en ny utgångspunkt — och dessutom känner jag att jag är medlem av en gammal

Timothy Leary ser bruk av psykedeliska droger som en gammal god tradition.

I december 1962, fyra månader innan de avskedades från Harvard, skickade Richard Alpert och Timothy Leary ett brev till Crimson och uttalade sitt misskänslighet med att det ”för första gången sedan inkquisitionens dagar nu finns en underjordisk vetenskap i USA. Det som ifrågasatts är friheten att kontrollera samveten...”

Det har gått upp och ned för dem båda två, i synnerhet för Timothy Leary, men de tycks ha överlevt inkquisitionen ståndsmissigt. Efter jubileet slappnar de av på Sheraton Commander Hotel, liggande barfota i var sin enkelsäng med ett nattygsbord emellan. Ute faller ett stadigt värregn.

— Jag måste tala om att min upplevelse med Richard i dag var något alldeles extra, säger Timothy Leary. Den har givit mig nästan total minnesför-

det” —men jag mådde då sannerligen bra, och det fungerade, och alla var glada.

Timothy Leary och Richard Alpert, nu 62 respektive 52 år, har just tillbringat 48 timmar tillsammans, huvudsakligen på en bondgård i Massachusetts, och de trivs fortfarande tillsammans — trots, eller på grund av, deras olika attityd. (Timothy Leary säger till exempel att Richard Alpert ligger åt Gandhi-hållet, medan han själv föredrar E. T.)

Jag frågar dem om de har hört samma rykten som vi, att det är en psykedelisk renässans på gång.

— Jag hör hur det kommer tillbaka i hela landet, säger Timothy Leary. Jag hör det i Paris, jag hör det i USA och i Kanada. Man börjar prata om det igen. Folk börjar komma fram till en litet in-

tressantare syn nu.

Skulle det passa sig att fråga doktor Leary hur ofta han själv nyttjar LSD?

— Ungefär en gång i månaden, säger han. Och jag känner alltid att jag inte använder det tillräckligt mycket, helt enkelt därför att jag fastnar alldeles för mycket — precis som alla andra — i livsrutinerna.

Hur ser han på den psykedeliska renässansen i samband med den nya konservatismen?

— Det här är en konservativ tid av minst två uppenbara skäl, svarar han och tänder en More. För det första har ungarna från sextioalet bildat familj, så de kan inte längre bara ta en folkvagnsbuss och ge sig i väg till Woodstock och vara höga en vecka. Det är riktigt, naturligt och på alla sätt troligt att den generationen går igenom en hushållsperiod. Men jag har inte på något vis givit upp hoppet om dem. De bevarar sin individualitetskänsla, och de kommer fortfarande ihåg den underbara och hemliga värld som ligger inom och utom dem. Och när deras barn flyger ur boet kommer de att släppa loss igen som aldrig förr.

Samtidigt kommer nästa studentgeneration fram vid en tidpunkt då studenterna är fler än samhället kan handskas med, under en tillbakagång, så de bekymrar sig helt naturligt för karriären. Men det där är tillfälliga trender. De ligger bara på ytan. De där ungarna kanske arbetar häcken av sig måndag till torsdag, men under veckosluten slår de runt — de är egentligen mycket muntrare än generationen innan.

Tidigare den dagen, på Sanders, hade någon i publiken frågat:

— Vart tar vi vägen när vi far härifrån?

Och Timothy Leary hade svarat — till allas bifall:

— Var och en är pilot på sitt eget rymdskepp. Det finns ingen anledning till att du inte kan fara dit du vill.

Nu när miljön är litet mer eftertänksam bestämmer jag mig för att försöka igen.

— Vart tar vi vägen när vi far härifrån, egentligen? frågar jag.

Timothy Leary och Richard Alpert ser på varandra en lång stund.

— Jag tänker fara till Cohasset och träffa pappa, säger Richard Alpert.

— Och jag för min del far till filmfestivalen i Cannes för att titta på min nya film, säger Timothy Leary.

Tja, tänker jag, dumma frågor tar var dumma svar.

Men Timothy Leary är inte färdig.

— Jag tror att vårt budskap till er

tidsskrifts läsare är att resan knappt har börjat, och var för Guds skull inte rädda! Friskt mod bara. Det finns ingen gräns för den mänskliga intelligensen och för den mänskliga visionen och för den mänskliga kreativiteten, så nöj er för Guds skull inte med någonting mindre än nästan allt!

— Ja, mumlar Richard Alpert, för Guds skull.

När vår intervju är slut kommer en ung journalist från Crimson in, och Timothy Leary föreslår en karmisk uppgörelse. Eftersom det var skriverserna i Crimson som ledde till att de blev avskedade, säger han, så verkar det inte mer än rätt att Crimson nu talar om att de vill undervisa vid Harvard igen — bara en tillfällig tjänst, naturligtvis. Richard Alpert föreslår en kurs med titeln "Sanningsexperiment", och Timothy Leary säger efter en liten stunds eftertanke att han vill undervisa i "Intelligensens utveckling hos arter och individer".

Drogen som tiden glömde bort

New York den 2 maj 1983: Tolv tusen terapeuter har samlats på New York Hilton i samband med American Psychiatric Associations (APAs) 136e årsmöte. Det är dock bara något hundratal nyfikna psykiatriker som dyker upp i Madison Room för ett symposium om "Det glömda bruket av LSD inom psykiatrin".

Huvudtalare är Albert A. Kurland från Maryland Psychiatric Research Center. Han är kort, något skallig och bastant byggd, med avsevärd energi och entusiasm. Han ger intryck av att vara en kämpe som inte tål några dumheter. Under de senaste femton åren har han lett det forskningsprojekt om LSD som pågått längst i landet, med tonvikten på alkoholister, döende och mentalpatienter som inte anses vara åtkomliga för någon annan form av terapi.

Fram tills helt nyligen var Albert A. Kurlands projekt ett av de få som hade fått ett så kallat IND (Investigational New Drug Permit, tillstånd att använda nya droger i forskningssyfte) från den federala Food and Drug Administration (FDA). När Sandoz-laboratorierna bestämde sig för att ge upp sitt patent på LSD, uppenbarligen avskräckt av den dåliga publiciteten, tvingades dock Albert A. Kurland söka ett nytt IND. Till stor förvåning både för honom själv och för andra som följde utvecklingen på området av-

slogs hans ansökan. Anledningen var att FDA hävdade att Albert A. Kurland inte hade tillräckligt stor erfarenhet, trots att han för närvarande har mer av den varan än någon annan i landet. Moment 22, som Albert A. Kurland uttryckte sig, var FDAs påstående att det inte finns någon allmänt accepterad metodologi för studiet av LSDs verkningar, samtidigt som den huvudsakliga målsättningen för hans forskning enligt vad han själv säger var just att komma fram till en sådan metodologi.

— Var och en som vill forska om LSD, säger han oss med ett ironiskt understatement, måste vara beredd på administrativa svårigheter.

Kurland anser att FDAs granskning blev intensivare därför att LSD var så okänt.

— Gränslinjen håller på att suddas ut, anmärker han, mellan bruk och missbruk.

En av de främsta invändningarna som FDA kom med — "de kända problemen med hallucinationer långt efter en LSD-tripp" — har i själva verket inget stöd i kliniska studier, enligt Albert A. Kurland. Han säger:

— Vi stötte aldrig på någonting som kunde ge anledning till tvivel rörande riskerna med det vi hade gjort.

Det Albert A. Kurland gjorde under mer än tio år var att ge LSD-stödd psykoterapi. Han bedömde sitt arbete utifrån den "Psychedelic Peak Experience Profile" (psykedeliska maximalupplevelseprofil) som utvecklades av Walter Pahnke (den doktorand som hjälpte till med långfredagsexperimentet), och han fann att för de flesta människor uppenbarar en enda dos LSD att "livet i allmänhet är värt att leva". Han säger att upplevelsen ger "en känsla av skönhet, ärlighet och sanning".

Albert A. Kurland avslutar sitt tal med en vädjan att vi inte skall överge "ett mycket lovande forskningsfält".

Han säger:

— Det är svårt att bortse från behovet, i synnerhet hos personer som lever i tyst förtvivlan.

Efter Albert A. Kurland talar den legendariske doktor Humphrey Osmond, en lång engelsman med distingerat utseende som för närvarande arbetar på psykiatriska avdelningen vid Bryce Hospital i Tuscaloosa, Alabama. Humphrey Osmond gjorde sina första erfarenheter av psykedeliska medel med kanadensiska indianer som använde peyote. Senare behandlade han framgångsrikt alkoholister på

sjukhuset i Saskatchewan med meskalin och LSD.

För trettio år sedan, berättar Humphrey Osmond för oss, var han med på en annan sammankomst med APA, i Los Angeles.

— Aldous Huxley hade läst en uppsats som jag skrivit om meskalin och undrade om jag skulle vilja leda en session tillsammans med honom, minns han.

Humphrey Osmond var nervös.

— Jag såg för min inre blick hur jag fick lämna Los Angeles hals över huvud efter att ha gjort den berömde författaren galen. Men min fru sade åt mig: "Om du inte far dit, kommer du aldrig att förlåta dig själv."

Det visade sig att de båda kom utmärkt väl överens. Humphrey Osmond var orolig. Han sade åt Aldous Huxley att eftersom det här skulle vara ett vetenskapligt experiment så skulle de behöva en bandspelare — och Aldous Huxley svarade att han redan hade skaffat en. Sedan sade Humphrey Osmond att Aldous Huxley måste kolla med en läkare hur det var ställt med hans lever — än en gång svarade Aldous Huxley att han redan hade tänkt på den saken. Hans läkare hade skrivit ut ett friskintyg.

— På morgonen den 7 maj 1953 var det klippt, säger Humphrey Osmond.

Han höll upp litet meskalin i ett glas. Resultatet blev den upplevelse som Aldous Huxley sedan rapporterade i "The Doors of Perception" — kanske den mest övertalande pläderingen för det "enteogena" (det vill säga mystiska) bruket av psykedeliska droger. Humphrey Osmond minns att senare, när Aldous Huxley kom på att Fordstiftelsen vägrade finansiera ett studium av psykedeliska medel, så skrev han ett brev till Ford och talade om för dem att han härnäst skulle hålla sig till Chevrolet.

Humphrey Osmond fortsätter med att säga att "farorna med psykedeliska droger är mycket små, om man betänker att trafikolyckor kräver 50.000 dödsoffer om året — eller om man jämför med faran att vi bränns till aska på grund av ett missförstånd mellan oss och våra motståndare i öster (rysarna)". Han kan också till sin glädje tala om för oss nyheten att "LSD på gatan håller en högre kvalitet nu än den gjorde för tjugo år sedan, vilket är lugnande".

Använder Humphrey Osmond själv psykedeliska medel nu för tiden?

— Om ni kan få tag på en leverans åt mig i Tuscaloosa, skrattar han, så skulle jag vara mycket glad.

Det återstår för advokaten James B. Bakalar att sammanfatta symposiet. Tillsammans med doktor Lester Grinspoon har han författat "Psychedelics Reconsidered" (1979), ett vetenskapligt verk som är en av de främsta anledningarna till det förnyade akademiska intresset för detta område. De hävdar att "det är nästan lika många som experimenterar med psykedeliska droger nu som i slutet av sextioalet, men det är färre som använder dem vanemässigt, som försöker bygga upp en vision av universum och ett sätt att leva på dem eller som lider av katastrofala reaktioner. Nyhetens behag är borta, man förstår bättre drogernas begränsningar och faror och har ett bättre perspektiv på deras fördelar. Som så ofta sker efter en ny epidemi har missbruket upphört.

Trots det talar James B. Bakalar om för oss att det återstår ett centralt problem. Han inleder sitt tal med att citera en mexicansk indian som en gång sade åt antropologen Peter Furst:

— Aspirin är en drog. Peyote är heligt.

James B. Bakalar säger:

— Tjugo år efter de första anspråken på uppseendeväckande framgångar finns det en fientlig misstro. Tjugo år efteråt är LSD en oberörbar drog.

James B. Bakalar har en långsiktig, kulturhistorisk syn på saken.

— Orsaken, säger han, är tendensen att psykedeliska droger glider över i religiösa upplevelser. Det finns en djupt rotad kulturell attityd mot detta.

Som James B. Bakalar påpekar är droger i vårt samhälle "antingen medicin eller någonting man missbrukar". Eftersom det förhåller sig på det viset, finns det i vårt samhälle helt enkelt inte något riktigt sätt att klassificera psykedeliska droger.

— Den psykedeliska terapin, säger James B. Bakalar till de samlade psykiatrikerna, står alldeles för nära religionen för att vare sig psykiatriker eller präster skall vara nöjda.

Panelen avslutas med en frågestund, där en psykiatriker frågar Albert A. Kurland vilka utsikter det finns att finansiera LSD-forskningar.

— Det finns inga finanser, säger Albert A. Kurland. Forskningarna hålls i stort sett i gång av arbetsglädjen.

Död och återfödelse — en primalteori

Någon som var uppseendeväckande frånvarande från APA-symposiet är

doktor Stanislav Grof, författare till ett antal auktoritativa texter om psykedelisk terapi. Stanislav Grof är mycket upptagen just nu. Han leder inte bara ett antal workshops på Esalen Institute (där han är "scholar-in-residence") och i Europa, han har också just avslutat ett uppdrag som rådgivare till en ny film, "Brainstorm", som handlar om en vetenskapsman som utforskar förändrade medvetandetillstånd.

Stanislav Grof började arbeta med LSD på psykiatriska forskningsinstitutet 1954.

— När jag lämnade Tjeckoslovakien 1967, berättade han för vår tidskrift under ett telefonsamtal från sitt hem i Big Sur, fanns det fyrtio ställen som arbetade med LSD, och bara fyra hundra psykiatriker i hela landet. Om någon ville vara med om en LSD-session, behövde personen i fråga bara titta in på något av de ställena. Det var ingen som kontrollerade oss.

Även om de tjeckiska forskarna inte hade samma svårigheter som deras kolleger i USA — enligt Stanislav Grof fanns det helt enkelt ingen möjlighet att använda droger olagligt i Tjeckoslovakien — så stötte de på vissa ideologiska hinder. Resultaten av deras LSD-forskningar stämde inte särskilt bra överens med psykiatrins officiellt marxistiska form.

— Den första nivån folk kom till var den freudianska, minns han, och det var illa nog. Den andra nivån var den mystiska, och det var ännu värre. Så folk fick lov att hålla tyst om sina forskningar. Ryssarna tyckte aldrig om det.

Stanislav Grof fortsatte att forska tillsammans med Albert A. Kurland på Spring Grove Mental Hospital i Maryland. Där arbetade han med alkoholister och döende och med andra patienter som behövde psykoterapi. Utifrån observationer av 3500 LSD-sessioner formulerade Stanislav Grof en teori som gick ut på att den typiska händelseutvecklingen under en LSD-upplevelse rekapitulerar födelseupplevelsen.

I "LSD Psychotherapy" (1980) skriver han:

— Jag slogs av de häpnadsväckande parallellerna mellan dessa mönster och förlösningsprocessens kliniska stadier. I denna process ställs individen inför den existentiella förtvivlans djupaste rötter, inför metafysisk ångslan och ensamhet, mordlystna aggressioner, avgrundsdjupa skuld-känslor och mindervärdeskänslor, samt ett fruktansvärt fysiskt obehag och ångesten inför utsikten att totalt förintas.

Ändå säger Stanislaw Grof att med en riktig vägledning kan dessa upplevelser också "öppna tillgången till spektrumets motsatta ände — orgiastiska känslor av kosmisk storleksordning, andlig frigörelse och upplysning, en känsla av extatisk samhörighet med hela skapelsen och en mystisk förening med den kreativa principen i universum.

— Den psykedeliska terapin inbegriper upplevelser på den prenatala nivån, slutar han. Den tycks alltså vara en 1900-talsversion av en procedur som har utövats under tusentals år i olika tempelmysterier, passageriter, hemliga initiationer och religiösa sammankomster med extatiska sekter.

Jag frågar Stanislaw Grof om de smärtsamma upplevelserna i samband med att man återupplever födelsetrauman kan förklara "snedvändningar".

— Hela begreppet snedvändning baserades inte på någon solid förståelse, svarar han. Den svåraste upplevelsen kan också vara den som förvandlar och läker mest. Den är inte bara ett problem, utan också en möjlighet. Jag accepterar därför inte begreppet snedvändning. Det är främmande för mig.

Just nu håller Stanislaw Grof och hans fru Christina på att arbeta med en drogfri terapi — "holotropisk terapi" — som använder sig av en kombination av kontrollerad andning, hyperventilation, musik och kroppsarbete.

— Det är säkrare, säger Stanislaw Grof.

Och naturligtvis:

— Man kan inte lagstifta mot andning.

Stanislaw Grofs senaste psykedeliska bakslag var ganska typiskt:

— Doktor Gordon Bell vid Drummond Institute i Toronto hade gjort pilotstudier av alkoholism och var mycket intresserad av att inleda ett forskningsprojekt om LSD. Han inbjöd Christina och mig att hålla en serie offentliga föreläsningar. Vi utbildade också en del personal, omkring fjorton personer. Sedan fick pressen nys om historien. Styrelsen hotade att inställa finansieringen på grund av detta "farliga äventyr". Trots att vi hade tillstånd av regeringen gav det upphov till en otrolig schism.

Stanislaw Grof anser att om LSD-terapi skall kunna vara framgångsrik, så måste terapeuterna få en bättre utbildning. Han är en av ett antal terapeuter som tror att högre doser LSD är effektivare.

— Att de är effektivare innebär att de är riskabla, säger han. Så är det

alltid. Man tar inte lika stora risker när man handskas med elektricitet som när man har att göra med kärnkraft. Utbildningen måste vara mer ansvarig.

Trots alla problem och all dålig publicitet anser Stanislaw Grof ändå att situationen är "bättre än förr".

— Nu för tiden håller allt fler akademiker på att finna sig till rätta med det slags starka och elementära tillstånd som psykedeliska droger kan ge upphov till — genom gestaltterapi, kroppsterapi och andra former av "icke-verbal" terapi. Många av de effekter av psykedeliska droger, som inte gick ihop med det cartesianska sättet att tänka, verkar också begripligare med den nya fysiken, informationsteorin, Prigogine och Sheldrake. De psykedeliska drogerna passar in i naturvetenskapens stora paradigmskifte.

Stanislaw Grof förutsäger:

— Om tio år bör psykiatrin kunna handskas med de psykedeliska drogerna mycket bättre än den kan göra nu. De bör ha en möjlighet att komma tillbaka.

Tillbaka på Harvard — det rörs om i källan

Cambridge den 8 maj 1983: jag hinner upp Andrew Weil, ordförande för Beneficial Plant Research Association, vid Harvards botaniska museum, där han är "Visiting Fellow". Botaniska museet är hem för de berömda "glasblommorna", samt bas för det bäst kända etnobotaniska programmet i landet och förvaringsplats för R. Gordon Wassons upptecknade samling material om den heliga svampen.

1963 studerade Andrew Weil biologi på grundexamensnivå vid Harvard, och arbetade som journalist på Crimson. Faktum är att man allmänt anser att Andrew Weil, mer än någon annan, var ansvarig för de artiklar i Crimson som till slut ledde till att Timothy Leary och Richard Alpert kastades ut ur Harvards lustgård.

Andrew Weil ser tillbaka på den tiden med ett skritt.

— Då betraktades jag som mörkrets furste av folk som använde psykedeliska droger, säger han.

Han erkänner att han själv använde psykedeliska droger då. Varför släppte han då ut historien?

— Jag rycktes med av min roll som undersökande journalist.

Men allt det ligger bakom honom nu. Som för att göra bot och bättring för sitt

journalistiska nit fortsatte Andrew Weil på Harvard Medical School för sin medicine doktorsgrad. Sedan forskade han på National Institute for Mental Health om marijuana, och 1972 skrev han sin klassiker "The Natural Mind" — en bok som Alan Watts lovordade som "en otroligt sund inställning till drogproblemet".

Hur sund boken än kan verka i efterhand, så var den — med undertiteln "ett nytt sätt att se på droger och på det högre medvetandet" — ganska radikal för sin tid. Faktum är att ordföranden för Houghton Mifflin väntade med att publicera den tills han hade kunnat kolla upp den med flera läkare i Boston. Det ärevördiga förlaget ville inte ge ut en bok som på något sätt kunde gesken av att överse med drogbruk.

Andrew Weils tes var "att begäret att med regelbundna mellanrum förändra medvetandet är en medfödd och normal drift, analog med hungern eller sexualdriften". Som exempel påpekade han att tre- och fyraåringar "ofta snurrar runt tills de blir omtöcknade av yrsel". Han hävdade att vi alla behöver bli "höga" ibland — och droger "är bara ett av flera sätt att tillfredsställa denna drift".

I sin nyligen publicerade bok "Chocolate to Morphine", som han skrev tillsammans med barnboksförfattaren Winifred Rosen, börjar Andrew Weil med att förklara att "drogerna har kommit för att stanna", och fortsätter med att ge några av de mest förnuftiga och användbara råd som någonsin har publicerats i detta ämne. En del av orsaken till att boken blivit så populär är utan tvivel att Andrew Weil och Winifred Rosen är villiga att tala om de trevliga och användbara saker som droger kan användas till, och inte bara om de problem som kan uppstå.

Andrew Weil har just kommit tillbaka från en rundresa till elva städer för att göra reklam för boken.

— Bruket av psykedeliska droger är i full gång, rapporterar han. Det har bara skett diskret. Folk har lärt sig bättre hur de skall använda psykedeliska medel — att de inte skall ta dem när de befinner sig på New Yorks tunnelbana.

Vi går genom Harvard Yard i det första utbrottet av New Englands vår. Andrew Weil stannar intill en blommande syrenbuske, drar ned en gren, för den till näsan och tar ett djupt andetag. Efter ytterligare några steg får han syn på en klunga svampar som växer i en grästuva. Han hoppar över staketet och tittar ned på dem.

Bläcksvamp, säger han förtjust.

Den brukar inte komma upp så tidigt.

Han tar upp en handfull, och sedan, när vi fortsätter genom Harvard Yard, slänger han dem på en annan gräsmatta — "sår", skrattar han. Råkar bläcksvamp möjligen vara psykoaktiv? Nej, säger han, men för några år sedan fann han en ny psilocybinart på ett universitetsområde i Nordväststaterna, och nyheterna sprids snabbt...

Jag frågar honom om han har samma känsla som en del andra forskare att landet på något sätt har kommit överens med de psykedeliska drogerna. Han håller med om att det under de senaste tio åren inte har förekommit lika många "snedvändningar" — och att hela det begreppet kanske i själva verket är vilseledande.

— En snedvändning är egentligen en panisk reaktion, säger han, och han hänvisar mig till Howard Beckers sociologiska studie 1963 om drogbruk, "Outsiders".

Droger, påpekade Becker, möts av vissa förväntningar från samhällets sida — från det kulturella innegång som Timothy Leary och hans kamrater sätter så stort värde på — och om folk inte vet vad de skall vänta sig, eller om massmedia har fått dem att vänta sig det värsta, så är det mycket troligt att det är precis vad de får. På tjuo- och trettioalet brukade till exempel folk som rökte marijuana reagera med rädsla och våldsamhet — långt ifrån den "coola" reaktion som nu är normal. Howard Becker extrapolerade sina rön, och förutsade att psykedeliska "freak-outs" skulle bli färre under den kommande tioårsperioden, när folk lärde sig vad de skulle vänta sig — och det säger Andrew Weil är exakt vad som har hänt.

Andrew Weil har en intressant åsikt om varför vissa terapeuter har fått så goda resultat med LSD-terapi, trots att andra källor anser att denna är farlig och nyckfull.

— Någon som förstod hur man skall använda den skulle få fantastiska resultat, säger han, men någon som såg den som ett trollpiller som får häpnadsväckande verkningar skulle inte få så goda resultat.

Bör med andra ord LSD-terapeuten ha en viss erfarenhet av drogen?

— Jag skulle inte kunna tänka mig att ge någon annan en drog som jag inte har tagit själv, säger Andrew Weil. När man har att göra med en drog som påverkar upplevelsen, så är det ett av de bästa sätten att göra det.

Andrew Weils främsta intresse nu för tiden är det sätt på vilket psykedeliska droger ibland tycks leda till psy-

kosomatisk bot (han provar den tesen i sin nästa bok åt Houghton Mifflin, som skall komma ut i höst, 1983). Psykoaktiva ämnen, antar Andrew Weil, ger människorna ett annat sätt att se på relationen till sin egen kropp. Han noterar att det aldrig har förekommit någon överdos eller kroppslig förgiftning, som med vissa andra droger.

— De psykedeliska drogerna, säger han, är de säkraste kända läkemedlen.

Jag tar avsked av Andrew Weil för att hälsa på doktor Richard Evans Schultes — Andrew Weils handledare på sextioalet, nu hans granne på Botaniska Museet och en av de mest ansedda etnobotanikerna i USA. Under sina många år på fältet, i första hand Amazonområdet, lyckades han identifiera mer än hundra psykoaktiva växter.

Det visar sig att Richard Evans Schultes inte är lika entusiastisk som en del andra rörande bruket av psykedeliska droger i vår kultur.

— Jag kallar dem "hallucinogena", säger han. Ordet "psykedelisk" överlåter jag åt Timothy Leary och hans vänner.

Vad har han för invändning?

— Jag gillar inte alls bruket av hallucinogener för att få mystiska upplevelser, säger han. Vissa personer är uppriktiga, andra är det inte. Det är fråga om en kulturell skillnad. Primitiva folk tänker sig att sjukdom och död beror på ingripanden från andevärlden, och på de få växter som har de osedvanliga effekter som tillåter dem att kommunicera med andarna. I vår historia används de växterna inte på det sättet. Vi saknar tusentals års erfarenhet. Vikan inte uppskatta dem som sakrala.

Nå, frågar jag, tror han att våra kultur någonsin kommer att lära sig att använda hallucinogena växter på ett sakralt sätt?

— Jag tror inte det, säger Richard Evans Schultes. Det är helt enkelt inte vår kultur. Se bara hur vi umgås med spriten!

På Richard Evans Schultes inbjudan besöker jag Tina & Gordon Wasson Ethnomycology Library en bit bort längs tamburen. Valentina Pavlovna Wasson, ryskfödd barnläkare, och R. Gordon Wasson var de första icke-indianer som man vet åt av den heliga svampen "teonanacatl" (gudarnas kött). Deras samling av material om etnomykologi — studiet av svampar och människor — innehåller mer än 2.500 böcker och ett antal sällsynta föremål som styrker Wassons teori (som han

lade fram i ett antal böcker) att denna svamp började dyrkas redan i historiens gryning. Det finns många föremål från Kina och Japan, och dessutom till exempel "svampstenar" från Guatemala och en keramikstaty från Mexico, omkring två tusen år gammal, av en gudinna som talar med en jätte-svamp.

Nyligen har Alvaro Estrada, en mexicansk antropolog som talar maztec, upptecknat, översatt och publicerat Maria Sabinas självbiografi. Maria Sabina var den traditionella mexicanska "curandera" (kloka gumma) som först gav Wasson de heliga svamparna.

— Före Wasson, säger Maria, kände jag att de heliga barnen (svamparna) lyfte upp mig till ett högre plan. Det känner jag inte längre... Från den stund då utlänningarna kom har de heliga barnen mist sin renhet. De har förlorat sin kraft.

— De orden fick mig att rysa, skriver Wasson i förordet till "Maria Sabina: Her Life and Chants". Jag, Gordon Wasson, ställs till ansvar för att ett mångtusentårigt religiöst bruk i Mellanamerika nu har upphört. Jag fruktar att hon talade sanning och gav ett exempel på sin vishet. Ett bruk som varit hemligt i sekler har nu tagits upp i dagsljuset, och det är början till slutet.

Ändå minns Wasson:

— När jag hade min första "velada" (vaka) med Maria Sabina 1955, måste jag välja om jag skulle hålla tyst om mina upplevelser, eller om jag på ett värdigt sätt skulle presentera dem för världen. Jag tvekade inte ett enda ögonblick.

Jag ringde till Wasson, som nu är pensionär i Connecticut och frågade om han ser någon roll för de heliga svamparna eller liknande ämnen i vår värld idag.

— Personligen gör jag det inte, svarar han.

Och sedan blir det tyst en lång stund, och jag får en känsla av att denne man, som nu är mer än åttio år och som för många år sedan råkad upptäcka en hemlighet som bevarats i tusentals år, nu ser tillbaka i tiden och sedan framåt, medan rymdens korridorer vecklas upp som ett dragspel.

— Men jag kanske har fel, säger han. Jag vet trots allt inte vad vår kultur kan utveckla. Den förändras ju så snabbt.

Med tillstånd återgivet från den amerikanska tidskriften New Age, juli 1983.

Översättning GUNNAR GÄLLMO

Vishetens pris

Det är dyrt att gå i terapi. Det är dyrt att gå på kurs. Även inom New Age-idealismen är det betydande summor som krävs av dem som vill lära sig självutveckling för att göra livet bättre, rikare. Behöver det vara så dyrt?

(Inom en del rörelser meddelas undervisning gratis.)

Barbara F.

BARBARA FINDEISEN är en amerikansk psykolog och terapeut som ofta besöker Sverige. Hon ägnar sig bland annat åt reinkarnationsterapi, dvs hon återför klienter till deras tidigare liv. För sådan terapi har hon tagit 450 kronor per session. En session varar 1 1/2–2 timmar. Men ett enda behandlingstillfälle räcker inte, säger en av hennes klienter. Det blir kanske 8–10, eller fler, beroende på hur klienten känner sig och på hur mycket pengar han vill eller kan ge ut. Hur många sessioner man behöver är individuellt, men att gå i terapi är för det mesta en lång process. För 8 sessioner med Barbara blir priset 3.600 kronor. Trots den höga kostnaden försvinner sedan Barbara från Sverige och lämnar klienten med kanske många olösta problem, inre oro och frågor.

Barbara Findeisen leder också Star-kurser. En sådan kurs kostar 5.000 kronor. Den löper över nio veckor, en kväll i veckan samt åtta helgdagar – inalles 90 timmar. (Dessutom bör man använda 5–10 timmar hemma för skrivuppgifter.) Deltagarantalet är begränsat till 20 personer. (20 x 5.000 = 100.000 kronor.)

PEGGY och TOLLY BURKAN från USA leder kurser i *Spiritual Reality Training* (andlig verklighetsträning) SRT. De är på 10 dagar och kostar 2.300 kronor. Till det kommer kostnad för mat och logi, 120 kronor per dygn (9 dygn). Det blir i allt 3.380 kronor.

En Peggy och Tolly Burkan-kurs i *transforming human experience* under en vecka kostar 1.850 kronor. Till det kommer kostnad för mat och logi, 120 kronor per dygn (8 dygn). Det blir 2.810 kronor.

En påbyggnadskurs för dem som tidigare "arbetat med" Peggy och Tolly under långa kurser kostar 800 kronor plus mat och logi 120 kronor per dygn (4 dygn). Det blir 1.280 kronor.

WÄXTHUSET, Väddö, arrangerar varje år en s.k. frigörande skidvecka. Den kostar 1.750–2.250 kronor inkl. mat och logi.

Att lära sig frigörande andning under tre dagar i Wäxthusets regi kostar 450–500 kronor. 100 kronor tillkommer per dygn för mat och logi.

BARBARA H. AUSTIN, amerikansk "psychic och healer", lär svenskar "leva livet bättre". Hon har varit i Sverige flera gånger och har minst cirka 50 klienter här. En del har haft privatsessioner med henne, andra har bara deltagit i hennes workshops. På en workshop brukar det enligt uppgift vara 20–25 personer. Barbara tar 400 kronor för en privatsession på en timme. Att delta i en workshop med flera deltagare kostar 60–100 kronor per kväll. 4 kvällar kostar 350 kronor. En healingkurs kostar 100 kronor per kväll eller 350 kronor för fyra kvällar.

Barbara A.

GUNILLA BLOMQUIST är legitimerad psykolog och psykoterapeut. En tredagarskurs i självutveckling i mindre grupp med henne kostar 1.100 kronor inkl. mat och logi.

Segling och parterapi med Gunilla under vecka i Grekland kostar 5.500 kronor med flyg och logi. Matkostnad tillkommer.

Seminarier med ERIK PAUL ROLF kostar 220 kronor för en dag, 650 kronor för tre dagar och 1.600 kronor för fem dagar, exkl. mat och logi. Rolf har kurser i ämnen som "medvetande-utveckling", "väck upp geniet inom dig" och "dynamisk intensivkurs i livskvalitetsmedvetenhet".

En tredagarskurs med dr STEPHEN H. FIELD i "life-relationship empowerment skills" kostar 750 kronor.

För en kurs i meditation fem kvällar tar dr Field 500 kronor.

En EST-kurs för att få livet att fungera bättre kostar 2.000 kronor. Den omfattar ca 70 timmar (två helger och tre kvällspass). 200–300 personer deltar. (250 x 2.000 = 500.000 kronor.) I januari hölls den femte est-kursen i Sverige. Kursledaren talar engelska, och det ges ingen översättning.

Det arrangeras också en kommunikationskurs som går över tre dagar (en helg). Den kostar 1.500 kronor. 75–100 personer deltar. Engelsk och svensk ledare.

För att lära sig TM-MEDITATION betalar man en medlemsavgift som gäller hela livet och är baserad på årsinkomsten. Om man tjänar 40.000–60.000 om året betalar man 675 kronor, om man tjänar 60.000–80.000 betalar man 875 kronor, om man tjänar 80.000–120.000 betalar man 1.125 kronor, om man tjänar 120.000–160.000 betalar man 1.375 kronor, och om man tjänar över 160.000 kronor betalar man 1.625 kronor. För barn under 10 år är kostnaden en veckopeng, för grundskoleelever från 10 år 175 kronor och för gymnasieelever (ej vuxenstuderande) 275 kronor. Alla övriga med årsinkomst på högst 40.000 betalar 525 kronor. Initieringen sker på en lördag; dessutom förekommer introduktionsföreläsningar före samt uppföljningar efter under tre dagar. Därefter träffas man en gång efter cirka en vecka och ännu en gång cirka fem veckor från initieringen.

Att delta i den personlighetsutvecklande konferensen LEVANDE FÖRETAG I EN NY TID, arrangerad av P&P-gruppen, kostade 1983 2.750 kronor. Därtill kom helpension 965 kronor för enkelrum eller 875 kronor för dubbelrum – alltså bortsett 4.000 kronor för två dagar (en hel dag och två halva).

Ett tvådagarsseminarium med filosofen och terapeuten Peter Koestenbaum, arrangerat av P&P-gruppen, kostar 2.900 kronor.

SCIENTOLOGERNAS kurser hör till de allra dyraste. 1979, när Sökaren gjorde en undersökning, sålde de kurspaket för 30.000 kronor. Och det var möjligt att gå på kurser för upp emot 100.000 kronor. Fast många nöjde sig med undervisning för lägre kostnader. Idag får man för att bli "clear" enligt uppgift betala 186.000 kronor. Det torde inte vara många som betalar detta i pengar; i stället arbetar de åt rörelsen.

Pratima, Livsglädje

För dem som vill tillägna sig den visdom vi här talar om, är det betydande penningbelopp som skall betalas. Man kan ju säga att det är frivilligt att kosta på sig detta – men har alla intresserade verkligen råd? Vad säger Pratima Bergman, Livsglädje, som är arrangör för Barbara Findeisen och Peggy och Tolly Burkan i Sverige?

– Det viktigaste, svarar hon, tycker jag är att tänka efter vad *livskvalitet* betyder för mig. Vad är betydelsefullt för

Pratima.

mig som människa? Och hur använder jag mina pengar? Under vissa skeden i livet kan det vara viktigast med kläder, mat, hus, bil, nöjen etc., men andra tider är det mer angeläget att lägga pengar på den egna inre utvecklingen.

Hon framhåller att kurser i personlig utveckling är ett slags friskvård och att kostnaderna bör jämföras med vad det kostar att vara sjuk, både för den enskilde själv och för samhället.

Men är det verkligen en idealistisk vilja att hjälpa som ligger bakom den här typen av verksamheter?

Pratima nämner intäkterna och kostnaderna för Peggys och Tollys kurs SRT 1983.

Intäkter

Kursavgifter: 2.300 x 16 deltagare = 36.800.

Kostnader

Annonsering, utskick, porto, telefon m.m.: 4.000.
Kursmateriel: 1.000.
Transporter, inkl. resa San Francisco–Stockholm–San Francisco för två personer: 20.000.
Peggys och Tollys ledararvode, 35kr/tim.: 8.300.
Livsglädjes organisationsarvode: 3.500.

(I de två sista posterna ingår skatt och, för Livsglädje, sociala avgifter.)

Pratima säger att inkomsten från Livsglädjes verksamhet för hennes del är ganska liten. Hon har exempelvis en femdagarskurs tillsammans med en annan terapeut, och den kostar 800 per person. Förtjänsten blev 13 kronor i timmen minus skatt – och då är tiden för administration och förberedelser inte inräknad.

Att vara terapeut, kursledare eller arrangör ger inga stora inkomster, understryker hon. Några har andra arbeten som de tar ledigt från – med inkomstbortfall – för att kunna hålla kurser, andra har den här verksamheten som en del av sin huvudsysselsättning. Dessa är alla idealistiskt inställda människor som är villiga att arbeta för liten lön.

– Idealism betyder för mig, säger Pratima, att vilja förmedla något, att dela med mig, att ge stöd.

Hon påpekar att även idealister måste fullgöra sina skyldigheter i samhället, såsom att betala hyra, elektricitet och telefon – förutom mat och kläder. De måste få in pengarna för att kunna klara sin ekonomi och inte ligga andra människor till last.

Foto Margareta Sundgren-Danell, Åsa Freij och Tiia Serenander.

P&P-gruppen

— De priser som Sökaren nämner, är ungefär desamma som andra kursavgifter inom näringslivet, oavsett vem som arrangerar, säger P&P-gruppen, som bl.a. anordnar de årliga Levande Företag-konferenserna — vilka inte i första hand är avsedda för allmänheten — och tillägger:

— Priserna tycks inte avskräcka företag från att sända sina medarbetare, eftersom det "kursas" mer än någonsin.

— Att det också finns kurser till betydligt lägre priser tror vi kan förklaras av att kurser ibland arrangeras av personer, grupper och föreningar som inte gör detta som en del av sin egen försörjning och alltså inte behöver ta ut kostnader för egen nedlagd arbetstid.

Vi i P&P-gruppen har hittills inte blivit feta på våra konferenser. Senaste konferensen "Levande Företag i en ny tid" hade kostnader på en miljon kronor, som skulle täckas av intäkter, vilket lyckades så där...

TM

Stockholms Meditationscenter påpekar att medlemsavgiften gäller resten av livet och över hela världen. Man kan därför utan ytterligare kostnad i fortsättningen vid behov få hjälp med sin meditation, t.ex. kontroll av att man mediterar rätt, vid vilket TM-center som helst och dra nytta av den verksamhet som bedrivs där, lyssna på föredrag m.m.

TM-rörelsen anser att den har lägsta möjliga avgifter för att kunna fungera praktiskt och att det ändå krävs mycken idealitet och uppföring från TM-lärare och andra.

En del människor anser att "visdomen inte skall kosta något". Det låter fint, men särskilt praktiskt är det inte, framhålls från TM-håll. Det finns ekonomiska realiteter som man inte kommer ifrån. Vill man ge spridning till många av det man tycker är värdefullt, då krävs det lokaler, annonsering, en organisation som sköter praktiska detaljer osv.

Hur motiverar terapeuterna sina priser? Vad ligger det för filosofi bakom prissättningen, för det finns väl en, vare sig man tar mycket, litet eller inget betalt? Och kan det inte kännas konstigt att arbeta med att hjälpa människor men bara kunna hjälpa dem om de har pengar — inte i första hand för att de väl behöver hjälpen?

Barbara Austin har inte något emot att tala om detta ämne — som man kan befara är känsligt för en del.

Hon säger:

— Det är bra att tala om det här. Men det är svårt att säga vad som är rätt eller fel, när det gäller arvoden. I en del fall kan kritik mot höga priser säkert vara befogad.

Själv menar hon att hon *känner* vad som är rätt att ta:

— Det bara kommer till mig, och jag har inget dåligt samvete. Förr kunde jag ha det, inte för att jag hade orsak, utan bara för att jag inte lärt mig säga ifrån och stå för mitt värde. Det kunde i stället hända att jag blev utnyttjad. Folk ringde och pratade i telefon och jag gav långa gratiskonsultationer på så sätt utan att vilja det.

— Idag tar jag 400 kronor för en privat konsultation. Jag vet att jag är värd det. Jag har jobbat hårt och länge för att nå dit där jag är idag. Och så hör det till saken att man i det här arbetet, när man är *psychic*, inte kan hålla på i ett kör. En *psychic* har insidan ut. Man kan behöva flera timmar i stillhet både före och efter mötet med en klient.

Barbara berättar att hon f.ö. haft klienter som tyckt att de fått så mycket hjälp att de frivilligt velat betala henne mer. Hon fram-

håller också att hennes gruppkonsultationer är synnerligen rimliga i pris. En kurs på fyra långa kvällar med *healing* kostar 350 kronor.

— Dessutom har jag hjälpt ganska många människor helt gratis, när det känts angeläget att göra det. Allt det där är sådant man känner. Jag tänker inte på det. Jag känner spontant vad som är rätt att göra.

Och så är det nog med de flesta seriösa terapeuter, tror hon. Hennes egen lärare, Shirley Gerkhiluthman, som hon uppskattar mycket, tar upp till 2.000 kronor för en konsultation numera.

— Jag betvivlar inte att hon har sina välgrundade skäl för det. Jag frågar henne inte. Jag betalar.

Barbara betonar också den psykologiska hjälp som själva betalingen kan utgöra. En del människor behöver lära sig att släppa och ge. Det som ges gratis blir sällan uppskattat. Folk tror inte det är något att ha.

— Tror du någon skulle lyssna om jag ställde mig på en offentlig plats och pratade fritt?

Men händer det inte att människor behöver och förtjänar hjälp men inte har pengar — kanske just människor som verkligen vill utvecklas andligt och arbetar mycket ideellt i stället för att tjäna pengar? Och är det då inte fel att de inte ska kunna få den hjälp och vägledning som de vill ha?

— Detta händer nästan aldrig, säger Barbara. Om du verkligen behöver något, så skapar du dig också förutsättningarna för att få det!

Åsa Freij

Scientologykyrkan

På Scientologykyrkan i Stockholm anser man att vad gäller priserna, så bör man jämföra *enstaka* scientologykurser med andra kurser. Scientologykurs "Framgång med kommunika-

tion" exempelvis kostar 390 kronor och tar cirka en vecka. Ett weekendseminarium i dianetik kostar 390 kronor. Det påpekas att Scientologykyrkan inte har några bidrag från stat eller kommun.

SM

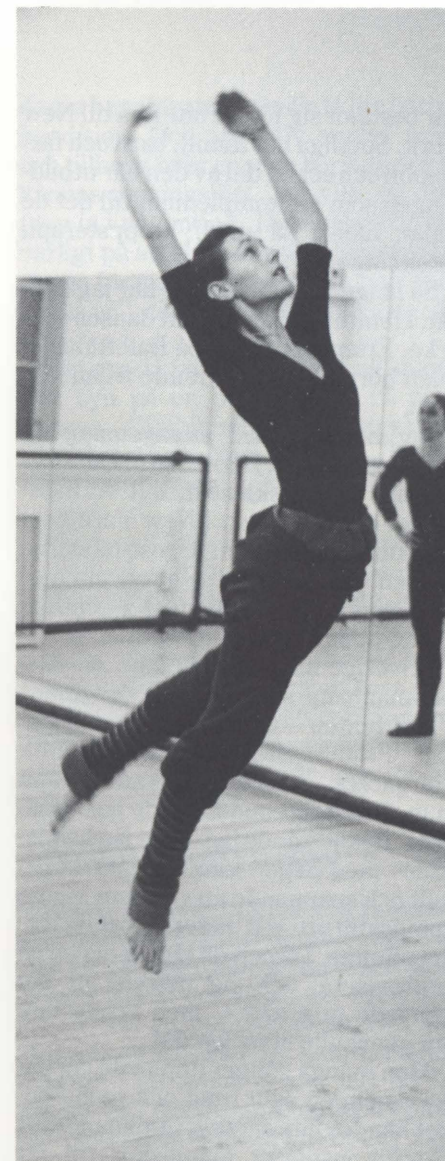
Yvonne Marcus:

DANSTERAPI

Historia och teori

DANSTERAPI ÄR EN FORM AV PSYKOTERAPI DÄR TERAPEUTEN ANVÄNDER RÖRELSE FÖR ATT UPPNÅ TERAPEUTISKA RESULTAT. RÖRELSE ÄR DANSTERAPINS REDSKAP PRECIS SOM ORD ÄR SAMTALSTERAPINS REDSKAP.

TERAPEUTEN OCH PATIENTEN ENGAGERAR SIG I EN RÖRELSEDIALOG OCH SKAPAR EN NY DANS — SJÄLENS DANS.

Artikelförfattaren.

"DANS KOMMER ATT VÄCKA DEN DÖDA VÄRLDEN TILL LIV OCH GÖRA DEN MÄNSKLIG." Det var Herbert Marcuse som en gång yttrade dessa ord. Med det insåg och erkände han den inneboende kraft och helande verkan som dansen i alla tider haft på det mänskliga psyket.

Människan har uppfunnit dansen som ett sätt att uttrycka sin innersta natur. I primitiva stammar har man dansat för att fira viktiga händelser som födelse och död, för att besvärja onda andar och frambringa regn m.m. Rit och transdanser har också använts för att uppnå högre medvetandestånd. I moderna samhällen dansar människor av sociala skäl, för att uttrycka glädje och för att tillfälligt glömma bort sina bekymmer.

På senare tid har man allt mer börjat använda de olika konstformerna i terapeutiskt syfte, bl.a. har dansterapi använts framgångsrikt.

Dansterapi uppstod på 40-talet i Amerika och utvecklades ur den fria, moderna dansen där Isadora Duncan var den stora föregångaren. Hon bröt med den klassiska dansens rigida och stiliserade struktur och började dansa barfota. Hon ansåg att dansen borde gestalta människans innersta känslor. Genom dansen uttryckte människan sitt förhållande till universum. Andra viktiga namn i sammanhanget är Mary Wigman och Rudolf Laban, båda från Europa. Mary Wigman betonade också vikten av att återvända till de egna känslorna och att kroppen skulle vara ett uttrycksfullt instrument för dessa. På detta sätt skapades en ny definition av dans som också lade grunden för dess användande i rent terapeutiskt syfte.

Samtidigt utvecklades och förändrades också psykiatri. Nya terapiformer uppstod även på grund av yttre omständigheter. I samband med och strax efter andra världskriget började en ny era inom mentalvården.

Mängder av soldater återvände efter kriget med helt andra psykiska problem än de som uppstår ur barndomstrauman. Individuell terapi och analys kunde inte längre handskas med dessa problem, och det fanns heller inte resurser att behandla var och en individuellt. Vikten av nya former för behandling var uppenbar, och här lades grunden för gruppterapi, aktivitetsterapi och konstterapi.

Dansaren Marian Chace var en av de första som började med dansterapi. Det var på ett sjukhus i Washington på 40-talet. Hon hade en gedigen bakgrund som danspedagog och koreograf. Chace hade alltid betonat vikten av att man uttryckte sin individualitet genom dansimprovisationer. En grupp psykiatrer som var intresserade av att utveckla nya behandlingsmetoder uppmärksammade den terapeutiska effekt detta hade på patienterna.

På 60-talet började intresset för ickeverbal kommunikation att växa, och därmed breddades också vägen för dansterapi som behandlingsform för psykiskt störda människor. Samtidigt ställdes allt högre krav på effektiv utbildning inom dansterapi. Universiteten började nu erbjuda utbildning i ämnet, och sjukhus lät dansterapistudenter komma och praktisera. Det sätt som många dansterapeuter arbetar på idag reflekterar vissa psykoanalytiska influenser från bl.a. Reich, Jung och Sullivan, som alla mer eller mindre betonade kroppens och själens växelverkan.

Forts. på sidan 41.

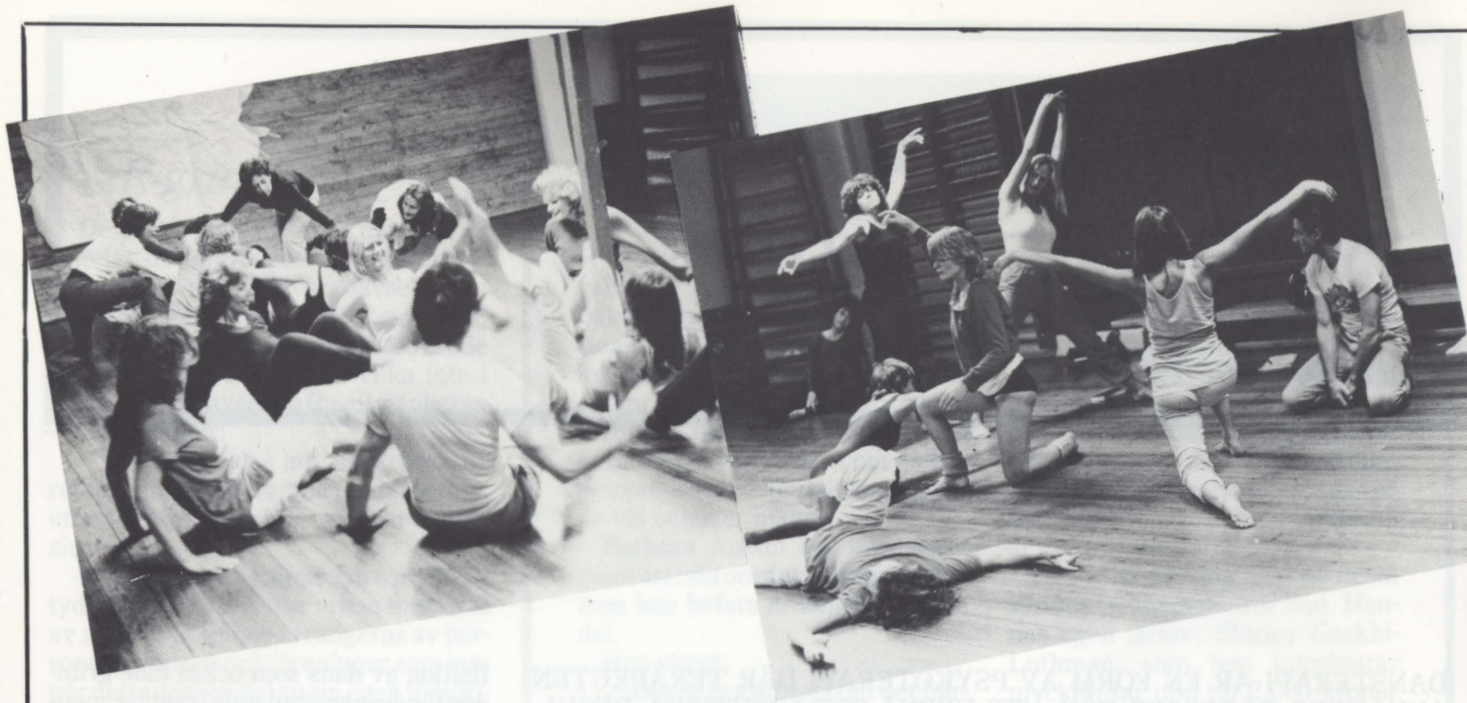

Foto: Per Frisk.

Yvonne Marcus:

DANSTERAPI

En kurs

Första mötet

Det här är ett historiskt ögonblick, säger professor Marcia B. Leventhal när vi den 8 augusti samlats till vårt första möte på IDRA (Institutet för dans och rörelseantropologi) på Drottninggatan i Stockholm.

Vi är tjugotvå personer som beslutat börja en utbildning i dansterapi i New York-universitetets regi, där halva utbildningen är förlagd till Stockholm. New York-universitetet har flera så kallade *graduate programs abroad*, dvs utbildningsprogram utanför USA, men det här är första gången som en dansterapiutbildning startar i Europa.

Dansterapin utgår från att själen eller sinnet avspeglar sig i kroppen och att det inte finns någon klar gräns mellan kropp och själ. Det är när vi behandlar kroppen som ett objekt som vi or-

sakar den olyckliga klyvningen mellan kropp och själ.

Jag ser mig om bland mina medstudenter. Vi är tjugo kvinnor och två män. Undervisningen är det första året upplagd på tre intensivkurser i Stockholm med självständiga studier och uppsatsskrivande däremellan. Det andra året blir det studier och praktik i New York. All undervisning sker på engelska. Det är en svårighet men också en utmaning.

Min bakgrund

Hur har jag nu hamnat här? Vad är det som driver mig till att börja en så pass svår och framför allt dyr utbildning? Kommer jag att klara det? Hur ska jag få råd? Jag vet att de flesta känner samma oro, även om några redan nu

har bestämt sig för att inte åka till New York. Somliga har familj, barn och fasta jobb och ser en del av den här utbildningen som ett komplement till det de redan håller på med: kroppsterapi, forskning m m.

Så länge jag kan minnas har jag dansat. I femton år har jag haft dansen som yrke. Efter utbildning på Balettakademien började min skiftande frilanstillvaro.

Jag började med engagemang på Riksteatern och i Berns Barn. Därefter jobbade jag i Tyskland med R. W. Fassbinder och P. Zadek. I New York kom jag i kontakt med den så kallade post-moderna dansen, och jag började också allt mer att skriva om dans och teater och fick ibland uppdrag att recensera.

I Sverige medverkade jag i så olika sammanhang som Ingmar Bergmans "Trollflöjten", China-Teaterns kavalkad "Från Ernst Rolf till Gula Hund", Margareta Åsbergs Pyramidgrupp m m. Samtidigt undervisade jag i jazzdans. Ibland kände jag då att jag handskades med något som var mer kraftfullt och spännande än vad som kunde komma till uttryck under en vanlig lektionstimme. Då och då lät jag eleverna improvisera, och jag märkte att jag närmade mig något, men visste inte hur jag skulle utveckla det.

Men många gånger upplevde jag undervisningen som tung och monoton. Det kändes inte särskilt utmanande att försöka inspirera människor till att

dansa bara för att de skulle få lite bättre kondition. Och att själv studsa fram och tillbaka över en scen började också kännas meningslöst. Jag ville gå djupare in i något. Jag funderade allvarligt på att sluta dansa. Men vad var det då för mening med alla mina "dansande år", skulle jag nu bara kasta allt över bord . . . ?

Det var då jag till synes av en slump fick syn på en pressrelease på Kulturturama: "Utbildning i dansterapi i Stockholm och New York . . . för vidare information kontakta Gita Sellmann".

Jag har alltid varit intresserad av psykologi och läst mycket på egen hand och även gått i terapi själv. Plötsligt tyckte jag mig se en underliggande mening med allt mitt dansande. Här fanns en möjlighet att kombinera dansen med mitt behov av att tränga djupt in i något — att göra något meningsfullt. Jag bestämde mig för att söka . . .

Undervisningen

Lärarna var två: Marcia B. Leventhal och Mimmi Roskin-Berger. Det var bra att få konfronteras med två olika temperament och se att det finns mer än ett sätt att göra saker på. Det kan låta som en självklarhet, men då man är helt ny i ett ämne är det lätt att bli enögd. Att det finns mängder av olika sätt framhölls dessutom ofta av våra

lärare, och vi fick ha i bakhuvudet att då det blev dags för slutlig examen (Master of Arts) skulle vi lägga fram var sin egen dansterapimodell.

Förmiddagarna började med tre timmars sk teknik, där vi fick improvisera utifrån olika uppgifter och sedan försöka verbalisera våra upplevelser. På eftermiddagar/kvällar var det föreläsning och diskussion då det förväntades att vi läst så mycket som möjligt och att vi ställde så många frågor som möjligt. Däremellan fick vi olika uppgifter som skulle redovisas i grupp; det gällde ämnen som andning, energiflöde, aktiv-passiv medverkan och olika medvetandenivåer.

Vidare skulle vi iaktta olika sätt att gå, olika kroppshållningar och ansiktsuttryck och samtidigt observera vår egen iakttagelseprocess. Ja, det var inte lätt alla gånger.

Något mycket viktigt var att vi regelbundet förde ett slags dagbok över våra upplevelser och iakttagelser så att vi kunde följa upp vår egen utveckling.

Vad jag bl a upplevde som ganska befriande var att ämnet parapsykologi behandlades som en självklarhet, och vi rekommenderades att läsa en del böcker i ämnet.

Höger respektive vänster hjärnhalva och deras funktioner diskuterades, och egentligen var undervisningen anpassad efter båda. Förmiddagarna, som baserades på improvisationer och experiment, blev på så sätt

mer "höger"-inriktad (dvs intuition och fantasi dominerade) och eftermiddagarna, då vi hade föreläsning och diskussion, mer "vänster"-inriktad (logik och verbal förmåga).

Egentligen befann vi oss i ett slags dilemma. Vi var i en undervisningssituation som samtidigt var terapeutisk. Vi skulle bli terapeuter, men naturligtvis kände vi oss många gånger som patienter. Det gällde att kunna få kontakt med sina känslor men sedan kunna gå ur "patient"-situationen och föreställa sig rollen som terapeut.

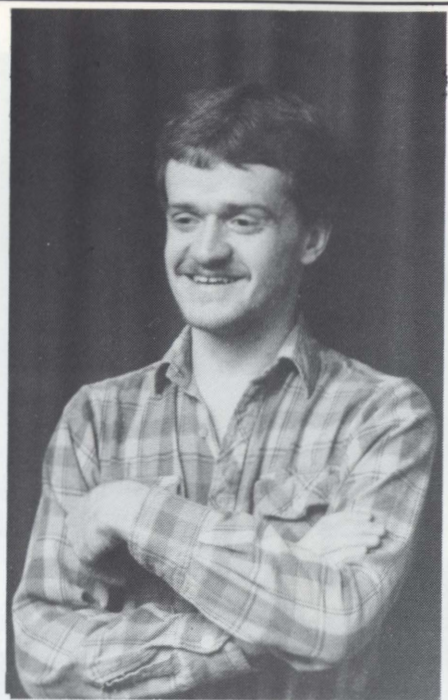
Det var ibland en darrig balansgång ackompanjerad av både gråt och skratt. Då kursen närmade sig sitt slut hade en av deltagarna hoppat av och några hade börjat tveka. Det var uppenbart att det krävdes mycket mer än bara optimism och entusiasm. Det här är en utbildning som så småningom ska leda fram till en Master of Arts-examen — vilket egentligen förutsätter en Bachelor of Arts (motsvarande fil.kand.).

De flesta av oss behöver komplettera antingen de akademiska kunskaperna eller dansutbildningen. Vidare gäller det att skrapa ihop pengar till kursavgifter och vistelsen i New York. Det är en svår och spännande väg som ligger framför oss.

Dessutom är vi den första kullen i en helt ny utbildningsform. Vi har ingen modell att gå efter. Vi är själva modellerna som långsamt ska ta form.

Här visas hur en satanist kan resonera. Men faktiskt säger många kristna ungefär detsamma: om Gud inte funnes, om Jesus inte var Guds son, då gällde det bara för en människa att leva ut sina drifter, att njuta så mycket som möjligt av det enda liv hon har.

Var självisk och må bra!

Magnus Bard, en glad satanist.

Magnus Bard, 23, är satanist. Aftonbladet skrev om honom, och vi tog kontakt för att få göra en egen, seriös presentation. Magnus accepterade.

Kvällen före intervjun pratade vi med Simon, en mystiker. När han hörde att vi skulle träffa en satanist, undrade han hur vi vågade. Vi sa att satanisten nog skulle fimpig cigaretten i vår kaffekopp, med ett djävulskt leende, allra minst, men att vi inte var rädda.

På överenskommen tid väntar vi, Åsa och jag, i en lägenhet på Söder i Stockholm. Så ringer det på dörrklockan, en försynt signal. In träder en spenslig och rödlätt liten kille med tunt skägg och ett vänligt leende — det är djävulsdyrkaren.

Vi börjar med att fotografera. Jag ber honom försöka se litet bister ut, men Åsa vill ta "en riktigt gullig bild".

Hur blir man satanist? undrar vi.

Magnus förklarar att satanismen existerar i symbios med kristendomen. Den bygger på att Jesus sa och gjorde det som står i Bibeln men att han dog på korset och aldrig uppstod, dog som en förlorare.

— Vad blir nu konsekvensen av detta? Jo, att tomheten råder, att hopplösheten segrar. Jesu lära var falsk. Ingen kommer att uppstå till ett evigt liv. Till slut dör vi alla, och det finns ingen fortsatt existens. Detta är grunden för satanismen. Och i och med att det blir ett olyckligt slut för varje människa, så är

tillvaron ond.

Satanismen är alltså ett förkastande av den kristna läran som osann. Avvisar den också kärleksbudet?

Magnus svarar:

— Kristendomen säger att människor skall vara goda för att det lönar sig. Gud belönar nämligen den gode. Men eftersom Gud enligt satanismen inte existerar, så är det meningslöst att vara god!

— Man kan ju vara god för det godas egen skull, tycker vi.

— Men det lönar sig inte! invänder Magnus. Är man logisk och smart, så finns det ingen anledning att vara god.

— Om man är god emot någon, då drar ju denne nytta av det. Man behöver inte se mänskliga relationer ur ett egoistiskt perspektiv!

— Det gör satanisten! För oss är hedonismen, den egna njutningen, det högsta goda. Men vi vill inte sprida vårt budskap. Det finns ingen anledning för oss att göra det. Det vore ologiskt att sprida satanismen till andra, eftersom det vore oegoistiskt — och vi är ju egoister. Jag är inte heller särskilt sugen på att prata om den, men om människor är intresserade, så kan jag diskutera med dem.

Magnus menar att de flesta nog är satanister i grund och botten, fast de inte kallar sig så. De följer egoismens princip, men hycklar ideal som de inte bekänner sig till.

— Jag hycklar inte. Jag ser tillvaron på ett visst sätt och handlar därefter, öppet och ärligt.

En satanist vill alltså leva ut sina drifter, sina behov, eftersom Gud inte finns, eftersom Jesus inte var Guds son och eftersom det bara finns ett enda liv. Han söker njutningen, tillfredsställelsen.

— Men kan det inte, frågar vi, ge en viss tillfredsställelse att göra gott?

— En del njuter av att göra gott, svarar Magnus, men jag tror att det ligger något annat än idealism i botten, skuld-känslor kanske. Och då menar jag att det är bättre att ta itu med skuldkänslorna i stället för att livet igenom tro att man skall handla gott för att det lönar sig. Det är helt okej om någon vill leva så, för ingen förlorar ju på det, men personligen skulle jag inte göra gott utan att få något utbyte av det.

Existerar Satan?

Tror Magnus att det finns en ond makt, att Satan verkligen existerar som ett väsen?

— Nej, svarar han, det finns ingenting, varken Gud eller något annat. Allt är tomhet. Det är av historiska skäl som vi använder ordet satanism. Vi står nämligen för det som traditionellt i västerlandet kallas satanism.

Magnus understryker att han och hans meningsfränder använder ordet *Satan*, som är en titel, och inte *Djävulen*, som är ett egennamn.

Men Magnus är inte bara satanist, utan också eugenist. Eugenismen är en lära om hur människans biologiska

Satanismen är vår kulturs konsekventa egoism

funktioner bestämmer hennes sätt att tänka och vara, hennes moral, hennes uppfattning om rätt och fel.

— Om man försöker forma en världs-uppfattning och bygga ett samhälle på eugenismens grund, då utgår man från att varje människa beter sig på ett visst sätt på grund av sina biologiska funktioner, och man stiftar lagar efter detta och inte efter några humanistiska ideal. Humanismen bygger på kristendomen. Den är ett slags kristendom utan kristendomens grund. Den bygger på något som vi inte längre tror på. Därför är den i längden ohållbar.

— Jag är i första hand eugenist. Men eugenismen står för samma individuella ideal som satanismen. Ordet satanism använder jag när det är fråga om religion, filosofi, livsåskådning — men när det gäller politik och sociala frågor, då använder jag begreppet eugenism. Satanismen kan bara finnas i ett kristet-humanistiskt samhälle; i ett eugenistiskt samhälle fyller den ingen funktion.

Magnus berättar att han är en av tre författare som 1979 i New York skrev "Det eugenistiska manifestet". De andra var två kvinnor, spanjorskan Vicario Calvo och engelskan Beatrice Collins.

Menar Magnus att satanism-eugenismen är mer människovänlig än kristendomen?

— Den är mycket mer realistisk och konsekvent, svarar han. De kristna idealen är i och för sig fantastiska, så om alla kunde leva efter dem, vore det bra. Men jag kan inte ljuga och säga att människor borde bli kristna, när jag inte tror att kristendomen är sann. Jag tror att Kristus dog på korset, en gång för alla. Därmed finns inget hopp, och jag lever i konsekvens med denna negativa uppfattning av tillvaron och hycklar inte.

Magnus har växt upp i ett kristet hem. Hans föräldrar är fortfarande kristna.

— De sa åt mig för flera år sedan att jag fick komma fram till sanningen på det sätt jag själv ville. De har aldrig tvingat sin tro på mig. Jag är väldigt stolt över mina föräldrar. Vi har bra kontakt. Efter artikeln i Aftonbladet var det första de gjorde att ringa mig och fråga vad som hänt. De ville ha alla detaljer direkt från mig.

— Tycker du att dina föräldrar lever upp till kristendomens ideal?

— Ja, i allra högsta grad. De är i den

Tillvaron är ond, eftersom varje människas liv slutar i förintelse, anser en satanist. Foto Rein Vålme.

meningen de finaste människor jag känner. Men de tror ju på kristendomen, tror att det lönar sig att göra goda gärningar. De känner tillfredsställelse över att göra gott och uppoffra sig. Men jag anser att de lever på en livslögn.

— Beklagar du att Jesus dog på korset?

— Ja, det hade varit bra mycket underbarare om han hade uppstått! Då

hade allt som står i Bibeln varit sant och livet hade varit djupt meningsfullt.

— Satanismen är en anpassning till den sorgliga verklighet som är?

— Det kan man säga.

— Är den en konsekvent egoistisk lära?

— Ja, den är vår kulturs konsekventa egoism.

— Men hur skall samhället kunna

fungera om människorna lever efter egoismens princip?

— Ett satanistiskt samhälle kommer aldrig att kunna fungera. Och det kommer aldrig att finnas. Men det eugenistiska samhället kommer att fungera därför att dess lagar begränsar människornas beteende.

Fel att vara god?

Vi frågar Magnus Bard om det är fel att ge till välgörande ändamål, exempelvis till u-länder.

— Det är dumt, om man inte har några baktankar med det, svarar han. U-hjälp kan man se så att om vi får igång en ekonomi i ett land, så kan vi sedan bedriva handel med det och få något tillbaka.

— Men du ser inget egenvärde i att rädda en människa från svält döden till exempel?

— Nej, gärningen i sig är varken god eller ond.

— Finns det inget värde i att göra en människa glad?

— Jo visst, därför att om du gör mig glad, så har jag anledning att vara vänlig tillbaka mot dig — så fungerar alla mänskliga relationer. Det är ett slags ömsesidigt utnyttjande. Men det är inte gärningen i sig som är god, utan det faktum att man vinner något på den. Jag tror att i grund och botten fungerar mänskliga relationer så att man drar nytta av varandra.

— Du bekänner dig till en medveten egoism. Dyrkar du ondskan?

— Nej, det har jag aldrig sagt!

— Men du accepterar den.

— Ja. Men vad jag ägnar mig åt som utövande satanist, det är att ta itu med mina fördomar, med allt som hindrar mig från att njuta av livet. Hur man praktiserar satanism är individuellt. Men en satanist är öppen för alla möjligheter och inte främmande för någonting. Allt är riktigt som man mår bra av.

Ingen överstepräst

— Vill du berätta något om era riter?

— Jag förrättar inga riter personligen. Jag är inte någon djävulens överstepräst som Aftonbladet skrev.

— Men ni har svarta mässor.

— Ja.

— Varför det?

Egoisternas kamp? (Dürer).

— Det är för att stärka självförtroendet. Den svarta mässans ritual är uppbyggd kring de fyra tabun som kristendomen prackat på oss: sex, droger, pengar och avföring. Målet är att göra sig av med alla begränsningar och fördomar på dessa områden.

— Är något heligt för er?

— Ja, platser med anknytning till dessa fyra tabun.

Det finns kända satanister i andra länder. Magnus samarbetar med Satanisk kyrkan i Kalifornien, som leds av An-

ton Szandor LaVey, den man som skrev satanismens bibel.

— Men jag sympatiserar inte helt med honom, säger Magnus. Han har ett ytligt och väldigt amerikanskt intresse för de här sakerna. För honom är det kontroversiella det viktiga, och att han kan tjäna pengar på det.

— Men det är väl egoistiskt och bra?

— Ja, det är helt okej. Men jag ser det i ett vidare perspektiv. Jag tycker att satanismens filosofi är i högsta grad intressant och vill bygga vidare på den. Jag är eugenist. Det är inte satanis-

terna i Kalifornien. Eugenismen är en total livsåskådning och samhällssyn, som omfattar religion, filosofi, vetenskap och politik. Den är en idé om hur man kan bygga upp ett samhälle från grunden och få det att fungera och ändå leva sant och konsekvent.

— Eugenismen bortser från det själsliga hos människan?

— Medvetandet är en biologisk funktion. Tanken på det som något separat, något eget, är en illusion.

Åsa pratar om bevis för själens existens utanför kroppen. Men Magnus tror inte på detta och ser ingen anledning att gå ifrån den materialistiska världsbilden.

— Accepterar du demokratin? undrar vi.

— Jag tror den kommer att gå under, svarar Magnus. Vi kommer i stället att få ett samhälle där akademikerna styr och universiteten kommer att spela en mycket större roll än nu.

— Är det en bra utveckling?

— Jag lägger inga moraliska aspekter på det. Men eugenismen är i högsta grad positiv till vetenskapen. Om inte människan har något annat att leva för, så kan hon i alla fall leva för mänsklighetens vetenskapliga framåtskridande och en ökning av kunskapen. Ökade kunskaper leder också till ökad njutning.

— Du har ju själv läst teologi. Av vilket skäl?

— Jag ville lära mig vår ideologiska historia, vad vi bygger våra ideal på, och det är i högsta grad det judisk-kristna tänkandet.

Till narkotika har Magnus en positiv inställning. Men frågan om han själv använder det vill han inte besvara.

— Kan inte bruk av narkotika leda till lidande?

— Jo, och därför måste vetenskapen få betydligt ökade resurser för att forska om narkotika. Jag tycker att människor skall ha rätt att utnyttja de positiva effekterna. Om vi kan få fram droger som bara gör livet lättare att leva och gör att vi mår bättre, utan några negativa biverkningar, då tycker jag de skall få användas.

Att må bra är en satanistisk grundsträvan. Men om nu en sak gör att man mår bättre men samtidigt en annan människa mår sämre av den — hur förhåller man sig då?

Magnus:

— Om A gör något som han mår bra av och som samtidigt B mår illa av, så är A dum om han inte gör det, och B är dum om han inte ser till att få stopp på det. Så måste samhället fungera.

— Då blir det en massa motsättningar!

— Ja.

— Det är väl svårare att få ett samhälle att fungera om alla har olika strävanden än om de har gemensamma mål?

— I grunden är det gemensamma mål. Men jag tror att B har större chans att få samhällets bifall i sin strävan att sätta stopp för A än A har att övertyga om att han skall få fortsätta att njuta och samtidigt göra B illa.

— Vad anser du om djuren då? De kan ju inte ge sin mening till känna. Tycker du det är riktigt att en del människor tar sig an djurens sak för att exempelvis verka mot djurfabriker och grym slakt?

— Det här låter stenhårt, men om jag skall vara konsekvent, så finns det ingen moral som skyddar djuren.

— Du skiter i dem!

— Jag måste ju vara konsekvent!

— Nej, det är inte nödvändigt.

— Det är mitt eget krav.

Är satanisten en brottsling?

Det är en konsekvent egoism som Magnus Bard företräder. Han menar att det är naturligt för individen att försöka skaffa sig njutning och fördelar med nästan vilka medel som helst. Om satanisten tror att han kan begå ett brott utan upptäckt, så är han fri att begå brottet. Han skulle till och med kunna mörda, om det lönade sig.

— Vilken inställning har du till brottslighet? frågar vi Magnus.

— En sån fråga! Det skulle ju vara intellektuellt självmord att säga att jag struntar i lagen.

— Följer du de lagar som finns?

— Det är klart att jag gör! Det är klart att jag svarar att det är klart att jag gör! Annars vore jag ju dum.

— Gör du det med ditt hjärta?

— Jag gör det för inte åka fast!

— Om du går in på PUB till exempel och ser något som du gärna skulle vilja ha, så är det enda som hindrar dig från att ta det, risken för upptäckt.

— Ja. Och den uppfattningen är jag inte ensam om. Jag tror den delas av de flesta.

— Om du menar vad du säger, så måste du ha gjort en hel del som de flesta människor inte gör på grund av att deras moraluppfattning hindrar dem! Det måste ha funnits tillfällen då du kunnat exempelvis stjäla utan att bli upptäckt. Om vi lämnade dig ensam här, varför skulle du till exempel inte sno åt dig en bok som du tycker verkar intressant och stoppa ner den i väskan — vi skulle förmodligen inte märka att den saknades. Det vore ju bra att få en bok gratis.

Magnus skrattar.

— Så ont om pengar har jag inte, säger han till slut. Om det finns en bok som jag gärna vill ha, så kan jag köpa den.

— Men varför köpa — den kanske inte finns i bokhandeln heller — om du kan få den utan kostnad för dig själv?

— Det är ingen dum fråga! Det är bara det att jag vet ju inte vilket förhållande jag kommer att ha till er i fortsättningen. Så länge jag inte vet det, är jag försiktig och låter boken stå kvar eller frågar om jag inte kan få låna den i stället.

— Du menar att du kanske behöver goda relationer till oss?

— Ja, särskilt som ni arbetar med en tidning som är seriös och tar upp livsåskådningsfrågor.

— Men finns det inte hos dig ändå en viss hänsyn till andra människor?

— Jo, i mina relationer, visst gör det. Jag är ju beroende av sociala förhållanden, beroende av kontakt med andra människor.

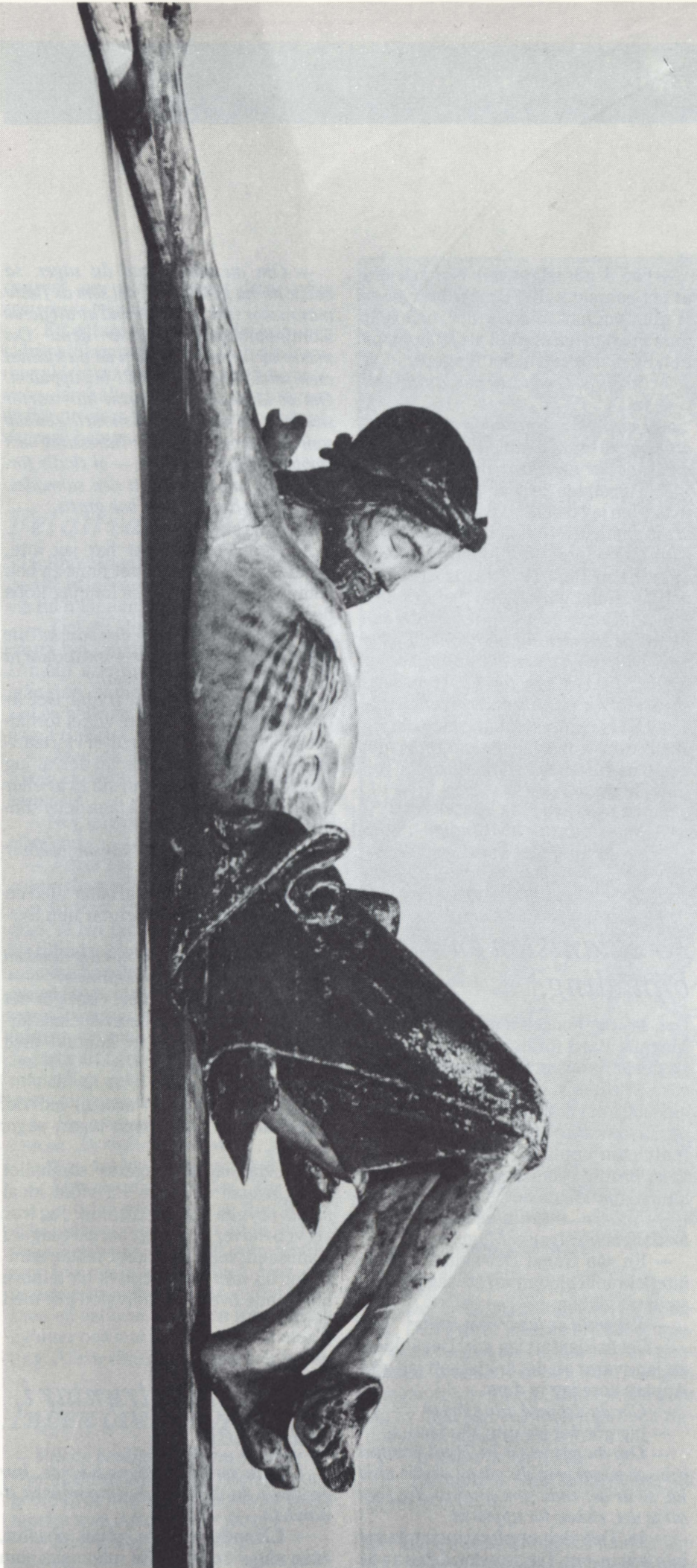
Är Magnus Bard en asocial individ? Nej, han vill ha stränga lagar, säger han.

— Utan lagar fungerar samhället inte. Frågan är bara: På vilka ideal skall vi bygga vår lagstiftning? Jag tror att vi behöver betydligt hårdare lagar i framtiden, men samtidigt måste samhället bli mer liberalt, dvs ha mindre inflytande över vad individen gör med sitt liv.

Satanisten struntar i lidandet

— Om du ser på världens lidande, hur reagerar du då? Vill du inte minska lidandet?

— Lidande är inte något absolut, utan något relativt. En människa som aldrig upplevt annat än lidande, upp-

Slutet på Jesus? Krossfix, Tretten kirke, Gudbrandsdal, Norge.

fattar det på annat sätt än en som levt utan det, men sen kommit in i det.

(Det Magnus vill säga är tydligen att människor vänjer sig vid sitt lidande.)

— *En vanlig reaktion är ju att man gärna vill bidra till att världens lidande blir mindre. Man vill att sjuka skall få hjälp, att psykiskt störda skall tas om hand osv. Men som satanist skiter du i hur andra människor har det!*

— Ja, vad skall jag göra? För mig är saken irrelevant. Den är inte intressant att diskutera. Lidandet finns där det finns. Det bara är så.

— *Men du lägger inte två strån i kors för att minska det!*

— Nu kommer vi tillbaka till detta: Hur gynnar det mig? Vad får jag tillbaka?

— *De goda gärningar du gör för andras skull gynnar ju dem!*

— Varför för de andras skull? Jag förstår inte vitsen!

— *Förstår du inte att man kan vilja hjälpa andra för att lindra deras lidande?*

— Allt handlande sker inom en viss tidsrymd, innan man dör. Om jag använder min tid enligt alternativ A eller alternativ B och det inte gör någon skillnad för mig själv, men i alternativ A så hjälper jag en viss person, medan jag inte gör det i alternativ B, då väljer jag givetvis alternativ A! För det är ju större sannolikhet att om jag följer den principen, så får jag mer igen!

— *Ja, det kan löna sig att vara hjälpsam!*

— Jag är inte medvetet elak! Jag gör inte saker för att missgynna någon, när jag är i en neutral situation.

— *Men du är väldigt kylig i ditt förhållande till andra.*

— Ja, jag uppfattas nog som kylig enligt de ideal som dominerar i samhället.

— *Du är vad du är för att du inte tror. Men om någon skulle kunna bevisa för dig att Gud finns eller att Jesus uppstod från de döda...*

... då skulle det fullständigt förändra min attityd till livet!

Åsa och Sven har intervjuat, Sven har skrivit. Vi är på väsentliga punkter oense med Magnus Bard, men har gärna lyssnat på honom. Till skillnad från Magnus menar vi att om livet är grymt — och så kan det uppfattas — så bör en människas reaktion vara inte att egoistiskt leva ut sina drifter, utan i stället att vilja minska bördan av världens lidande. Vi får enligt vår övertygelse en bättre värld om vi alla ställer oss bakom kärleken till medmänniskan som ett ledande ideal.

SM

Martin Johnson får beröm

Vinternumret 1983-84 av den amerikanska tidskriften Skeptical Inquirer, organ för Kommittén för vetenskaplig undersökning av påstått paranormala fenomen, handlar till en del om "förnuft och oförnuft" inom parapsykologin. En parapsykolog hedras med positiva uttalanden. Det är svensken Martin Johnson, som är professor i parapsykologi i Utrecht, Holland.

Holländaren Piet Hein Hoebens skriver bl a att Martin Johnson är en något kontroversiell person i Nederländerna, beroende på att holländska "troende" misstänker att han i hemlighet är en skeptiker. När, omkring 1973, universitetet i Utrecht tillkännagav att man tänkte utse Johnson till "ordinarie professor", satte det holländska sällskapet för psykisk forskning igång en exempellös och skändlig presskampanj mot "den nordiske vedhuggaren" på grund av att denne genom sin "grova inkompetens" skulle komma att "förstöra dr Wilhelm Tenhaeffs livsverk". Sällskapet dominerades av Tenhaeff, vilken följde under sin tid som professor i parapsykologi aldrig blev befordrad från sin andra klassens status som "special professor".

Till tidningarna strömmade det in arga brev. Frågor ställdes i parlamentet. Med några undantag stödde de holländska media "geniet Tenhaeff" mot inkräktaren från den lappländska tundran. Universitetet tvingades gå med på en kompromiss. Johnson blev ordinarie professor, men dessutom utsågs Henri van Praag till "special professor" för att slå vakt om arvet efter Tenhaeff.

Sedan dess har van Praag — skriver Hoebens — gjort holländska ockultister lyckliga genom hisnande okritiska böcker, artiklar och föreläsningar om bl a Sai Baba, Uri Geller, Ted Serios, psykisk kirurgi, älvor, reinkarnation och flygande tefat — allt under det att Johnson i tysthet byggt upp vad som blivit ett av de mest ansedda och respekterade parapsykologiska laboratorier i världen.

Hoebens berömmar också Johnsons bok Parapsykologi, som översatts till holländska. Johnson prisas för att han inte säger att existensen av psi (paranormala fenomen) bevisats utom allt tvivel, utan istället håller med skeptikerna om att bevisen är svaga och oklara. Johnson menar dock — skriver Hoebens — att det finns tillräckligt empiriskt stöd för psi för att fortsatt forskning, grundad på arbetshypotesen att psi finns, skall vara berättigad, och Johnson lutar åt att forskningen en dag kommer att bekräfta psi — men det ge-

nombrott som man hoppas på kan endast uppnås genom mer rigorösa forskningsmetoder och bättre självkritik.

Johnson avvisar "mirakelmän" som Uri Geller och Sai Baba, och för det får han beröm av Hoebens.

Hoebens slås av de stora likheterna i uppfattning hos parapsykologi-professorn Johnson och den kände skeptikern psykologen Ray Hyman, och han anser att Johnsons bok knappast innehåller ett enda uttalande som en skeptiker har någon anledning att vända sig mot — såvida inte skeptikern anser att psi är ett absurt begrepp och fenomenen därför a priori omöjliga.

SM

EN NY JORD

En berättelse om "barnet med de stora ögonen åt vilket gavs seendets sten", *Jag såg En Ny Jord*, framfördes ett veckoslut i februari i Frölunda och Angered i Göteborg. För text och bild svarade Gun Nordin, musiken hade komponerats av Lennart Winnberg, och Henrik Erlansson dirigerade elever från Hvitfeldtska Gymnasiets Musiklinje.

Det blev ett suggestivt och förtäta drama om hur människobarn från sin fräscha ursprunglighet snabbt riskerar att förstenas till icke-kännande robotar, svikande sina ideal.

Barnet som skarpögd iakttagare vandrar ut i den förbryllande vuxenvärlden och påverkas till den grad att det blir främmande för sig självt,

måste stanna upp i stillhet och ro för att åter få höra sanningens röst inom sig.

Mycket i texten ekar — på gott och ont — av den kristna skapelseberättelsen så som den är känd från Första Moseboken. Det är möjligt att en yngre publik inte reagerar på samma sätt som de lite äldre med erfarenhet av katekesplugg och de efterverkningar från detta som länge hängde med i skollivet.

Musiken underströk det dramatiska förloppet, var kanske lite väl stark vid vissa tillfällen, och då tenderade orden att försvinna.

Hela föreställningen vädjade till åhörarnas känslor, och de som kommit med en intellektuell attityd påkopplad, kan inte ha fått ut så värst mycket. För dem som däremot kunde slappna av och enbart låta sig känslomässigt påverkas av färg och ljud, blev det en rik provkarta på vad människor skulle kunna åstadkomma i kontrast till vaninneskapprustning, materiell konsumtion och hektisk jakt på nöjesupplevelser med konstlade medel.

Mycket tydligt uttrycktes hur det som instiktivt känns som det väsentligaste i livet, ter sig barnsligt, löjeväckande, oskyddat — jämfört med allt det ansvarigt politiskt-militära, hård "realitetsbetonad" kriminalitet och så allt det märkliga som begås i förståndets och förnuftets namn, sådant som — inte minst i Sverige — givit intelligens så dålig klang.

Man kan bara hoppas att planerad turné blir av och att många då får tillfälle att höra och se "Jag Såg En Ny Jord". Det passar kanske allra bäst att föräldrar och barn kommer tillsammans för att efteråt kunna tala om sina upplevelser.

Bertil Nilsson

Och Udjinah såg
"hur tomheten väckte och öngsten,
ensamheten och övergivenheten
blev allt större..."

Från "Jag såg en ny jord"

RELIGIÖS AVPROGRAMMERING, vad är det egentligen?

Är det en nyttig metod för att få sektfolk att börja tänka igen?

I Amerika förekommer sedan början av 1970-talet *religiös avprogrammering*, en psykologisk behandling som utförs av experter och syftar till att ta bort vissa typer av religiös uppfattning hos människor. Avprogrammerare anlitas i allmänhet av anhöriga till ungdomar som gått med i någon nyreligiös rörelse, såsom Krishnarörelsen, Scientologikyrkan, Unification Church (Moons kyrka), Guds barn/Kärlekens familj och Divine Light Mission. Det finns föräldrar som starkt reagerar mot att ett barn anslutit sig till någon religiös rörelse som de inte har någon förståelse eller respekt för; de vill, som de menar, rädda barnet ur sektens klor och återföra det till ett normalt liv. Om våldanden inte hjälper, kan en utväg vara att låta avprogrammera den unge, dvs. rycka loss honom ur hans religiösa miljö och genom en speciell teknik ge honom en ny syn på de religiösa föreställningar han haft, så att han inte längre vill vara med i den rörelse han tillhört.

Hur en religiös avprogrammering går till finns det lite olika uppgifter om. Från dem som är mot företeelsen kommer rapporter om något motbjudande, och från dem som är för den kommer ljusare beskrivningar.

Bengt Petersson, som lät kidnappa och avprogrammera sin son Magnus, har skrivit till Sökaren och talat om vad han anser avprogrammering är för något. Han bemöter min (SM) artikel i nr 6, 1983 med rubriken "Om programmering av människor". Utgångspunkten var där avprogrammeringen av Magnus, som för tre år sedan anslöt sig till Guds barn/Kärlekens

familj.

Bengt Petersson menar att avprogrammering väsentligen innebär att den person som behandlas får veta saker om den rörelse han tillhört som han tidigare varit okunnig om.

"Magnus förklarade vid hemkomsten från USA i en TV-intervju att han under avprogrammeringen fått del av fakta som han inte tidigare känt till", skriver Bengt Petersson, och han reagerar mot min uppgift att det inte bara är fakta som används, utan även förvrängningar och otidigheter och att det som personen håller för heligt skymfas. Det är bara de berörda grupperna som beskriver avprogrammeringen så, anser han. De talar också om fysisk och psykisk misshandel, om sexuellt utnyttjande och om att personen berövas sömn och föda intill utmattningens gräns. Den bilden återfinns i en handledning för avprogrammerare. Men den handledningen — ett maskinskrivet häfte på drygt sex sidor — är en förfälskning, anser Bengt Petersson. Den används i många grupper för att skrämja medlemmarna till att med alla tillgängliga medel (inklusive självmord) söka undgå avprogrammeringens fasor.

Bengt Petersson:

"Det som beskrivs har ingenting med avprogrammering att göra. Man kan inte genom förnedring och misshandel få någon att varaktigt lämna en grupp. Handledningen berör endast på några få rader och ytterst allmänt den argumentering som avprogrammeraren skall använda sig av. Desto mer utrymme ägnas åt hur föräldrar skall manipuleras för att verkligen låta genomföra en avprogramme-

ring och betala rejält för det. Synnerligen avslöjande är också att författaren uppenbarligen inte har en aning om vad begreppet 'floating' innebär, ett centralt begrepp vid avprogrammering."

Bengt Petersson menar att handledningens tydligt genomskinliga syfte är att misskreditera avprogrammeringen och skrämja människor för den. Handledningen kan, skriver han, endast komma till användning i grupper vars medlemmar riskerar att bli utsatta för avprogrammering.

Det finns bra och dåliga avprogrammerare, påpekar Bengt Petersson. "De dåliga finns det anledning att bestämt varna för. De bra uppnår i 90-95 procent av fallen resultatet att personen ifråga beslutar sig för att lämna sin grupp utan att senare återvända. Jag har ju haft anledning att noggrant undersöka detta, och siffrorna grundar sig på intervjuer med människor som arbetar med rehabilitering av tidigare gruppmedlemmar. I litteraturen har jag sett uppgifter som varierar mellan 85 och 99 procent."

Bengt Petersson understryker att en avprogrammering förutsätter att en programmering ägt rum, dvs en intensiv och djupgående indoktrinering, som populärt men oegentligt kallas hjärntvätt.

"Programmeringen leder på kort tid till att människor okritiskt och hängivet accepterar gruppens lära samt slaviskt underordnar sig gruppens ofelbare ledare och hans representanter i ett hierarkiskt och totalitärt system. Förmågan till självständigt och analytiskt tänkande upphör. Det uppstår personlighetsföränd-

ringar som kan vara ganska svåra att komma till rätta med, i extrema fall kan skadorna vara obotliga."

Bengt Petersson tar upp en sak som torde vara karakteristisk för Guds barn:

Där förvandlas unga flickor på några månader till prostituerade. Medlemmarna accepterar sex mellan barn och mellan barn och vuxna, även föräldrar. I andra grupper tror man sig kunna flyga (TM-rörelsen) eller skriver medlemskontrakt på någon miljard år (scientologikyrkan). Den yttersta konsekvensen av sådan programmering upplevde vi för några år sedan då sammanlagt åtta västerlänningar brände sig till döds för sin indiske guru som i hemlandet fängslats för anstiftan till mord på tidigare medlemmar (Ananda Marga), samt 1978 då över 900 helt vanliga amerikanska medborgare följde sin ledare i döden i ett gemensamt självmord (Folkets Tempel).

Men, framhåller Bengt Petersson, det som motiverar avprogrammeringen är inte läran hos en grupp, utan indoktrineringstekniken.

Vad är då avprogrammering, och hur går det till?

"Jo", skriver Bengt Petersson, "syftet är att få gruppmedlemmen att börja tänka självständigt och kritiskt samt att i lugn och ro själv besluta om sin framtid."

De troende skall alltså tas bort från sin religiösa omgivning, ges korrekta informationer som får dem att ifrågasätta den tro de har, reflektera under frihet från påverkan för att till slut kunna ta ställning på ett förnuftigt sätt, till gagn för sig själva och sin framtid.

"Tillräckligt med mat och sömn är då absolut nödvändiga förutsättningar. I gruppen lider han ofta brist på båda delarna. Allt görs för att han skall ha det så bekvämt som möjligt. Samtalen förs i en vänlig och förstående atmosfär, ofta skämtsamt. Man talar inte om för honom vad han skall tro eller inte tro på. Däremot ställer man frågor och ber honom förklara sin inställning. Han får gott om tid på sig och på så sätt tillfälle till grundlig eftertanke. Under samtalens gång får han studera andra grupper och finner till sin förvåning att det finns mängder av självutnämnda profeter, mes-

siasgestalter och guruer, som säger sig vara Guds utsända frälsare eller besitta den högsta visdomen. Alla påstår att det är exklusivt förbehållet just deras anhängare att uppnå livets högsta mål. Var och en av dem har tusentals anhängare som inte för en sekund tvivlar på budskapet. Hur är detta möjligt?"

Förklaringen är programmeringstekniken, skriver Bengt Petersson. Därför får personen tillfälle att grundligt sätta sig in i principerna för denna, och han ser snart hur tekniken använts och fungerat i hans eget fall.

Jag skrev att förvrängningar av fakta förekommer under avprogrammering. Men Bengt Petersson menar att förvrängningar och lögnerna sannolikt vore det säkraste sättet att få den som skall avprogrammeras att gå raka vägen tillbaka till sin grupp: de enda förvrängningar som förekommer är de som gruppens ledare gjort sig skyldiga till.

Jag skrev också att avprogrammerarna arbetar mot stora summor i arvode.

"Låt mig helt kort konstatera att de torde komma upp i en inkomst motsvarande en vanlig tjänstemannalön", skriver Bengt Petersson. "Men en avprogrammering är dyr. Det är emellertid inte arvoden som är höga, utan omkostnaderna."

Hur går det sedan för den som blivit avprogrammerad och lämnat sin grupp? Jo, han har en hel del problem att brottas med.

"Han har blivit lurad, bedragen och utnyttjad i gruppen. Det han hållit heligt och trott på har rasat inför en kritisk granskning. Han tycker att han meningslöst har kastat bort en del av sitt liv. En avprogrammering måste därför följas av en rehabilitering under två till fyra veckor, då han är fri att komma och gå som han vill. Han kan till och med ta kontakt med gruppen, om han känner sig mogen för det."

Bengt Petersson målar alltså upp en bild av de aktuella rörelserna som gemena — de lurar, bedrar och utnyttjar sina medlemmar. Men det finns gott om äkthet och verklig idealism i dessa rörelser. Deras ledare är inte ett gäng bondfångare. Men — som för det mesta är fallet inom religiösa sek-

ter — de tror för starkt på den egna läran — där finns ofta en fanatism och snävsynthet som döljer sanningar för dem.

Även om Bengt Petersson korregerar den bild jag tidigare gett av avprogrammering, känner jag mig skeptisk till hans helt ljusa beskrivning av företeelsen. *Det är inte lätt att få en människa att ändra sina tankevanor. Kan det verkligen genomgående gå så humant till som Bengt Petersson gör gällande?*

"Många", skriver han, "lämnar av egen kraft här berörda grupper. Det sker vanligen inte utan problem: sömnsvårigheter, mardrömmar, svårigheter att koncentrera sig och sköta sitt arbete; till och med självmordstankar förekommer. Även den som avprogrammerats kan uppleva liknande svårigheter. En amerikansk undersökning (Conway-Siegelman) av 400 tidigare medlemmar i olika grupper, huvudsakligen Scientologikyrkan, The Way, Divine Light Mission, Hare Krishna och Unification Church, ger en ännu allvarigare bild av dessa problem. Men den visar också att de som avprogrammerats har mycket lindrigare besvär och övervinnet dem snabbare än de som hoppar av utan hjälp."

Jag är inte övertygad om att avprogrammering är något så helt positivt som Bengt Petersson anser. Våld används. Offret berövas sin frihet. Knappast någon medlem i en nyreligiös rörelse går själv med på att utsättas för avprogrammering, utan måste tvingas till det.

Hur det kan gå till vid en kidnapping beskriver "avprogrammeringens fader" Ted Patrick i sin bok "Let our children go" (Släpp våra barn!): "Jag kunde inte få in honom i bilen, när han spärrade ut armar och ben som han gjorde. Jag måste fatta ett snabbt beslut. Jag tog därför ett tag i skrevet på honom och klämde till — hårt. Han skrek till, vek sig dubbel och tog sig åt låret med båda händerna. Då slog jag till, körde in honom med huvudet före i baksätet och satte mig på honom."

Ted Patrick har suttit i fängelse för sin verksamhet.

En kanadensisk flicka, Linda Epstein, berättar i ett egenhändigt undertecknat intyg hur det gick till när

hon blev utsatt för avprogrammering. Om fallet är typiskt vet jag inte. Den 7 februari 1975, när hon var 19 år gammal, kidnappades hon av sin far och flera andra personer och fördes till ett hotellrum där hon hölls inlåst i två och en halv dag, varunder hon fick besök av Ted Patrick. Kidnapparna bespottade Gud, hade sönder hennes heliga radband, tvingade henne att ta av sig sin sari och sätta på sig vanliga kläder. Patrick påstod att medlemmarna av Hare Krishna-rörelsen inte hade några egna tankar, utan var styrda. Han spelade också upp en bandinspelning där en förutvarande Hare Krishna-anhängare berättade om sin omvändelse från sekten. Timme efter timme fick Linda lyssna till inspelningen, och varje gång hon försökte stänga av apparaten, hindrades hon att göra detta genom att man höll fast hennes händer och fötter och höll för munnen på henne.

Varje gång Linda började sjunga, svor och skrek Patrick. När hon försökte ge tillkänna vad hon trodde på, skrek Patrick ännu högre. Efter 20 timmar började Linda känna sig tillintetgjord. Hon kände också att hon var hotad till livet. Kidnapparna höll henne vaken hela natten och gav henne blott litet föda.

Ted Patrick sa att Linda var hjärntvättad, att Hare Krishna-rörelsen hade satt klorna i henne och endast ville använda henne för att samla in pengar. När hon frågade varifrån han fått dessa uppgifter, svarade han med ett skrott: "Jag kallas inte Svarta Blixten för ingenting."

Linda beslöt uppträda som om hon var avprogrammerad, och Patrick tvingade henne att skriva under ett intyg som bland annat gick ut på att hon blivit hjärntvättad av rörelsen.

Under efterbehandlingen försökte de få Linda att ändra livsstil. De bröt hennes tio år långa vegetariska diet, tog henne med på shopping för att köpa en vinterkappa, tog henne med till barer för att få henne att dricka sprit, och de försökte få henne att gå ut och dansa och att se på TV, eftersom de visste att man inom Hare Krishna-rörelsen inte gör någon av de sakerna.

Lindas far, Murry Epstein, fick, säger Linda, betala minst fem tusen dollar för avprogrammeringen av sin

Ted Patrick

dotter. Men i november 1975 återvände hon till templet, "där jag varit lycklig alltsedan dess".

En annan person som utsatts för behandling av Patrick men som, till skillnad från Linda Epstein, blivit varaktigt avprogrammerad, beskriver proceduren i överensstämmelse med den bild som Bengt Petersson ger. Det är Christopher Edwards i boken "Himmelsk hjärntvätt" (Skeab).

Alla beskrivningar av avprogrammering är alltså inte lika, och det är knappast något att förvånas över. Tillvägagångssättet är väl inte alltid detsamma. För en del människor krävs kanske en hårdare behandling för att det önskade resultatet skall uppnås. Möjligen har en del avprogrammerare funnit att de i många fall kan uppnå resultat med mildare metoder än de i början använde. En annan förklaring till de olika berättelserna om avprogrammering kan vara att i stort sett samma behandling upplevs olika av olika personer.

Bengt Petersson anser, som nämnt, att en viss handledning för avprogrammerare måste vara en förfälskning. Jag har inte kvar min kopia av den. Enligt det referat jag gjorde i Sökaren nr 8, 1977 (slut) sa experten på hjärntvätt dr William Sargent att det var frågan om en absolut korrekt redogörelse för den

nedbrytningsteknik som först utvecklades av ryssar och kineser. Jag tror att handledningen kan vara äkta, men om den är det, så betyder det ju inte att avprogrammerare i allmänhet har följt den, vilket jag trodde, när jag skrev i nr 8, 1977.

Många människor trivs i nyandliga grupper — liksom många trivs inom tro av mer traditionell typ — och det torde i allmänhet inte finnas anledning beklaga dessa eller deras anhöriga. Åtminstone i Sverige är de nog välartade och inte så extrema som Guds barn. Men där finns väl en ensidighet, en fanatism. Jag tycker att i många fall håller inte deras lära för en kritisk granskning, och jag menar att om man känner sig dragen till någon religiös rörelse, så är det en god idé att ta sig tid att kritiskt granska den och i lugn och ro överväga dess budskap, och så fritt ta ställning.

SM

Religionen gör oss inte goda men den hindrar oss från att bli alltför skurkaktiga.

Louis de Bonald

Alla människor är till sitt innersta väsen lika.

J. H. Pestalozzi

Alla klagar över sitt dåliga minne men ingen över sitt dåliga omdöme.

François de la Rochefoucauld

Det finns saker som man måste vara fackman för att inte förstå.

Hjalmar Söderberg

Människorna bör begråtas när de föds, inte när de dör.

Montesquieu

Det finns bara ett slags framgång — ett kunna leva sitt liv på sitt eget sätt.

Christopher Morley

New Age Band heter en grupp som trots det engelska namnet hör hemma i Stockholm. Deras musik komponeras av Thomas Tuulsee och Ulf Allgulin, som även kallar sig Yoga Sing. Gruppen presenterar sig så här: "New Age Band spelar musik som hör hemma i Den Nya Tidsåldern. Musik som står i samklang med en positiv utveckling av världen och människan. Vår musik är en härlig och fantastisk blandning! Av pop, jazz, rock, visor, klassiskt och folkmusik från flera länder. Vi älskar att spela musik som KÄNNS: musik som får människor att le, att nynna, att njuta, att sjunga med, att kasta loss och dansa! Vi fäster stor vikt vid texterna... de ska med sitt innehåll skapa positiva, livsbejakande känslor hos vår publik."

För att få några positiva känslor av texterna på gruppens senaste kassett, *Teach Only Love*, måste man dock kunna engelska. Texterna består av affirmationer (bekräftelser på svenska), en på sanskrit, någon på svenska men de flesta på engelska. Den som har läst Leonard Orrs och Söndra Rays böcker om "rebirthing" kan känna igen de flesta affirmationerna därifrån. Vad affirmationerna och musiken vill åstadkomma kanske kan kallas "positiv hjärntvätt". Musiken är mestadels suggestiv och medryckande. Ofta har den modern jazzkaraktär med långa instrumentalsolon. Om man sedan upplever den stimulerande eller orolig är en fråga om individuell smak. Men den som vill arbeta med affirmationer kan säkert ha nytta av att på det här sättet sjunga in dem. I varje fall är kassetten användbar som dansmusik, affirmationerna får man på köpet och kan viska dem i sin partners öra.

Teach Only Love kan beställas genom insättning av 55:60 kr på postgiro 476 08 29-4, Ulf Allgulin.

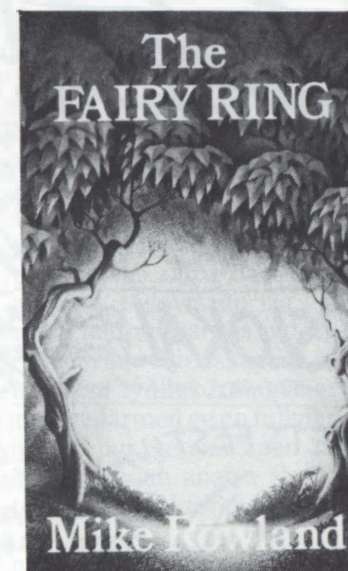
ORD OCH TONER

Av helt annan karaktär är en kassett av engelsmannen Mike Rowland. Den heter *The Fairy Ring*, vilket betyder Älvdansen eller Älvringen. Rowland berättar hur han vid tretton års ålder första gången blev medveten om naturväsens existens. Många år senare råkade han "komma på en verklig älvdans. Känslan inne i ringen var ren glädje, och små ljusväsen dansade runt. Det var en så oförklarlig erfarenhet att jag inte kunde finna ord för att uttrycka den, så jag uttryckte mina känslor på pianot och det var början till kassetten. Det var som om naturen hade ett budskap till människan om samarbete för att åstadkomma en ny jord, där människa och natur kan arbeta i harmoni."

Kassetten innehåller fyra likartade stycken. Enkla, stillsamma pianoackord upprepas med små variationer mot en bakgrund av sakta strömmande, milda elektroniska klanger. Det liknar inget annat jag har hört, men förmedlar en stämning av lugn och harmoni. Ändå inte stillastående - energin flödar hela tiden. Med lite fantasi kan man lätt föreställa sig älvorna dansa. Det är en förunderlig musik, användbar som bakgrund till både arbete och avslappning. Hemma har vi spelat den hur många gånger som helst utan att tröttna, och alla som har lyssnat, oavsett ålder, har tyckt om den.

Jag vet inte om *The Fairy Ring* ännu finns att få i Sverige, men den kan beställas från Mike Rowland, 94 Longley Road, Harrow, Middx, England. Om man sänder en check på 5:50 pund så kommer kassetten portofritt.

Nils-Olof Jacobson

The New Age är namnet på ett nätverk av positiva idéer som spridit sig som en löpeld över hela västvärlden de senaste åren.

I Sverige brukar The New Age kallas "Den Nya Tidsåldern".

Den Nya Tidsåldern säger JA! till människans förmåga & framtid, den BEJAKAR glädjen, öppenheten & förståelsen människor emellan. Den inspirerar från människa till människa till människa.....

Sökarguiden

ZENS TRE PELARE
Roshi Philip Kapleau
Satt in 150:- på PG 28 02 76-7
så kommer boken på Livskraft Förlag
posten! (420 sid, inbunden!)

ZEN meditation
med Per-Otto Sylwan
25/5 Stockholm
24/7 Uppsala
3/8 Italien
RING 08-44 54 64

KURSLOKAL CENTRALT (Vid Vattumannen)
Drottninggatan 85. 08-112704
ENDAST HELGER, fred, lörd & sönd. Åren del av sommaren.

HELHETS FESTIVAL
28/4 Dans, yoga
29/4 meditation m.m.
Skaraborgsgatan 6A
Information: Monica 08-513310
Anna 08-599211 eller Tärja 08-872745

PORSCHER konsultationer
För dig som vill nå snabbt resultat
08-7172805

Energivägen
nu ute med nytt nr full med kurser
Box 45096, 10430 Stockholm

SONDRA RAY
som skrivit
KÄRLEKSFULLA
RELATIONER KOMMER TILL
STOCKHOLM den 8 juni på Cafe PAN
Information & anmälan till
Kreativt Forum Visionarius
08-9766 95 08-311002

Sommarkurs på sköna
Gotland

11-18 juli

- Skapande dans
- Massage
- Aerobics, jogging & yoga

Kursledare: ANNA NORDGREN. Ring eller skriv
eller mer information:
För: Helhet & Hälsa, Anna Nordgren
Stockholmsvägen 53, 12232 Enskede 08-599211

HAR DU 31.500:-?

så låna dem till mig på SÖKARGUIDEN ELLER

Satsa dem på
SPIRITUAL REALITY TRAINING

med PEGGY & TOLLY BURKAN
Round trip i USA: allt betalt!
Utförligt program från
Bo Widegren
Tegnergatan 12
173 58 Stockholm 08-325766

KREATIVITET
BILDERAPI
MORA - 13-15/4

GÖTEBORG 20-23/4
Healing

VÄRMLAND 4-6/5
Healing

KALMAR 1-3/6
Healing

Karin Haraldsson
0250-60205
MORA

IGELKOTTEN

Tunav 32
Österskär 0764-63659

Makrobiotiskt HÄLSO hem

Cafe
Vega

SÖK
arguiden
när du på
Box 45505
10430
STOCKHOLM

nu öppnat i ny
regi. Öppet:
Månd-fred. 11-19
Lördagar 11-16
VEGAGATAN 15, Stockholm
Runa & Mats Thunblad

Samarbete parapsykologer — illusionister

Parapsykologernas förening, PA, har i ett uttalande välkomnat ett samarbete mellan parapsykologer och illusionister. Parapsykologerna har alltid använt sig av experttjänster, säger PA. Man har anlitat statistiker, ingenjörer — och, ibland, illusionister. Avsikten med samarbetet med trollkonstnärerna är att forskarna skall kunna undvika att bli lurade så som ibland har hänt, senast vid laboratoriet i St. Louis, Missouri, där en fysikprofessor blev övertygad om äktheten av paranormala fenomen, presenterade av två ynglingar, medan det i verkligheten rörde sig om trick. Illusionisterna kan ge råd om vilka åtgärder som skall vidtas för att under experiment förhindra fusk av en försöksperson. (Källa: Skeptical Inquirer, nr 2, årg. 8.)

Men några har uttryckt tvivel på idén att ge illusionister en betydelsefull roll i parapsykologisk forskning. Dr Harry Collins t ex, som är director för Science Studies Centre vid Universitetet i Bath, England, skriver i den ansedda vetenskapliga tidskriften New Scientist bl a att det inte existerar något sådant som ett fusksäkert experiment; helt nya metoder för fusk kan inte förutses; en illusionist kan endast räkna med sådana former av bedrägeri som han själv är bekant med. (Källa: Parapsychology Review nr 6, årg. 14.)

En skeptiker

I en intervju publicerad i den amerikanska tidningen Omni, augusti 1983, säger nobelpristagaren Roger Sperry, känd för sina upptäckter av skillnader mellan högra och vänstra hjärnhalvan, att han helt och hållet tillbakavisar allt övernaturligt, mystiskt eller ockult och istället håller sig till det slaget av verklighet som vetenskapen har bekräftat — med den reservationen naturligtvis att den syn på verkligheten som den materialistiska vetenskapen har burit upp under mer än ett århundrade inte behöver revideras. Dr Sperry kan inte se hur medvetande skulle kunna uppstå utom genom en fungerande hjärna. Allting tyder på, anser han, att det mänskliga medvetandet är oskiljbart förbundet med ett självutvecklande cerebralt system.

Källa: Parapsychology Review, nov.-dec. 1983.

Svar till Magnusson och Grönholm

I Sökaren nr 3-4 för Sven Magnusson ett intressant resonemang om det försvar för den yttre kunskapsvägen som jag förde fram i min bok *Vetenskap och Ovetenskap*. Hans kommentar ger mig anledning att precisera min ståndpunkt närmare.

Den inre kunskapsvägen innebär att man söker kunskapen inom sig själv genom spekulativ, meditation och inre uppenbarelser. Den yttre kunskapsvägen är att söka kunskap genom sinnena. Enligt min mening är det endast genom den yttre kunskapsvägen som vi kan få veta något om sinnevärlden, om den yttre värld som är gemensam för alla människor.

Sven Magnussons invändning är att "påstår man att all information om omvärlden måste komma genom de vanliga sinnena, då blir ju, a priori, telepati, klärvoajans, kläraudiens och prekognition icke-existerande fenomen". Det har förvisso inte varit min avsikt att a priori utesluta sådana fenomen. Om t ex telepati finns eller inte är en empirisk fråga som kan undersökas med beteendevetenskapliga experiment.

Jag skulle vilja precisera min ståndpunkt om den yttre kunskapsvägen på följande sätt: Påståenden om att människan har sinnen som vi hittills inte känner måste undersökas med hjälp av de hittills kända sinnena. Eller, med andra ord, det duger inte att säga att man på telepatisk väg fått veta att telepati finns. Ett giltigt bevis för att telepati finns måste innebära att man bekräftar telepatins existens genom iakttagelser som görs med

hjälp av t ex syn eller hörsel.

I samma tidskriftsnummer kritiserar Jan Grönholm min bok. I motsats till Magnusson refererar han mig inte korrekt, utan beskyller mig för sådant jag inte sagt.

Grönholm talar t ex om "Hanssons avfärdande av alla andliga traditioner som reaktionär galenskap". Någon anti-religiös propaganda bedriver jag inte, varken i min bok eller annorstädes. Att tro på Gud är varken reaktionärt eller galet.

Däremot känner jag mig oförhindrad att kritisera pseudovetenskap även om den förs fram i religionens namn. Ett exempel är påståendena om att Bibelns skapelseberättelse skulle vara bokstavligt sann, och evolutionen aldrig ha ägt rum.

I min bok redovisade jag en del fakta om hantverkarnas bidrag till den moderna vetenskapens uppkomst. Som tydligt framgår avser jag inte att därmed ge en fullständig analys av hur vetenskapen växte fram. I en sådan analys skulle en lång rad andra faktorer behöva tas upp.

En av dessa faktorer är den platonistiska mystikens renässans och dess uppror mot skolastiken. Grönholm ägnar åtskillig energi åt att påvisa att jag är "en demagog som tillrättaläger historien för sina egna syften", eftersom jag inte tagit upp denna fråga. Dettaskulle ha varit en giltig kritik mot en text som utgav sig för att behandla hela frågan om den moderna vetenskapens uppkomst. Men, som sagt, det är inte frågan om någon sådan text.

Sven Ove Hansson

Bertil Falk:

Reinkarnation är inte alltid själavandring!

År 1913 kom det ut en reseskildring som hette "Där solen lyser". Den handlade om en resa till havs och till lands, som inleddes i Genau och gick vidare genom dåvarande Franska Indokina och Burma till Indien. Författaren var prins Wilhelm, hertig av Södermanland, dåvarande svenske kungen Gustav V:s son och den nuvarande kungens farfars bror.

Det är en intressant bok, där den skrivkunnige fursten ser saker och ting så där lite grann von oben som ståndspersoner av gammalt snitt brukar göra. Men prins Wilhelm gjorde en rad iakttagelser, och hans bok är än i dag läsbar. Han imponerades också av buddhismen och skrev ett helt kapitel under rubriken "Några ord om buddhismen". Där heter det bland annat så här:

"Enär själavandringen ingår som ett viktigt moment i detta sträfvande mot Nirvana och människan efter döden kan antaga hvilka levande former som helst, t ex en hund, häst, orm, fisk, insekt e d, förbjuder också religionen dödandet af alla varelser som hafva lif; ty eljest skulle ju lätt en själs vandring mot den eviga saligheten härigenom komma att hämmas. I detta afseende är också buddhismen den mest fridsamma af alla läror."

Denna beskrivning är nog bra, men den passar, som varje uppmärksam läsare kanske redan upptäckt, inte alls in på buddhismen, utan snarare på hinduismen. Eftersom buddhismen inte hävdar förekomsten av någon bestående själ, kan man inte tala om själavandring i samband med buddhismen. Buddhismen talar om reinkarnation, men inte i form av själavandring. Tyvärr har oskicket att sätta likhets-tecken mellan reinkarnation och själa-

vandring hängt med in i vårt eget 80-tal. Jag stöter ständigt på detta missförstånd.

Man kan förlåta prins Wilhelm, som 1913 inte hade detta klart för sig. Men det är uppenbarligen på det sättet att även personer, som borde vara ganska insatta i österns olika tänkesätt, än idag tar för givet att reinkarnation = själavandring.

Hinduismen talar förvisso om reinkarnation i form av själavandring, men buddhismen talar om reinkarnation av ett annat slag. När man påpekar detta för svenskar, som är intresserade av reinkarnation, så sätter de mestadels upp en ganska förvånad min och frågar:

— Om det inte finns någon själ, som återföds, vad är det då som vandrar vidare och återigen inkarneras?

Svaret på den frågan är att medan hinduerna anser att människans karma (= gärningar) bestämmer om och hur själen ska inkarneras och reinkarneras, så menar buddhisterna att det är individens karma som direkt resulterar i en ny inkarnation. Det är alltså inte människans (enligt buddhismen obefintliga) själ som reinkarneras, utan det är resultatet av hennes handlingar som tar sig uttryck i en ny varelse.

Tyvärr har lärde män i både väst och öst krånglat till begreppen för oss västerlänningar på den här punkten. När djuppsykologen C. G. Jung skrev sin berömda "Psykologisk kommentar" till "Den tibetanska dödsboken" (Berghs förlag), författades en utförlig kommentar till just själsbegreppet. Kommentaren skrevs av psykoanalytiker doktor James Kirsch efter samråd med Jung. Han konstaterar där att Jung skrivit sin kommentar för att un-

derlätta för oss i väst att förstå dödsboken, och det heter: "Följaktligen är det oundvikligt att han härvid använder en del termer som är välkända för oss västerlänningar, men i vissa fall kan verka stötande på en österlänning.

Till dessa stötande ord och uttryck hör ordet 'själ'. Enligt den buddhistiska läran är 'själen' något flyktigt, en illusion, och saknar därför reell existens."

I fortsättningen får man veta att Jung med "själ" menar "det kollektiva psyket", en definition, som i viss mån anknyter till hinduiska föreställningar om Gud och totaliteten, men som kanske mest ändå speglar Jungs egen fascinerande föreställningsvärld av arketyper och ett gemensamt urpsyke av något atavistiskt slag.

Till råga på allt har en medlem av Buddhist-Centrum i Malmö omtalat för mig att Dalai Lama i sin iver att förklara den tibetanska buddhismen för västerlänningar hemfallit till att i Jungs efterföljd försöka popularisera framställningen genom att använda begreppet själ.

Men när det gäller buddhismen gör man bäst i att glömma det där med själ. Medan "Den indiska dödsboken", som heter "Dharma Kanda" och ingår i "Garuda Purana", uttryckligen talar om själen som återföds i olika gestalter, så talar "Den tibetanska dödsboken" om "den avlidne" som ska återfödas, inte om den avlidnes själ.

Inkarnation och reinkarnation är alltså inga entydiga begrepp. Hinduer tolkar ofta det kristna inkarnationsbegreppet som reinkarnation. Men det är som bekant inte det som avses i knäsat kristendom.

Läsvärdesundersökning

- 7,4 poäng (4 10-p.) "Alternativa nobelpriset" av Åsa Freij
- 5,9 poäng (2 10-p.) Är Tolly Burkan ett bedrägeri? Av Nils-Olof Jacobson
- 7,4 poäng (3 10-p.) Jean Houston söker gränserna för vår mänskliga förmåga av SM
- 5,5 poäng (0 10-p.) På Café Vega av SM
- 7,4 poäng (3 10-p.) Rupert Sheldrake, ett kätterskt geni? av SM
- 5,7 poäng (0 10-p.) Intervju med Anders Aspegren av SM
- 6,1 poäng (3 10-p.) Intervju med Sven Ove Hansson av SM
- 6,0 poäng (1 10-p.) Sökarguiden
- 7,5 poäng (5 10-p.) Hur kristendom och mosaik lag påverkat rättsskipningen av Östen Kjellman
- 6,1 poäng (1 10-p.) Ett fågelsjukhus i Delhi av Bertil Falk
- 6,9 poäng (2 10-p.) Hans Hof, en teolog i tiden? av SM
- 6,2 poäng (1 10-p.) Kärnvapen, fred och ickevåld av Bertil Falk
- 6,5 poäng (4 10-p.) Profeten, tecknad serie av Sven Rosén
- 7,9 poäng (5 10-p.) Recensionsavdelningen
- 7,1 poäng (4 10-p.) Eileen Caddys visdom

Här redovisas den sista läsvärdesundersökningen (för den här gången). Den gäller nr 2, 1984. 50 personer valdes ut — inte av slumpen som tidigare, utan av red. Särskilt "viktiga" personer, sådana som spelar en ledande roll inom något område som Sökaren behandlar, ombads att sätta poäng på de olika större inslagen i det aktuella numret enligt en skala från 1 till 10, där 10 = toppen och 1 = botten.

25 användbara svar kom in. (Några svarade utan poängsättning.) Ingen

påminnelse utsändes.

Bottenpoängen noteras för SM:s lilla reportage från Café Vega: 5,5. Det styrker intrycket att läsarna uppskattar längre, utförliga framställningar och inte korta redogörelser.

De tillfrågade har inte behövt sätta poäng på allt. Det de inte läst, har de markerat med ett streck. De här redovisade poängen är genomsnittspoäng för gjorda värderingar. Hur många som läser en viss artikel kan också vara intressant att titta på, men det redovi-

sar vi inte här.

Ranking list för de tre bedömda numren:

1. Leif Erikssons intervju med Sir George Trevelyan 8,4 p.
 2. Reportaget från konferensen Levande företag 8,0 p.
 3. Recensionsavdelningen i nr 27,9 p.
 4. Eileen Caddys visdom i nr 10 7,7 p.
- Undersökningen har gett en god ledning för

Red.

LIVSFRAGMENT

Av Olle Wedholm

Jag beslöt en gång att skriva en bok om livet, en mäktig och stark bok. Det blev en liten vers, som jag gick upp till en redaktör med och som han stoppade i papperskorgen . . .

Jag ville varda stor och förrådde därigenom min litenhet.

Är det ingen som kan skänka mig ett mikroskop? Jag vill söka efter resultaten av mina drömmar och idéer.

En aforism, en sanning, är endast sann i det ögonblick den födes. Dess återupprepning blir blott ett eko av vad den var, och när den sjunkit ned i allmänmedvetandet har den blivit bara munväder.

BABAJIS KRIYA YOGA

en praktisk introduktion
varje fredag kl 18.00
Medborgarhuset, grupprum 9
Medborgarplatsen,
Stockholm
Ta med en filt!

DJUPMASSAGE & ENERGIBALANSERING

ensk. behandlingar
MONICA GORSCHNIK
08-51 33 10 STOCKHOLM

29/4 SKAPANDE DANS endagskurs 130:—
26, 27/5 LÄR KÄNNA DIN KROPP
Sk.dans, massage, energibalansering, Nicholausrörelser, meditation m m 300:—
25/4 MASSAGEDEMONSTRATION HÅLSANS HUS
Fjällg. 23 A, kl. 19.00
26/6 ALLA KVINNORS HUS
kl. 19.00 Svartensg. 3

Utb. THE INSTITUTE OF
ESSENTIAL INTEGRATION

Söker Du . . .

- Vidare kunskap om Dig själv.
- Perspektiv på egen växt och utveckling.
- Personligt syfte och djupare livsmedning.
- Utbildad psykolog som partner för samtal.
- Djupare förståelse för och hjälp till bearbetning av personlig kris.

Kontakta

Jan Romander för
astrologisk konsultation
Tel: 08-42 61 39

CENTER för HELHETSSYN och HEALING

Kurser, behandlingar, utbildning i healing, eterisk energi, andlig skolning & tjänande.

Tel. 0486-218 19, 0250-602 05
Box 3735, 792 00 Mora

Institut Primal Europeen

17, Square de l'Avenue Foch-75016
PARIS, FRANCE, tel. 1-5008130

Primalterapi kan erhållas numera i Eruopa vid Institut Primal Europeen i Paris.

Institutet leds av dr Arthur Janov personligen. Även "gamla" patienter är välkomna för uppföljning.
OBS! Primalterapi, som utövas av ej spec. utbildade psykoterapeuter kan vara farlig.

VATTUMANNEN

New Age bokhandel - Informationscenter

"Bokhandeln som
talar för sig själv"

Sänd gärna efter vår katalog och vår nya kassett- och skiv-lista!
Postadress: Box 45096,
S-104 30 Stockholm, Sweden
Butik: Drottninggatan 83
Telefon:
08-10 96 15 (butik)
08-10 69 15 (kontor)
Öppet:
11.00-18.00 vardag
10.00-14.00 lördag

Gåvor

Stig och Karin Ollmar, Järfälla, 10:—, Inge-gård Olsson, Malmö, 15:—, Margareta Lind, Göteborg, 25:—, Kristina Bazzani, Nacka, 20:—, Bertil Jonasson, Ryd, 100:—, Hanz Nyström, Lyngby, Danmark, 10:—, Dan Björk, Staffanstorps, 30:—, Björn Berglund, Uppsala, 30:—, Sigvard Strandberg, Västerås, 15:—, Ivar Granqvist, Piteå, 10:—, Gunnar Tholén, Benidorm, Spanien, 80:—, Anna Högstedt, Borgholm, 100:—, Ruth de Meyere, Stockholm, 40:—, Birger Andersson, Nässjö, 5:—, Marija Blazevic, Västerås, 90:—.

Hjärtligt tack!

SM

Namnbytesfrågan

Följande namn har föreslagits på denna tidskrift: Vattumannens Tidsålder, Aquarius, New Age, Ny Tidsålder, Ny Tidsålder?, Andligt Spectrum, Horisont, Ny Horisont, Morgonrodnad, Paradigm, Paradigmskifte, Reflex, Kanalen, Canalis, Nyandlig (kultur)debatt, Vägledaren, Åskådaren, Berättaren, Livsvägar — Jorden runt, Forum för livsfrågor, Journal för Psyke & Religion (alternativt . . . för Filosofi & Religion eller för Parafenomen och Religion), Kosmopoliten, Spejaren, Empiriker, Helhetssyn för en ny tid, Stigfinnaren, Vågbladet, Elegi, Existentialisten, Ifrågasättaren, Brödet, Ljusglimten, Hjärta och Psyke, Mystik & Vetenskap, Livsvärden.

Horisont är ett bra namn, men upptaget av annan tidskrift.

Flera tycker att det nuvarande namnet skall behållas.

Dansterapi forts.

Reich ansåg t ex att man kunde utläsa personlighetstypen ur en människas sätt att gå, hennes hållning och gester och hennes sätt att andas. Han beskriver t ex rörelserna hos en hysterisk personlighet som mjuka, elastiska och jämna medan de hos en person med mer tvångsneurotisk läggning är spända, ojämna och återhållna. Vidare ansåg han att psykiska försvar slog rot i olika kroppsdelar, vilket yttrade sig i olika grader av stelhet och spänningar. Reichs syn sammanföll med vad många dansterapeuter såg som sin uppgift, nämligen att lösa upp spänningar i musklerna och utveckla en större rörelseförmåga, vilket i sin tur återverkade på psyket.

Jungs arbete och idéer stödde tanken att konsten har terapeutisk verkan. Genom konsten kunde patienten bli sitt eget verktyg. Jung betraktade den konstnärliga upplevelsen och aktiviteten både som en katarsiseffekt och ett sätt att ställa diagnos. Han ansåg att det fria skapandet kunde frigöra djupt liggande känslor som inte gick att uttrycka rationellt eller med ord. Både medvetet och omedvetet material kunde på så sätt få struktur och form. Jung fick också stöd för sina teorier. Man har bl a på Bellevuesjukhuset i New York funnit att den fria spontana dansen i sig själv har inneboende krafter som stimulerar och ger uttryck åt ursprungliga och omedvetna fantasier, samtidigt som den hjälper patienten att handskas med sina konflikter i samband med skapandet.

En dansteraapeut handskas med en patients hela personlighet när den uttrycker sig i rörelser. Vad en människa känner eller vad hon förtränger tar sig uttryck i hennes rörelser. Kroppen for-

mar sig efter våra livserfarenheter. Hur vi rör oss är en blandning av ärftlig uppsättning och våra erfarenheter som en del av en familj, ett samhälle och en kultur. Våra rörelser återspeglar hur vi blev behandlade som barn, hur mycket frihet vi fick, vilka lekar vi lekte, vilka människor vi älskar, de roller vi spelar, allt det vi har lärt oss och framför allt — det vi lärt oss att dölja.

Eftersom vi alla har en kropp som vi kan röra mer eller mindre bra, är dansterapi en form som kan nå alla människor från barn till gamla, från s k normala neurotiker till människor med psykoser. Dansterapi är särskilt värdefullt vid behandling av autistiska barn och i situationer där språket inte skulle fungera som kontaktmedel.

BUDDHASASANAFÖRLAGET

Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:—

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:—

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:—

Buddhistisk meditation
av Francis Story
32 sidor, ca 7:—

I bokhandeln eller direkt från förlaget

Kontakt

Amatörförfattarinna i 35-årsåldern, positiv och livsbejakande med kultur, natur, människor samt denna tidnings intressen önskar brevkontakt med seriösa likasinnade människor. Svar till "Bosatt mitt i Skåne", Sökaren f.v.b.

Jag är en 28-årig kille från Västergötland. Min starka dragning till norrländsk natur och norrländska människor ger mig ingen ro, så jag söker vänner från norr för ett utbyte av tankar och känslor inom alla områden, men främst livsåskådning och människans inre liv. Svar till "Amatörfilosofen", Sökaren f.v.b.

Önskas kontakt med sökande författarinna för samarbete om ett märkligt livsöde. Svar till "Psykisk och fysisk förnyelse", Sökaren f.v.b.

Jag och du: sociala individualister, utåtriktade sökare, kritiska nytänkare, toleranta vegetarianer. Inre utveckling viktigare än prylar. Uppskattar självkänedom, lyhördhet, värme, humor, allvar, spontanitet, mod, ödmjukhet. Trevligt yttre. Jag är en 30-årig kille, man, medmänniska i Stockholm. Du är tjej, kvinna 20—35. Hör av Dig, vet jag! Att leva är att våga. Gärna foto. Svar till "Kropp och själ", Sökaren f.v.b.

Sensibel, tänkande, inåt- och utåtriktad tjej på tjugo år söker själsvänner med positiv livssyn för att kunna inspirera och ge varandra nya impulser och synvinklar. Jar intresserar mig bl a för litteratur, psykologi — mänskliga beteenden, livsåskådningsfrågor, filosofi, musik, resor och "sjuk humor". Du liksom jag bör vara öppen och fördomsfri till det som kan ge livet en djupare mening. Svar till "Stenbock", Sökaren f.v.b.

PROFETEN

PROFETENS TIDSRESA FORTSÄTTER...

Intresserad av att delta i en svensk "erfarenhetsvecka" på Findhorn i juni eller juli? Skriv i så fall till Inga Deland, Cluny Hill College, Forres IV 36 ORD, Scotland, U.K.

En åsikt är inte nödvändigtvis riktig bara för att någon är villig att dö för den.

Oscar Wilde

KURSER I ANDLIG UTVECKLING

En av de invigda på jorden, Jeanne Morashti, kommer till Danmark och håller veckoslutskurser för människor som vill förstärka sin andliga utveckling. Kurserna blir intensiva med kraftiga andliga energier, djupgående meditationer och flera föredrag. Huvudtemat blir andlig utveckling i Vattumannens tidsålder och Kristi återkomst i hjärtat på dem som är förberedda. Kurser hålls i Köpenhamn 5—6 maj. Vejle (Jylland) 11—13 maj. Undervisning på danska. Pris 650 danska kr. Ytterligare upplysningar kan fås från: Rosenhaven i Shamballa Gammelgårdsvej 3, Staarup 4500 Nykøbing, Danmark Tlf. från Sverige 00946—3 413226

Böcker om kroppens hälsa

Av Nils-Olof Jacobson

Bild i boken "Sköt om dig".

Sköt om dig kan vara temat för den här bokvandringen. Det är också titeln på den första boken (HÄLSA-böcker, Lidingö 1983, 126 sidor). Boken innehåller artiklar som varit publicerade i Tidskrift för Hälsa. De tar upp motion, kost, bantning och fasta. Det är alltså fristående artiklar som i efterhand har redigerats för boken. De täcker ändå kost-motionsområdet väl utan påfallande många upprepningar. Boken förutsätter inga förkunskaper och är alltså användbar för "nybörjare". Den som vill komma in på ett hälsosammare levnadssätt, eller få nya impulser till det, kan finna åtskilligt av inspiration och praktiska tips. Ett par av artiklarna kommer också in lite på välbefinnandets psykiska sida. Även dr Karl-Otto Aly på Tallmorgården, som flitigt citeras i boken, brukar framhålla att han räknar tänkandet och attityden som den främsta hälsofaktor — maten kommer först i andra hand.

Sköt om dig handlar om vad man själv kan göra för sin hälsa genom en vegetarisk livsföring och motion. Men om man redan är sjuk kanske man behöver hjälp av någon annan för att återvinna hälsan. Om man då tänker på att söka en naturläkare, kan man ha nytta av *Naturläkarboken* av Raimo Heino (Prisma 1983, 248 sidor). Heino är själv naturläkare och före-

faller ha fått sina mesta kunskaper från den naturläketradition som finns i de tyskspråkiga länderna. Han beskriver den filosofiska och teoretiska bakgrunden till naturläkekonst och skillnaden i synsätt mellan den och skolmedicinen. Så behandlar han de viktigaste naturmedicinska behandlingsmetoderna och slutar med exempel på hur han ser på vanliga sjukdomar och deras behandling. De viktigaste läkeörterna beskrivs också. Han polemiserar mot skolmedicinen, men framställningen är ändå övervägande nyanserad och måttfull. Han motiverar sina åsikter, begär inga favörer för naturmedicinen men hävdar att den borde få finnas jämsides med skolmedicinen utan att dess utövare ska trakasseras av myndigheterna. Boken är inte avsedd som en handledning i självbehandling, utan mera som en orientering i naturmedicinsk teori och praktik. Som sådan tror jag den är den utförligaste som finns på svenska. Ur skolmedicinsk synpunkt är givetvis det mesta av innehållet helt galet eller i varje fall obevisat. Oavsett vilken inställning man själv har till naturmedicin, tror jag dock det är vettigt att ta reda på vad den verkligen står för direkt från en erfaren utövare. En viktig fråga, som han inte besvarar, är dock: Om man nu vill söka en naturläkare, hur finner man då en seriös och kunnig sådan, så att man kan undgå de charlataner som förf. själv varnar för? Den frågan är kanske omöjlig att svara på så länge som vi inte har någon form av officiell kunskapskontroll eller legitimation av naturläkare. Nu kan ju vem som helst, eventuellt utan utbildning, sätta upp praktik i något naturmedicinskt ämne och kalla sig naturläkare.

Den som vill må väl behöver givetvis en handledning i egenvård, hur man bör hantera de mindre eller större krämpor man kan drabbas av. En sådan bok är *Uppslagsbok för inbillningssjuka* av James Gorman (Tiden 1983, 160 sidor). Den upptar mycket ordentligt en rad mer eller mindre vanliga sjukdomar med rubrikerna Orsaker, Varningstecken och symptom samt Åtgärder. Förf. påpekar i förordet att "allt jag kan om läkarvetenskapen har jag lärt mig själv eller hittat på". Det märks också. Somliga råd verkar någorlunda vettiga eller åtminstone troliga innan man tänker efter lite, men de blandas frimodigt med de mest absurda påståenden. Jag tycker boken är bitvis rolig, njuten i små portioner. Viktor Frankl, den kände psykiatern och författaren till fortfarande läsvärda böcker som "Viljan till mening" och "Livet måste ha mening", är upphovsman till en psykoterapi-

peutisk metod som kallas *paradoxal intention*. Den innebär i korthet att avsiktligt försöka åstadkomma just det man är rädd för, och överdriva föreställningen om det så att den blir helt absurd och man till slut inte kan låta bli att dra på munnen. Metoden är mycket användbar vid många psykiska besvär, förutsatt att patienten har något lite sinne för humor. Hela James Gormans bok kan ses som en övning i paradoxal intention när det gäller inbillningssjuka. Om man saknar humor bör man dock akta sig noga för att läsa den — man kunde råka ta den på allvar.

Bodylearning heter en bok av Michael Gelb. Den är på 172 sidor och utgiven av Akademilitteratur 1983. Jag tycker det är svagt av detta seriösa förlag att inte orka översätta titeln till svenska, som ju faktiskt ännu är det officiella språket i detta land. (Kanske Akademilitteratur endast vänder sig till akademiskt utbildade läsare som förutsätts kunna engelska, men i så fall kunde man ju ge ut hela boken på engelska så slipper man de oäkademiska läsarna.) Omslagsbilden är dock betydligt bättre än titeln. En ung flicka springer naken över en blommande äng. Lätt som en hind förefaller hon nästan sväva fram. Fotografen har lyckats fånga henne mitt i en harmonisk rörelse, i perfekt balans. Boken är en introduktion till Alexander-tekniken, och bilden visar vackert vad den syftar till: att lära sig använda kroppen på ett harmoniskt balanserat sätt.

Frederick Matthias Alexander levde mellan 1869 och 1955. Han var i sin ungdom skådespelare, specialist på enmans-teater med diktuuppläsning som ett viktigt inslag. Han hindrades dock i detta av en envis benägenhet för heshet, som ibland tvingade honom att inställa sina föreställningar. Han hade inga problem i vanligt tal, endast då han reciterade dikter. Han började studera sig själv framför spegeln när han reciterade och fann att han då använde sin kropp på ett invant men olämpligt sätt, som ledde till ett visst spänningsmönster i huvud-hals-nacke. Han behövde alltså ändra sitt sedan länge invanda sätt att använda kroppen, men hur göra det? Att bara besluta sig för ett annat rörelsemönster skulle enbart leda till en annan felanvändning i stället för den första. Han koncentrerade sig på själva processen: vad hände i samspelet mellan *vilja* och *göra*, när han utförde en rörelse? När han koncentrerade sig på processen i stället för på det önskade resultatet kunde han nå målet, inte genom att *göra* något utan genom att *låta det hända*. Hans heshet försvann, han blev alltmer känd för sin röst-

behandling och började ta emot elever. Så småningom växte hans elevskara och han började utbilda lärare, och tillämpningen av hans metoder vidgades till flera områden.

Gelb är själv Alexander-lärare. Han skildrar fascinerande sina erfarenheter under denna utbildning, som bl a innefattar att lära sig jonglera med bollar — och att göra det vid offentliga uppvisningar. Han utforskar systematiskt kroppens möjligheter. En bild i boken visar honom cyklande på enhjuling, med ett paraply i ena handen och jonglerande med två bollar med den andra. Boken ger verkligen en upplevelse av vad det innebär att använda kroppen. Den är lättläst, spännande och ofta underhållande. Mycket kan man ta till sig och använda, men själva tekniken kan man inte lära ur boken. För det behövs handledning av en lärare under längre tid. I Sverige finns än så länge bara enstaka Alexanderlärare, men i väntan på fler kan man få många impulser ur boken.

Om att använda kroppen handlar också två böcker av kinesen Jolan Chang: *Kärlekens Tao* (1979, 163 sidor) och *Kvinnan och kärlekens Tao* (1983, 153 sidor), båda utgivna av Bonnier Fakta. Kärlekens Tao är den fornkinesiska läran om kärlekskonsten. Den riktade sig i första hand till männen och beskrev hur mannen skulle lära sig att tillfredsställa kvinnan samtidigt som han försäkrade sig själv om ett långt liv. Det skedde genom att lära sig genomföra samlag utan sädesuttömning. De gamla kineserna hade föreställningar om säden som ett livselixir som genom att bevaras i mannens kropp gav hälsa och långt liv. Den första boken beskriver filosofin och dess praktiska tillämpningar och riktar sig närmast till manliga läsare. Den andra boken har undertiteln "Åkta frigörelse genom Tao" och ett vidare perspektiv. Där beskriver Chang hur Tao tillämpas inte bara inom kärlekslivet utan också på livets alla andra områden. Han sammanfattar "Tao i ett nötskal: Sluta förstöra och skapa problem åt dig själv och andra. Börja uppskatta och njuta av kärleken, skönheten och livet". Han betonar att Tao inte är någon religion utan en livsfilosofi, ett sätt att öva sig i att leva. Vattnet är en symbol för Tao "på grund av sin välgörande inverkan, sin smidighet och brist på formbundenhet". En strof ur taoismens klassiska urkund Ta Te Ching säger:

Den högsta godheten liknar vatten. Vattnets godhet består däri, att det gagnar allt utan att tvista, det utväljer den plats, som alla människor avskyr. Därför står det nära Tao.

Chang varvar sina utläggningar om Tao med glimtar ur sitt liv, sina egna upplevelser av kärleksliv på det vanliga sättet jämfört med Taos väg, och betraktelser över allehanda frågor. Den bild jag får av böckerna blir av en stillsam man i sextioårsåldern, en levnadskonstnär som jag gärna skulle vilja lära känna, även om jag ingalunda delar alla hans åsikter. Böckerna är underhållande att läsa, och särskilt den andra ger mycket att fundera över inte bara på det erotiska området. Den förmedlar en forntida livshållning som fortfarande kan ha mycket att lära oss.

SPECIALBOKHANDELN

psykologi ~ filosofi
myter ~ symboler
astrologi ~ tarot
healing ~ hälsa

Näckrosen
Bokhandel

Postadress:

Box 3022
400 10 Göteborg

Telefon:

031-13 60 85
031-13 60 20

Affär:

Storgatan 10
Göteborg

Öppet:

Vard. 11-18
Lörd. 11-15

läga priser - snabb postorder

Det högsta är ej att aldrig falla,
utan att resa sig efter varje fall.

Kinesiskt ordspråk

Det är mycket lättare att vara
kritisk än att vara rättvis.

Benjamin Disraeli

Den blir inte utskrattad som
skrattar först åt sig själv.

Thomas Fuller

Att läsa är att tänka med en an-
nans huvud i stället för sitt eget.

Arthur Schopenhauer

Det finns ingen bot mot födelse
och död, utom att njuta av mel-
lantiden.

George Santayana

ALTERNATIV SEMESTER
KURS I PERSONLIG-
HETSUTVECKLING

2/7-7/7 1984 på Säröhus i Särö, 25 km
söder om Göteborg vid havet.

2.700 kr inkl. helpension.

Kursprogram från Eva Borén-Peder-
sen, Solgärdesvägen 24, 436 00 AS-
KIM.
Tel. 031-28 76 09.

Granlids dialog med sig själv

I Hans Granlids *Korsdrag* (Verbum) diskuteras "stora frågor" i dialogform: vad är livet?, vad är döden?, vad är ont, vad är gott?, finns reinkarnation? osv. Författaren har formulerat alla repliker: för en luthersk kristen, en hedning och livsnjutare, en ateist, en marxist, en sökare och en vardagsmänniska. Är nu detta en god idé? Knappast. Det påminner om när en religiös rörelse i en propagandaskrift presenterar ett samtal mellan en person av "rätt tro" och dennes meningsmotståndare och rörelsen själv skriver även motståndarens repliker. Segern i en sådan "diskussion" blir falsk. Hans Granlid är själv "sökaren" — som dominerar "diskussionen" med många och långa inlägg — men har alltså även skrivit de andras repliker. Han gör dem ingen rättvisa. Hur mycket intressantare hade det inte varit om författaren etablerat ett samarbete med personer som har de olika synsätten och låtit dem formulera sina åsikter, lämpligt slutredigerade av författaren/redaktören! Nu har framställningen blivit ytlig. Vad positivt som kan sägas om boken, är väl att den kanske hos några kan skapa ett intresse för de frågor som tas upp.

SM

Icke-vetandets moln

1300-talet är ett fascinerande århundrade i Europas historia. Det var på många sätt ett mörkt århundrade med krig, sjukdomar och andra olyckor. Oro och förfall präglade både det politiska och det kyrkliga livet. Människor kände sig rådvilla. I oron och rådvillheten sökte många sig inåt, till upplevelser som gav inre trygghet mitt i oron. 1300-talet blev i Europa en de stora mystikernas tid.

Det är lätt att i vårt århundrade känna släktskap med 1300-talet. Därigenom aktualiseras också 1300-talets mystiker. En av de främsta var en till namnet okänd engelsk författare. Till ledning för en "vän i Gud", som ville följa honom på hans kontemplativa väg, skrev han bl.a. "The Cloud of Unknowing", som nu översatts till svenska av Tryggve Lundén: *Molnet — Icke-vetandets moln i vilket själen möter Gud* (Artos, Storuman, 118 sid). Ständigt inskräper författaren, att Gud inte kan nås vare sig genom tänkande eller genom känslor. Människan är alltid skild från Gud genom ett mörkt moln av icke-vetande. Ändå bör hon alltid sträva efter Gud, och det sker genom att älska Gud över allting. Varför skall man söka Gud, älska honom, längta efter honom, fastän han alltid är dold av det mörka molnet? Författarens svar är att det är Gud själv som skapat denna kärlek, denna

längtan i oss. På egen hand skulle vi aldrig börja sökandet. I kontemplerationen (vi skulle säga meditationen) skall du lämna allt annat åsido "och försöka att genomtränga detta mörker ovanför dig. Din kärleks och din längtans vassa pil skall du rikta mot detta tjocka icke-vetandets moln. Du får på inga villkor ge tappat."

Översättaren inleder boken med en ganska kortfattad introduktion. Tidigare har boken översatts till modern engelska av den i Japan verksam kände irländske jesuiten William Johnston. Han ger en utförligare introduktion där han bl.a. pekar på likheterna mellan den engelske författarens råd och de anvisningar för meditation som ges av österländska meditationslärare, särskilt inom zen. Inte minst ur den synpunkten, att finna inspiration i kristen västerländsk tradition till zen och andra former av österländsk meditation, rekommenderas Molnet livligt.

Sten Rodhe

Det gudomliga arvet

Att läsa Paul Bruntons *Vägen till Överjaget*, I-II (Larson 1981 och 83) är som att vara på vandring i en starkt kuperad terräng. Långsamt, ibland under stor möda tar man sig upp för backarna, tills man står på den höjd som man närmast har eftersträvat att nå. Då andas man ut. Perspektivet har vidgat sig. Man har fått en ny insikt, uppnått ett mål. Men från den topp där man står ser man nya berg att bestiga.

Paul Brunton leder oss fram på den hemliga vägen etapp efter etapp. Först måste vi lära känna oss själva, ta reda på vad vårt jag egentligen är. Är det kroppen som är vårt jag? Är det känslorna, tankarna? Efter noggranna analyser blir svaret nej. Vårt innersta, verkliga jag är något annat, något mer beständigt än detta. Paul Brunton kallar det Överjaget och menar med detta ord ungefär detsamma som det teologerna uttrycker med orden själ eller Ande.

Överjaget finns enligt Brunton som en gnista eller en kärna av gudomligt ursprung inom alla levande väsen. Det är

evigt och oföränderligt alla. Från detta Överjaget, som genom sina tankar, känslor och sinnesupplevelser är rotad i den fysiska världen. Vårt ego hämtar sitt ljus och sin kraft från Överjaget under de ytterst kortvariga uppehåll som finns i vår tankekedja. Det är dessa pauser mellan två tankar som sökaren måste försöka förlänga, så att han — eller hon — under allt längre stunder kan få uppleva Överjagets stillhet och frid.

Paul Brunton ser som sin uppgift att genom sin metod och med hjälp av de uråldriga sanningar som han tillägnat sig under långvariga studier leda adepten allt närmare och allt djupare in i sitt Överjaget. Först genom en rörelse utifrån och in under koncentration och meditation. Sedan genom att sökaren i passiv, förväntansfull kontempleration låter Överjaget närma sig honom och av nåd smälta samman med hans yttre personlighet. Då detta har hänt — men det är bara ett fåtal förutnat — kan en människa helt låta sig ledas av Överjaget, som tillsammans med Odet tar hand om hennes liv. Hon blir då en hemlig kurir för sitt Överjaget, ett dugligt redskap i dess hand och en opersonlig handläggare av dess gudomliga vilja.

Paul Brunton varnar ofta för felaktig eller alltför ivrig tillämpning av den metod han har utarbetat för att föra oss fram på vägen mot Överjaget. Han påpekar ofta att det inte räcker med intellektuell analys av vårt jag, meditation och kontempleration för att föra oss fram mot det Absoluta. Vi måste bryta våra inrotade vanor, lära oss kontrollera våra tankar och känslor, låta Överjaget leda oss in på ångerns och omvändelsens väg. Meditationsövningarna måste ovillkorligen kompletteras med ansträngningar att förbättra karaktären och höja den etiska standarden hos oss. Negativa känslöytringar som vrede, hat, svart-sjuka och fruktan, bitterhet, fiendtlighet och misstänksamhet utestänger människan från det andliga ljuset. Men varje gång hon ger uttryck åt vördnad, kärlek, beundran, respekt och ödmjukhet tar hon ett steg närmare det ögonblick, då den andliga uppenbarelsen kan äga rum.

Vi har alla ett högre andligt jag och outnyttjade möjligheter, skriver Paul Brunton. Detta är människans arvedel. Men vi måste vakna upp och göra anspråk på denna. Det är genom att samla våra tankar, öva upp koncentrationsförmågan och stilla vårt medvetande som vi bevisar att vi är berättigade till detta gudomliga arv. I det kritiska skede, som världen nu befinner sig i, behövs det många andligt upplysta människor som kan förena det världsliga med det andliga. Det finns ett stort behov av praktiska människor, besjälade av subtil andlighet, som inte låter sig snärjas av tidsandan utan vågar leva efter sitt eget inre ljus. Låt oss därför följa Paul Brunton på den hemliga vägen, allt djupare in mot vårt Överjaget!

Birgit Cars

Paul Brunton.

Bokrecensioner återgivna med tillåtelse av tidskriften Bokrevy, Bibliotekstjänst, Box 1706, 221 01 Lund

Ur Bokrevy nr 4, 1983

RELIGION

BHAGAVATA-PURANA. Srimad bhagavatam. 4:1. Bhaktivedanta Book Trust. Övers. fr. eng. av Nils Bergenstråhle och Per Klason. 768 s. Ill. reg. Denna del — BN 0956163-54.

Cm BN0781763-7D
Krishnarörelsen (ISKCON) fortsätter sin utgivning av Srimad bhagavatams — eller Bhagavata-purana som den vanligen kallas — totalt tolv böcker. Bok 1-3 har redan utgivits, bok 5-10 planeras. Bhagavata-purana intar tillsammans med Bhagavadgita en unik position i indiskt religiöst liv och är den betydelsefullaste av puranatexterna — episka texter som på ett populärt och ofta starkt sekteristiskt sätt presenterar vedafilosofin. Den är vishnuiternas, och framför allt Krishnakultens, stora verk och utgör för dem en helig och absolut auktoritet. Den innehåller utläggningar om allt från universums, gudars, demoners och människors uppkomst, natur, mening och mål till detaljerade beskrivningar av etik, moral, könsroller, kastväsen, själavandring, religiösa och rituella plikter. Innehållet har haft ett mycket stort inflytande på indisk levnads- och tankevärld. Fjärde boken innehåller 1444 verser, här varvade med teologisk-filosofiska kommentarer/spekulationer. Varje vers ges först på sanskrit, sedan transkriberad till latinskt alfabet följt av ord-för-ord-översättning och slutligen en fri översättning till svenska i prosaform.

Ake Sander

BHAGAVATA-PURANA. Srimad bhagavatam. 4:2. Bhaktivedanta Book Trust. Övers. fr. eng. av Nils Bergenstråhle och Per Klason. 783 s. Ill. reg. Denna del — BN 0956167-EE.

Cm BN0781763-7D
I Srimad bhagavatam får vi budskapet primärt genom att följa gudarna Brama, Vishnu och Siva och kungarna Daksa,

Dhurva, Prthu och Puranjana och deras öden och äventyr av olika slag. Den svenska översättningen är gjord från den engelska utgåvan, vilken är översatt från sanskrit och kommenterad av ISKCON:s ledare Swami Prabhupada. Kommentarer är starka uttryck för rörelsens form av Krishnateologi. Detta gäller även förordet, där verket presenteras som "vedans essens", författad samtidigt med vedantan, av samme (namngivne) författare etc. Från religionshistoriskt håll anses den skriven på 1100-talet av okänd syndier. Trots att denna utgåva är mycket tyngd av Prabhupadas — med moderna ögon i mycket reaktionära — kommentarer är det väsentligt att grundtexten finns tillgänglig på svenska. Den är intressant och viktig läsning för alla med intresse för indisk religion, mytologi, kultur och tankevärld. Böckerna innehåller färgillustrationer till centrala episoder i berättelserna och avslutas med ordförklaringar, hjälp till sanskrituttal och register.

Ake Sander

BHAKTIVEDANTA, ABAHY CHARAN. Hängivenhetens nektar. Bhaktivedanta Book Trust. Övers. fr. eng. av Mats Olausson och Agneta Kempe. Orig:s titel: The nectar of devotion. 345 s. Ill.

Cm BN0956907-7C
Bhaktivedantassammandrag av Rupa Gosvamis 500 år gamla vägledning för Krishnatroende (en riktning inom hinduismen, störst i Väst). Den enda av våra handlingar som inte försvinner när vi dör är vår kärleksfulla tjänst för Krishna. Endast genom att helt bli hängivna och älska Krishna blir vi renade och kan så småningom leva i evighet i fullkomlig kunskap och lycksalighet. Allt vi gör måste stå i relation till Krishna. Boken ger en rad praktiska råd för hur man bäst tjänar Krishna, blandat med didaktiska berättelser ur Krishnas liv. Tjänandets och kärlekens olika aspekter tas upp, t ex spontan, hängiven tjänst; transcendent tillgivenhet; liknöjdhet och saknad samt föräldraskap. De som inte dyrkar Krishna är ateister eller impersonalister. Boken är av störst intresse för anslutna till Krishnarörelsen. Den innehåller även 16 vackra illustrationer i färg.

Margareta Hartelius

TELEPATI OCH ETERKROPPEN

Av
Alice A. Bailey

Kan erhållas mot förskottsbetalning av 64:— till pg 43 58 04-0.

Stiftelsen Tibetanens Bokfond
Box 220
142 02 Trångsund

MARTINUS, (pseud.). Vägen till paradiset. Hälsans förlag. Övers. fr. da. av Hans Oldhage. Orig:s titel: Vejen til paradiset. 103 s.

Cn BN0686535-37
Vid sidan om sina omfattande verk Livets bok och Den eviga världsbilden har den danske mystikern Martinus skrivit en lång rad småböcker, som successivt översatts till svenska. Denna beskriver det levande väsendets tillvaro mellan kroppens död och nästa födelse in i ett nytt fysiskt liv. För Martinus är det självklart att alla levande väsen är odödliga, och att denna odödlighet upplevs omväxlande på andliga och fysiska plan, alltså som reinkarnation. Han beskriver här de olika stadier han menar finns på det andliga planet och den process som leder fram till nästa fysiska inkarnation. Framställningen är mer lättillgänglig än i flera andra böcker i serien, och boken kan läsas även utan större förkunskaper om Martinus' kosmologi. Översättningen är ordagrann.

Nils-Olof Jacobson

POPOL Vuh. Quiché-mayaindianernas heliga bok. A&W. Övers. fr. eng., förord och efterskrift av Gunilla Hultgren. Orig:s titel: Popol vuh. 184 s.

Cm BN0955295-E0
Popol Vuh är den kanske märkligaste urkunden till kännedomen om de precolombianska kulturernas mytologi överhuvudtaget men särskilt viktig är den för kunskapen om de centralamerikanska mayafolket. Den har tidigare inte utgivits på svenska. Översättningen har erhållit en utförlig inledning, där dock kapitlet om myter fått något av en schamanistisk (schamanism = religionsform som företräds av schamaner, ett slags trollpräster som tros kunna göra underverk med hjälp av andar) slagsida. Enskilda textställen kommenteras i en efterskrift. Eftersom tillgången på litteratur av detta slag och rörande sådana folk som just quichéindianerna är knapphändig i svensk språkform bör den här utgåvan hälsas med tillfredsställelse.

Jan-Övind Swahn

BAILEY, ALICE A. Telepati och eterkroppen. Stiftelsen tibetanens bokfond. Övers. fr. eng. Orig:s titel: Telepathy and the etheric vehicle. 176 s. Reg.

Cn BN0968190-17
Med telepati menar man i denna välöversatta bok inte bara tankeöverföring mellan två individer utan förklarar begreppet som en process för informationsöverföring mellan olika medvetandenivåer. Denna förklaring är en följd av att boken handlar om den ockulta uppfattningen om vår tillvaros uppbyggnad. Den esoteriska undervisning som nedtecknats av Alice A. Bailey (genom mentalt telepatiskt samarbete med Tibetaren, Mästaren Djwhal Khul) har presente-

rats i 19 böcker som fått stor spridning i världen. Tanken om tillvarons enhet och belysningar av energibegreppet återkommer ofta. Här förklaras hur man kan lära sig använda sinnet på ett nytt sätt, speciellt genom att styra energi. Genom medveten och kontrollerad användning av mental energi upprättas telepatisk kommunikation med andra sinnen. Framställningen är inte helt lättgenomtränglig, men seriös, sensationsfri och hederlig i sitt syfte att öka kunskapen om vit magi.

Carin G. Hansson

FILOSOFI OCH PSYKOLOGI

BLOOM, LYNN Z. Den nya säkra kvinnan. Av Lynn Z. Bloom, Karen Coburn och Joan Pearlman. Forsbergs Böcker. Övers. fr. eng. av Robert och Birgitta Forsberg. Orig:s titel: The new assertive woman. 188 s. Do BN 0686284-X6
Det här är en handbok för kvinnor som vill stärka sitt självförtroende och lära sig hävda sin personlighet och sina rättigheter. Den är en översättning av en amerikansk bok från 1975 som grundar sig på erfarenheterna från "dussintals grupper i självförtroendeträning". Uppläggningsen är mycket praktisk med bl a frågelistor, listor att öva upp sitt nya säkra handlande efter, avslappningsövningar, rollspel och många exempel på situationer när kvinnor oftast tiger i stället för att hävda sig. Den psykologiska basen är beteendeorienterad. Kan man sedan bara sätta sig över den irriterande slaviska överföringen från amerikanska förhållanden har boken säkert mycket att ge, speciellt för grupper av kvinnor som, med utgångspunkt från den, kan arbeta fram sitt eget övningsmaterial.

Kerstin Sinha

KATZ, JUDITH MILSTEIN. Varför lyssnar du inte på vad jag inte säger? Alba. Övers. fr. eng. av Bo Ekström. Orig:s titel: Why don't you listen to what I'm not saying? 215 s. Litt. reg. Do BN 0686246-BC
Författaren, professor i psykologi i Toronto, presenterar här en alternativ psykologi, som hon kallar "den konstruktiva psykologin". Den är ett alternativ i förhållande till den freudianska och beteendeorienterade psykologin. Dessa teorier har låst oss vid vissa antaganden och därmed styrt våra tolkningar av mänskliga beteenden och relationsmönster på ett, enl Katz, felaktigt sätt. Den konstruktiva psykologin påvisar felaktiga antaganden och ger oss därmed alternativa tolkningsmöjligheter. Vi väljer aktivt våra tolkningar och styr vår varseblivning i ljuset av de antaganden vi gör. Katz menar att vi skapar våra problem genom vårt sätt att tolka och värdera händelser som inträffar. Texten är lättläst. En del vetenskapliga undersökningar refereras.

Många exempel ur vardagslivet gör innehållet lättillgängligt. Inga förkunskaper krävs. Boken avslutas med utförlig litteraturlista, notapparater samt register.

Margareta Wigren

WATZLAWICK, PAUL. Förändringens språk. NoK. Övers. fr. eng. av Margareta Edgardh. Orig:s titel: The language of change. 171 s. Ill. litt. reg. Do BN 0686599-46
Utgående från psykoteraeutiska erfarenheter, kommunikationsteori och neurofysiologiska rön om hjärnhalvornas funktionella specialisering presenteras här en teori om vad som krävs för att åstadkomma beteendeförändringar i såväl terapeutiska som andra sammanhang. Förf redovisar på ett fängslande sätt information som stödjer hans tes om att alla varaktiga beteendeförändringar har sitt ursprung i och kräver en förändring av vår uppfattning och värdering av omvärlden, vår världsbild, och att denna vår världsbild har sitt säte i vår högra hjärnhalva. Boken, som framför allt vänder sig till psykoteraeutiskt intresserade, är en utomordentligt fascinerande vägledning i konsten att nå den högra hjärnhalvan, antingen det sker genom att använda denna hjärnhalvas speciella språk eller genom att blockera den vänstra hjärnhalvas försök till logisk analys. Boken, som är mycket välöversatt, avslutas med en användbar litteraturlista och ett någorlunda fylligt register.

Gunnar Skagerberg

SAMHÄLLS- OCH RÄTTSVETENSKAP

FRED i öst och väst. Av Benny Henriksson m fl. Liber. 168 s. Ill. litt. Do BN 0961138-80
Den som söker en begriplig, lättläst och överskådlig redogörelse för fredsarbetet i öst och väst, har all anledning att välkomna den här boken. Att den dessutom innehåller ett utomordentligt åskådligt scenario över ett tänkt kärnvapenkrig, där praktiskt taget alla tänkbara konsekvenser finns invägda, minskar inte dess värde. Det är en bitvis ohygglig men nödvändig läsning. Maj Nordland ger intressanta vinklingar av fredsarbetet i Sovjet liksom av sovjetisk utrikespolitik. Den amerikanska freezerörelsen beskrivs ingående på basis av en resa i USA, som några av bokens medarbetare gjort. Också diskussionen kring de kärnvapenfria zonerna t o m palmekommissionens förslag sammanfattas på ett bra sätt. Boken avslutas med en väl genomarbetad studiehandledning, som är tillräckligt fylig och brett upplagd för att utgöra ett närmast idealiskt diskussionsunderlag i freds-cirkeln. Som studiematerial lämpar sig boken utmärkt som komplettering och påbyggnad av de som tidigare finns tillgängliga, t ex Stiernlöf, Ån finns en chans (1982).

Arne Säll

LIVERSAGE, TONI. Kan tredje världskriget stoppas? Om den gränslösa fredsörelsen. Barrikaden. Övers. fr. da. av Eva och Sven-Erik Täckmark. Orig:s titel: Den tredje verdenskrig — kan vi förhindre den? 89 s. Ill. litt. Ob BN 0686413-C4

Denna danska bok visar verkligen att den nya fredsörelsen är bred och mångsidig och att den är gränsoverskridande i mer än en mening. Det händer så mycket och så snabbt att de fredsböcker som ges ut hela tiden behöver kompletteras med nya. Med hjälp av förordet går denna fram till januari 1983. Förf, som själv är aktiv fredsarbetare, lyckas ge en livaktig framställning av vad som sker. Han är själv ögonvittne till fredsmarschen mot Paris, och han finns på plats när den amerikanska fredsörelsen börjar växa. Han är intresserad av gräsrotsnivån och undviken teoretiserande, han är fascinerad av att så många "vanliga" människor börjat vakna upp och han gillar de okonventionella metoderna. Texten kompletteras väl av ganska många fotografier. Förutom litteraturlista finns förslag på filmer som kan lånas från Filmcentrum samt adresser, inkl telefonnummer, till fredsorganisationer i Norden och en del andra länder. Boken passar även för ungdom.

Finn Hagberg

IDROTT, LEK OCH SPEL

NOSTRADAMUS. Nostradamus samlade profetior. Allt av vikt som händer i världen förutsagt till år 3797. 80-talets stora sensation i hela Västeuropa, i fullständig svensk version av Åke Ohlmarks. AB. 295 s. Litt. Rd BN 0686132-BX
Den första fullständiga svenska översättningen. Den franskjudiske 1500-talsläkaren Nostradamus hör till klassikerna i siarbranschen. Den här boken innehåller samtliga de centurior med 100 rimmade förordingar vardera som betraktas som äkta, plus hans förutsägelser i sina almanackor för 1555-67, hans sixainer, brevet till Henrik II och företalet till sonen Caesar. Allt presenteras i den ordning Nostradamus själv gav det hela, dvs med ett ständigt skuttande hit och dit genom framtidshistorien i en enda saliga tidsröra. Därtill finns en inledning om siaren själv, hans spådomar och hans uttolkare, och korta kommentarer till varje strof, med olika uttolkares tolkningar av dem. Kanske borde översättaren ha understrukit mera att Nostradamus' dunkel och tvetydighet gör honom ytterst svåröversatt — jämför man med Ohlmarks eget tidigare urval finner man att översättningarna av en och samma strof kan skilja sig en hel del från varandra. Men det ligger mycken kunskap bakom, och redan det faktum att detta är den första fullständiga svenska översättningen lär väl göra boken höggradigt intressant för de många som tar Nostradamus på mer eller mindre allvar.

Roland Adlerberth

NATURVETENSKAP

VÅRT hotade hem. En antologi om en planet i kris, sammanställd av Rolf Edberg. N&S. 192 s. Ill. litt. Ue BN 0957018-3E

Temat för boken är: Hur förvaltar människorna de resurser som finns på vår jord. Svaret är entydigt: Utomordentligt illa. De olika författarna tar upp rustningssvansinet, energitillgången, jordförstörelsen och ökenbildningen, vattenexploateringen, nedsmutsningen, de globala klyftorna och teknikutvecklingen. Kapitlen är något ojämnt. Bäst lyckas författarna när de lugnt och utan övertoner skildrar problemen, som då upplevs som utomordentligt allvarliga. Jag vill här nämna Anders Rapp och Malin Falkenmark. Björn Berglunds avsnitt, Revorna i vänen som bl a behandlar överlevnadsfrågor för djur och växter, ger en mycket fin framtoning, medan däremot kapitlet om de globala klyftorna innehåller alltför många schablon-teckningar. Detta är en bok man stannar inför och begrundar. Man måste läsa om den både en och två gånger. Språk och framställningskonst är genomgående av god kvalitet med bra skiss- och bildmaterial — foton i färg och i svart-vitt —, som underlättar läsningen och konkretiserar.

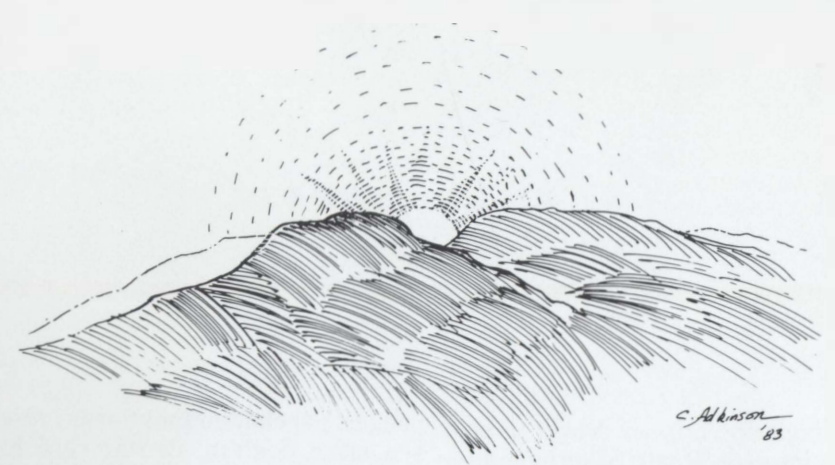
Olof Nordström

MEDICIN

SPRINGER, SALLY P. Vänster hjärna höger hjärna. Av Sally Springer och Georg Deutsch. Liber. Övers. fr. eng. Orig:s titel: Left brain right brain. Fackgransk. av David H. Ingvar. 230 s. Ill. Vc BN 0963178-D5

I den allt stridare ström av böcker som behandlar hjärnhalvornas funktionella specialisering utgör denna ett värdefullt tillskott. Till en början presenteras iakttagelser som gjorts på hjärnopererade patienter, vilka alltid brukar omnämnas i dessa sammanhang. Författarna diskuterar därefter en mängd andra studier som gjorts på "normala" människor och som belyser uppkomsten och betydelsen av skillnader mellan höger och vänster hjärnhalva. Boken utmärks av en kritisk och initierad granskning av de experimentella resultaten och utgör en befriande kontrast till de spekulativa alstren på detta område. Enkla men klara illustrationer underlättar förståelsen av många av de experiment som beskrivs. Register saknas, viss hjälp att hitta får man dock av de sammanfattningar som avslutar de flesta kapitlen. Boken vänder sig inte bara till den intresserade lekmannen utan bör också kunna användas i t ex läkar- och psykologutbildningen. För den som vill gå vidare finns en utförlig referenslista.

Gunnar Skagerberg

Jag har visat er det rätta sättet att leva och när ni följer Mina lagar, lyder dem, blir era liv överflödande och rikt välsignade. Om ni inte lyder dessa lagar kommer ni förr eller senare att märka att ni är på väg utför.

Allt kanske går bra ett tag — din tillvaro tycks blomstra när du går din egen väg och gör vad du har lust till. Men snart nog hinner tiden ifatt dig och du sjunker ned, ned, tills du inser vad du har gjort för fel och föresätter dig att rätta till det som blivit fel — göra något åt saken.

Det är nu som du måste låta det viktigaste komma först, som du måste sluta upp med att vara halsstarrig och söka Mig och Mitt rike först. Det är inte så enkelt att göra detta när man har sjunkit ned i avgrunden och det känns som om livet inte har någon mening. Ändå är det detta du måste göra.

Sätt fötterna på stegens nedersta pinne, och börja klättra upp, hur svårt det än är just nu. När du kommer upp på nästa stegpinne och sedan arbetar dig vidare upp ur det mörker och den förtvivlan som du sjunkit ned i, börjar din tillvaro förändras och du kommer att finna en verklig mening med ditt liv.

Var befinner du dig på denna livets stige? Har du nått botten och börjat klättringen uppåt? Har du förklarat dig villig att sätta Mig före allting annat i ditt liv — inte för att du är rädd utan för att du hyser en innerlig kärlek till Mig och för att du längtar efter att göra Min vilja och vandra på Mina stigar?

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy Övers. Maria Adkinson. Ill. Charles Adkinson Reprinted by permission of the Findhorn Foundation

I detta nummer

Vi har tagit upp bruk av droger på ett positivt intresserat sätt. Säkerligen anser en del att det borde vi inte ha gjort. Men det handlar här om intellektuellt och moraliskt högtstående personer som funnit att droger kan vara en väg till en fördjupad syn på människan och verkligheten. Veterligen har vissa droger, *brukade med stor måtta och under ansvar*, inga konstaterade skadeverkningar. Förmodligen är exempelvis den heligförklarade bilen, som används utan måtta och ansvar, ett värre samhällsont. Mycket, som finns, är potentiellt farligt. Allt bör tas med måtta och sans: såväl vin som ost och droger . . . Missbruk varnar vi för.

Vi har intervjuat en satanist. Säkerligen anser en del att där gjorde vi fel. Men satanister är också människor. Det kan inte skada med litet förståelse även för dem. De är ju våra bröder och systrar som, liksom vi, kämpar i livets flod. Kanske är de också mera lika oss än vi vill medge.

Vi har ifrågasatt doktor T. Usenlapps priser för att lyfta människor till glädje och framgång. Den gode hjälparen är dyr. Stora sedlar byter ägare. Men allting kostar ju, säger hans förespråkare, det gäller bara att välja hur man vill spendera sina pengar. Denna terapi kan i själva verket inte värderas i

pengar, påpekar en funktionär i rörelsen kring doktorn, den är värd hur mycket som helst! Att klienterna får betala ordentligt är bara bra för dem, anser T. Usenlapp själv, för då blir de motiverade att dra nytta av terapin!

Vi fortsätter debatten om eldsvandring. Har Tolly rätt — eller Örjan?

Sven Ove Hansson replikerar till SM och Jan Grönholm.

En New Age-arbetare berättar om hur han ser kulturen upplösas genom rockmusik och sympati för djävulen — medan ändå kärleken är alltings sammanhållande kraft. Alltså: satsa på kärlek, avvisa rock och satansdyrkan, annars går det åt pipan med världen!

Annakarin Svedberg förklarar varför hon inte är kristen, och Yvonne Marcus skriver om den nya kulturföreteelsen dansterapi, som kan vara något positivt.

Förre astronauten Edgar Mitchell får berätta om sin euforiska upplevelse av jorden som vårt underbara hem i rymden och sin syn på människan i universum. Säkerligen anser de flesta att vi gjort rätt i att intervju Mitchell. Han är ju så positiv. Han talar bl a om en intelligent faktor av något slag som världsalltets grund. Det är lätt att ta dr Mitchell till sitt hjärta.

SM

Tänk själv!

Nr 5, 1984

SM:	
<i>Från den yttre till den inre rymden</i>	2
Björn Roxendal:	
<i>Enkulturs upplösning</i>	4
Annakarin Svedberg:	
<i>Varför blibuddhist i ett kristet land?</i>	8
<i>Till Sökaren från Tolly Burkan</i>	11
Örjan Björkhem:	
<i>Har Tolly Burkan lurat sig själv också?</i>	12
Rick Fields:	
<i>En tillbakablick — och så snabbt framåt</i>	12
SM:	
<i>Vishetens pris</i>	20
Yvonne Marcus:	
<i>Dansterapi, historia och teori</i>	23
Yvonne Marcus:	
<i>Dansterapi, en kurs</i>	24
SM:	
<i>Vars självskoch må bra!</i>	26
<i>Religiös avprogrammering — vad är det?</i>	32
Nils-Olof Jacobson:	
<i>Ord och toner</i>	35
Bertil Falk:	
<i>Reinkarnation är inte alltid själavandring!</i>	38
Nils-Olof Jacobson:	
<i>Böcker om kroppens hälsa</i>	42

SÖKAREN

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor.

Redaktör och ansvarig utgivare:
Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgratan 18,
652 20 Karlstad

Telefon: 054-11 16 89

Prenumerationspris:
Helår (10 nr) 110:-
Halvår 60:-

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Annonspriser: (moms tillkommer):
Helsida 1.000:-, halvsida 600:-,
småannonser 20:- per spalt-cm, men
minst 60:-.

Värmlandstryck i Karlstad AB

ISSN 0038-0504